

**UCHWAŁA NR IX/57/2019
RADY GMINY MIRÓW**

z dnia 19 sierpnia 2019 r.

w sprawie aktualizacji Programu Rewitalizacji Gminy Mirów na lata 2016-2020 zatwierdzonego uchwałą nr XXXII/191/2017 Rady Gminy Mirów z dnia 24 lipca 2017 r.

Na podstawie art.18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2019 r. poz. 506 z zm.), **Rada Gminy Mirów uchwała, co następuje:**

§ 1. Przyjmuje się zaktualizowaną wersję Programu Rewitalizacji Gminy Mirów na lata 2016 – 2020, w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§ 3. Uchyla się uchwałę nr XXXII/191/2017 z dnia 24 lipca 2017 r. w sprawie przyjęcia „Programu Rewitalizacji” Gminy Mirów na lata 2016 -2020”

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Wiesław Morawiak

Załącznik
do Uchwały Nr IX/57/2019
Rady Gminy Mirów z dnia 19 sierpnia 2019 r.

PROGRAM REWITALIZACJI GMINY MIRÓW

NA LATA 2016-2020

Zamawiający:

Urząd Gminy Mirów

Mirów Stary 27

26-503 Mirów Stary

Wykonawca:

Grupa BST

ul. Mieczyków 12,

40-748 Katowice

e-mail: biuro@grupabst.pl

Autorzy:

Dr Katarzyna Tkocz-Wolny

Andrzej Kempa

Wojciech Szymala

Dorota Walczak-Waler

Zdzisław Wolny

Spis treści

Wprowadzenie	4
Definicje kluczowych pojęć	5
Metodologia tworzenia Programu Rewitalizacji	7
Desk research	8
Analiza wskaźnikowa	8
Analiza kartograficzna	8
Syntetyczny wskaźnik Perkala	8
Badanie CATI/CAWI	9
Delimitacja obszaru zdegradowanego	10
Delimitacja obszarów rewitalizacji	13
Konsultacje społeczne	13
Diagnoza	15
Desk research	15
Sfera społeczna	18
Sfera gospodarcza	25
Sfera środowiskowa	28
Sfera przestrzenno-funkcjonalna	31
Sfera techniczna	32
Analiza wskaźnikowa	34
Sfera społeczna	34
Sfera gospodarcza	41
Sfera środowiskowa	43
Sfera przestrzenno-funkcjonalna	45
Sfera techniczna	47
Wyniki badań CATI/CAWI	48
Potencjał i bariery gminy Mirów	56
Obszar zdegradowany	57
Analiza zjawisk kryzysowych	58
Zasięg przestrzenny obszaru rewitalizacji	63
Pogłębiona analiza obszaru rewitalizacji	64
SFERA SPOŁECZNA	65
Demografia	65
Bezrobocie	66
Pomoc społeczna	67
Bezpieczeństwo	68
Aktywność społeczna	68
Edukacja	69
SFERA GOSPODARCZA	69
SFERA ŚRODOWISKOWA	70
SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA	71
SFERA TECHNICZNA	72
Analiza SWOT obszaru rewitalizacji	73
Wizja wyprowadzenia obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego	74
Cele rewitalizacji i kierunki działań	75
Projekty i przedsięwzięcia planowane do realizacji	77
Lista planowanych podstawowych projektów rewitalizacyjnych - lista A	77
Lista planowanych dodatkowych projektów rewitalizacyjnych - lista B	80
Indykatywne ramy finansowe	83
Powiązanie z dokumentami strategicznymi	85
Mechanizmy zapewnienia komplementarności	88
Partycypacja społeczna	92
System wdrażania Programu Rewitalizacji	96
System monitorowania i oceny skuteczności działań	99

WPROWADZENIE

Prezentowany dokument stanowi inicjowany i uchwalony przez Radę Gminy Mirów *Program Rewitalizacji*, a więc wieloletni plan działania w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej, którego głównym celem jest wyprowadzenie wyznaczonych obszarów rewitalizacji ze stanu kryzysowego oraz stworzenie dla Gminy Mirów warunków do jej zrównoważonego rozwoju. Stanowić on będzie główne narzędzie planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych aktywności prowadzonych na terenie Gminy Mirów w ramach procesu rewitalizacji.

Niniejsze opracowanie stanowi kompleksową i szczegółową diagnozę służącą wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Wyznaczenie wymienionych obszarów stanowi pierwszy etap procesu rewitalizacji, a także przyczynia się do sporządzenia Programu Rewitalizacji. W opracowaniu zaprezentowano definicje kluczowych pojęć tj. rewitalizacja, stan kryzysowy oraz jego charakterystykę. Konceptualizacja najczęściej występujących pojęć pozwoli odbiorcom na zrozumienie istoty realizacji procesu rewitalizacji i prowadzonych w jego ramach działań.

Zawarto także rozdział poświęcony metodologii procesu opracowywania dokumentu. Przedstawiono m.in. zastosowane podczas diagnozy metody badawcze oraz dokonano precyzyjnego wyjaśnienia zastosowanych wskaźników w celu ułatwienia interpretacji wyników diagnozy. Przedstawiono również ogólną charakterystykę gminy Mirów, która została opracowana w oparciu o dostępne dane Banku Danych Statystycznych Głównego Urzędu Statystycznego. Diagnoza obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji została opracowana w oparciu o analizę następujących obszarów: społecznego, gospodarczego, środowiskowego, funkcjonalno-przestrzennego oraz technicznego. Analizie poddane zostały wskaźniki opracowane dla każdego z wymienionych obszarów.

Prowadzona diagnoza miała na celu wyznaczenie obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji. Dokonano precyzyjnego wyznaczenia wymienionych obszarów przy wykorzystaniu metody kartograficznej. Zamieszczone mapy obszarów zdegradowanych szczegółowo przedstawiają wyznaczone obszary, które mają zostać objęte procesem rewitalizacji. Dołożono wszelkich starań, aby wytyczone cele i działania były spójne z dokumentami strategicznymi oraz z dokumentami wyższego rzędu. Prezentowany dokument został opracowany również w oparciu o przeprowadzoną partycypację społeczną, w ramach której odbyły się konsultacje społeczne prowadzone w różnych formach. W konsultacjach społecznych wzięło udział szerokie grono interesariuszy procesu rewitalizacji m.in. przedstawiciele Urzędu Miasta, radni, przedstawiciele wspólnot mieszkaniowych oraz lokalni liderzy opinii. Ostatnie rozdziały poświęcone zostały procesowi wdrażania oraz ewaluacji.

DEFINICJE KLUCZOWYCH POJĘĆ

Zgodnie z Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014 – 2020 oraz Ustawą z 9 października 2015r. o rewitalizacji, **rewitalizacja** to kompleksowy proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego **obszarów zdegradowanych** poprzez działania całościowe (powiązane wzajemnie przedsięwzięcia obejmujące kwestie społeczne oraz gospodarcze lub przestrzenno-funkcjonalne lub techniczne lub środowiskowe), integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone w sposób zaplanowany oraz zintegrowany poprzez programy rewitalizacji. Rewitalizacja zakłada optymalne wykorzystanie specyficznych uwarunkowań danego obszaru oraz wzmacnianie jego lokalnych potencjałów (w tym także kulturowych) i jest procesem wieloletnim, prowadzonym przez interesariuszy (m.in. przedsiębiorców, organizacje pozarządowe, właścicieli nieruchomości, organy władzy publicznej, etc.) tego procesu, w tym przede wszystkim we współpracy z lokalną społecznością.¹

Przy określaniu obszarów, mających zostać objętych Programem Rewitalizacji, będą brane pod uwagę Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014 – 2020 oraz Ustawa z 9 października 2015 r. o rewitalizacji, które w następujący sposób kwalifikują obszary zdegradowane, będące w stanie kryzysowym²:

- Po pierwsze, **stan kryzysowy** charakteryzuje obszary, na których skoncentrowane są negatywne zjawiska społeczne tj. bezrobocie, ubóstwo, przestępczość, niski poziom edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczający poziom uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym;
- Po drugie, z powyższymi wytycznymi musi występować przynajmniej jedno z wymienionych negatywnych zjawisk ze sfery:
  - **Gospodarczej** – niski poziom przedsiębiorczości, słaba kondycja lokalnych przedsiębiorstw;
  - **Środowiskowej** - w zakresie przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia,
  - **Przestrzenno-funkcjonalnej** – w zakresie niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niska jakość, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, deficytu lub niskiej jakości terenów publicznych;

¹ Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014 – 2020, Ministerstwo Rozwoju, Warszawa 2 sierpnia 2016 r., Ustawa z 9 października 2015r. o rewitalizacji

² Ibidem

- **Technicznej** – w zakresie m.in. degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym oraz braku funkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska.

Na podstawie analizy danych charakteryzujących stan w powyższych sferach wyznaczony zostanie **obszar rewitalizacji**, który według Ustawy z dnia 9 października 2015 o rewitalizacji³ definiowany jest jako: Obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, o których mowa w art. 9 ust. 1, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, lecz nie może obejmować terenów większych niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkałych przez więcej niż 30% mieszkańców gminy. W skład obszaru rewitalizacji mogą wejść obszary występowania problemów przestrzennych, takich jak tereny poprzemysłowe (w tym poportowe i powydobywcze), powojkowe lub pokolejowe, wyłącznie w przypadku, gdy przewidziane dla nich działania są ściśle powiązane z celami rewitalizacji dla danego obszaru rewitalizacji.⁴

W celu zniwelowania negatywnych zjawisk występujących na obszarze rewitalizacji opracowany zostanie **Program Rewitalizacji**, który inicjowany, opracowany i uchwalony jest przez radę gminy, na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013 r. poz. 594, z późn. zm.). Dokument ten jest wieloletni programem działań w sferze społecznej oraz gospodarczej lub przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej lub środowiskowej, zmierzający do wyprowadzenia obszarów rewitalizacji ze stanu kryzysowego oraz stworzenia warunków do ich zrównoważonego rozwoju, stanowiący narzędzie planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych aktywności w ramach rewitalizacji. Główny element Programu Rewitalizacji stanowią **projekty rewitalizacyjne**, które wynikają z programu rewitalizacji, tj. zaplanowane są w programie rewitalizacji i ukierunkowane są na osiągnięcie jego celów albo logicznie powiązane są z treścią i celami programu rewitalizacji.⁵

---

³ Ibidem

⁴ Ibidem

⁵ Ibidem

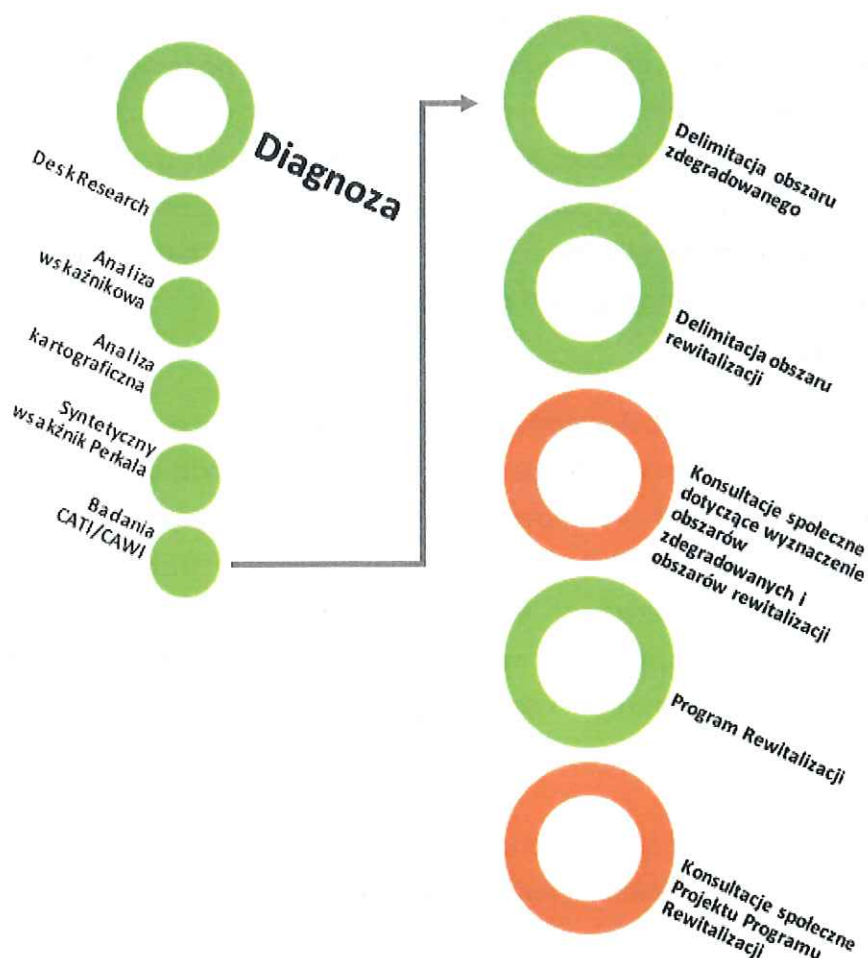

METODOLOGIA TWORZENIA PROGRAMU REWITALIZACJI

Metodologia procesu diagnozowania

Koncepcja metodologiczna, zastosowana w trakcie opracowywania Programu Rewitalizacji, uwzględniła kluczową dla zapewnienia trafności i rzetelności prowadzonych działań badawczych zasadę triangulacji, rozumianą, jako różnorodność technik analizy i gromadzenia informacji. Pozwoliło to lepiej poznać i zrozumieć badane problemy oraz stworzy możliwość dokonania odniesień i porównań. Powstał w ten sposób szerszy materiał badawczy do oceny i wnioskowania, a to pozwoliło na sporządzenie analizy możliwie obiektywnej, uwzględniającej punkty widzenia wielu różnych grup interesariuszy.

Na poniższym diagramie przedstawiono **proces opracowywania Programu Rewitalizacji**.

Desk research

Pierwszym elementem, który ma na celu określenie obszarów zdegradowanych jest **analiza danych zastanych (desk research)**, która definiowana jest jako analiza dokumentów projektowych, prawnych, sprawozdań i innych materiałów źródłowych, która stanowić będzie bazę dla dalszych rozważań oraz ustaleń związanych z realizacją dalszych etapów badania. Analizie poddane zostały dane dotyczące pięciu sfer: sfery społecznej, sfery gospodarczej, sfery środowiskowej, sfery przestrzenno-funkcjonalnej, sfery technicznej. Zgodnie z *Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014 – 2020*, dane te są wyznacznikami stanu kryzysowego i określają obszary zdegradowane.

Analiza wskaźnikowa

W celu określenia obszarów zdegradowanych oraz obszarów rewitalizacji opracowany został zestaw wskaźników, na który składały się zarówno wskaźniki ze sfery społecznej (w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym) jak i z pozostałych sfer tj. sfery gospodarczej, sfery środowiskowej, sfery przestrzenno-funkcjonalnej oraz sfery technicznej. Należy zaznaczyć, iż analiza wskaźnikowa przeprowadzona została przy uwzględnieniu podziału Gminy Mirów na sołectwa, takie podejście metodologiczne umożliwiło wytypowanie obszarów wymagających interwencji.

Analiza kartograficzna

Kolejnym etapem procesu była **analiza kartograficzna**, która jest metodą umożliwiającą analizę przestrzenną (np. na poziomie podregionów, województw), dzięki wykorzystaniu zobrazowań kartograficznych w postaci map. Ponadto metoda kartograficzna pozwala na prezentowanie zjawisk w przestrzeni za pomocą diagramów, których rozmiary są odmienne dla poszczególnych wielkości zjawiska. W niniejszym opracowaniu analiza kartograficzna przeprowadzona została na poziomie sołectw Gminy Mirów, co umożliwiło na precyzyjne i jednoznaczne wskazanie obszarów, które należy poddać interwencji.

Syntetyczny wskaźnik Perkala

Syntetyczny wskaźnik Perkala - jedna z metod porządkowania liniowego. Metoda ta charakteryzuje się układaniem obiektów w kolejności, co pozwala porównywać badane obiekty i hierarchizować je względem siebie. Syntetyczny wskaźnik Perkala daje możliwość zestawiania każdego pojedynczego miernika przy jednoczesnym otrzymaniu całościowego wskaźnika oceny społeczno-gospodarczej. Zastosowanie syntetycznego wskaźnika Perkala w niniejszym opracowaniu umożliwiło na obiektywne porównywanie obszarów przestrzennych (sołectw) i sfer problemowych podlegających diagnozie, a tym samym precyzyjne i jednoznaczne wskazanie obszarów wymagających interwencji.

Wyższa wartość wskaźnika syntetycznego obrazuje stan kryzysowy w jednostce ewidencyjnej - sołectwie.

Obliczenie syntetycznego wskaźnika Perkala, poprzedzone zostało standaryzacją. Wskaźniki uzyskane w trakcie pierwszej fazy tworzenia diagnozy (dane pozyskane od instytucji/ organizacji) poddane zostały procesom standaryzacyjnym, które należą do jednego z rodzajów normalizacji. Zabieg ten na zmiennych statystycznych pozwala na osiągnięcie optymalnego uporządkowania oraz zmniejszenia zróżnicowania w danym obszarze. W procesie standaryzacji danych użyto następujących wzorów:

Standaryzacja dla stymulant – wskaźniki, dla których wyższa wartość oznacza obszar zdegradowany

$$z_{ij} = \frac{x_{ij} - \min_i(x_{ij})}{\max_i(x_{ij}) - \min_i(x_{ij})}, \quad (i = 1, \dots, n; j = 1, \dots, m)$$

Stymulacja dla destymulant – wskaźniki, dla których niższa wartość oznacza obszar zdegradowany

$$z_{ij} = \frac{\max_i(x_{ij}) - x_{ij}}{\max_i(x_{ij}) - \min_i(x_{ij})}, \quad (i = 1, \dots, n; j = 1, \dots, m)$$

z_{ij} – wartość zestandaryzowana cechy j dla sołectwa i ,

x_{ij} – wartość cechy j w badanej jednostce przestrzennej i ,

Na podstawie zestandaryzowanych danych możliwe było obliczenie syntetycznych wskaźników w każdym z badanych obszarów. Poniżej zaprezentowano wzór na **wskaźnik syntetyczny Perkala**:

$$P_i = \frac{1}{m} \sum_{j=1}^m z_{ij}$$

P_i – wskaźnik Perkala dla i – tego obszaru,

$t_{ij} z_{ij}$ – wartość zestandaryzowanej cechy j dla jednostki przestrzennej i ,

m – liczba cech wchodzących w skład wskaźnika syntetycznego,

j – numer wskaźnika w i – tej jednostce przestrzennej.

Badanie CATI/CAWI

W trakcie opracowywania Programu Rewitalizacji przeprowadzono badania sondażowe przy wykorzystaniu techniki CATI oraz techniki CAWI. Badanie zrealizowane techniką CATI przeprowadzone zostało przez ankieterów, którzy łączyli się telefonicznie z wybranymi

do badania respondentami i przeprowadzają z nimi wywiad kwestionariuszowy. Ankieter odczytywał pytania z przygotowanego programu i notował w nim uzyskiwane odpowiedzi. Ponadto w trakcie badania wykorzystaną technikę CAWI, w której pytania kwestionariuszowe pobierane są ze strony internetowej organizatora badania i przekazywane za pośrednictwem sieci do dowolnego punktu, w którym znajduje się respondent wraz z komputerem podłączonym do Internetu. Zastosowanie dwóch technik badawczych umożliwiło przeprowadzenie jak największej ilości wywiadów kwestionariuszowych.

Głównym celem przeprowadzonych badań było wyznaczenie obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji. Ponadto w trakcie badań określono kluczowe działania/projekty, które powinny znaleźć się w Programie Rewitalizacji Gminy Mirów. Łącznie przebadano 100 interesariuszy procesu rewitalizacji, w szczególności mieszkańców każdego z sołectw.

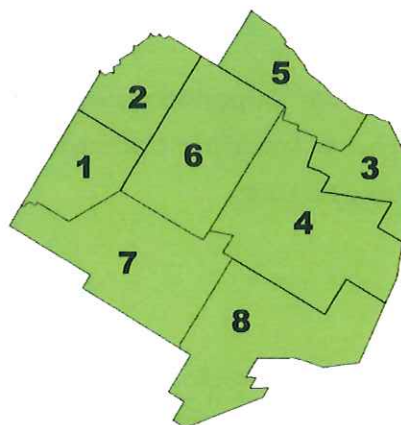
Delimitacja obszaru zdegradowanego

Delimitacji obszaru zdegradowanego dokonano przy uwzględnieniu podziału terytorialnego Gminy Mirów na sołectwa. Należy zaznaczyć, iż w statucie Gminy Mirów widnieje wykaz jednostek pomocniczych – sołectw, który uwzględnia 9 sołectw: Bieszków Dolny, Bieszków Górny, Mirów, Mirówek, Mirów Nowy, Mirów Stary, Rogów, Zbijów Duży, Zbijów Mały. Jednak w niniejszym dokumencie uwzględniono podział Gminy Mirów na 8 sołectw. Taki dobór wynika przede wszystkim z faktu, iż nie występuje jasny podział pomiędzy sołectwem Mirów Stary oraz Mirów, dlatego te jednostki pomocnicze analizowane są jako jedno sołectwo. W poniższej tabeli zaprezentowano listę sołectw - jednostek ewidencyjnych, wraz z liczbą mieszkańców.

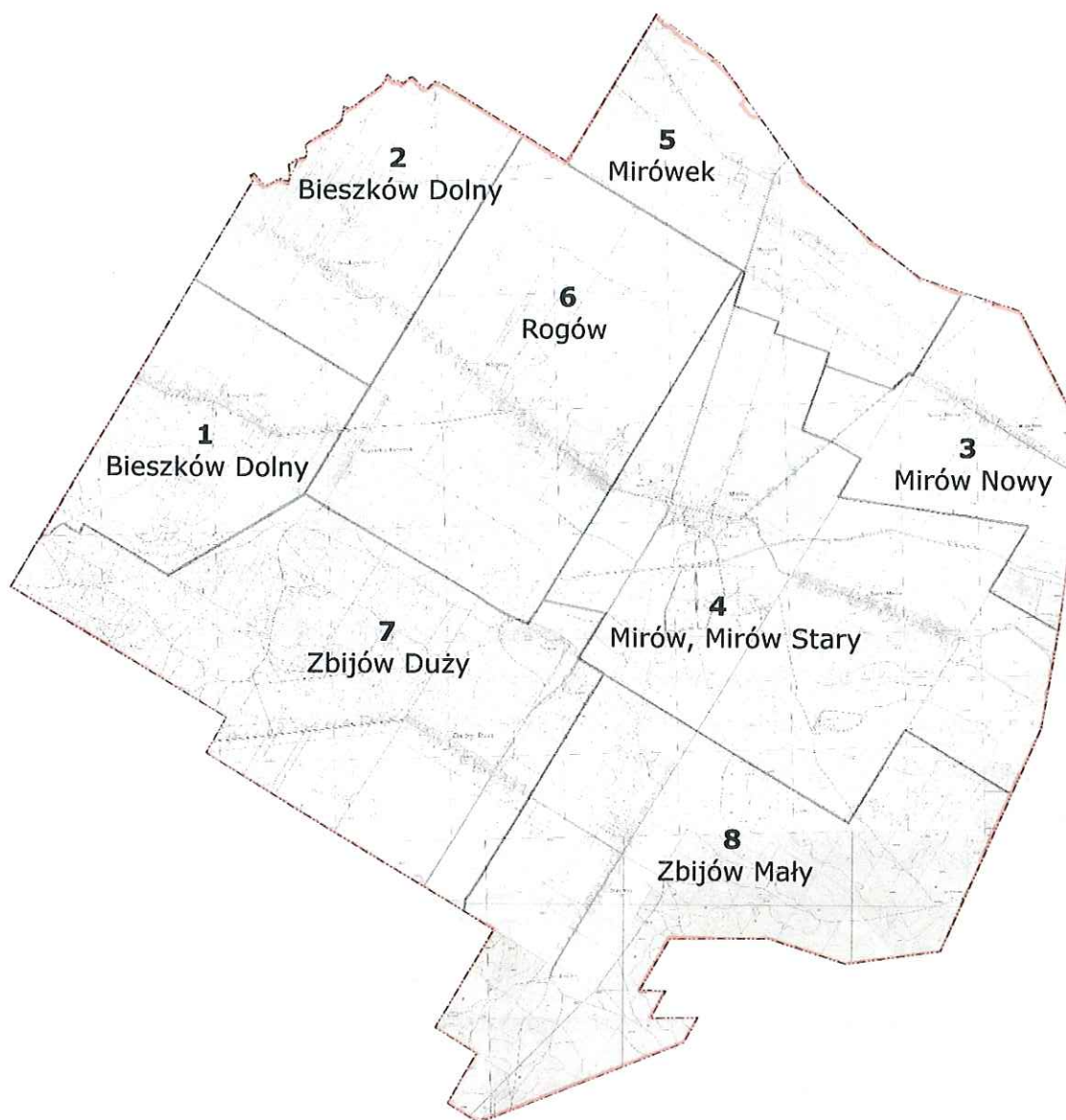
Tabela 1. Charakterystyka badanych obszarów.

Lp.	Sołectwo	Liczba mieszkańców
1	Bieszków Dolny	429
2	Bieszków Górny	320
3	Mirów Nowy	387
4	Mirów i Mirów Stary	849
5	Mirówek	386
6	Rogów	819
7	Zbijów Duży	416
8	Zbijów Mały	312
	Gmina Mirów	3918

Mapa 1. Gmina Mirów - podział na sołectwa

Mapa poglądowa, wykorzystana do przedstawiania wartości poszczególnych wskaźników w rozdziale diagnoza – analiza wskaźnikowa. Liczby na mapie odpowiadają liczbom porządkowym sołectw w tabeli po lewej.

Na potrzeby opracowania diagnozy Gminy Mirów, przygotowano zestaw 15 wskaźników, które podzielono na pięć sfer. Pierwszą sferą są zjawiska społeczne tj. bezrobocie, ubóstwo, przestępczość, niski poziom edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczający poziom uczestnictwa w życiu społecznym (9 wskaźników). Ponadto zgodnie z Wytycznymi w zakresie rewitalizacji programów operacyjnych na lata 2014 – 2020, w ramach opracowania wzięte pod uwagę będą również następujące sfery: gospodarcza, środowiskowa, przestrzenno-funkcjonalna oraz techniczna (łącznie 5 wskaźników).

Rysunek 1. Podział sfer

Dla każdej z pięciu sfer (społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej) **wartościami referencyjnymi dla poszczególnych wskaźników będą średnie tych wartości obliczone dla Gminy Mirów**. Zastosowanie takiego zabiegu metodologicznego pozwala przyjąć, iż odchylenie wartości wskaźników obliczanych dla poszczególnych sołectw od ogólnych wartości referencyjnych, świadczyć może o występowaniu w tych jednostkach stanu kryzysowego.

Tabela 2. Lista wskaźników.

SFERA SPOŁECZNA	
1	Liczba osób bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym
2	Liczba osób długostrawnie bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym
3	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu choroby w przeliczeniu na 100 mieszkańców
4	Liczba osób niepełnosprawnych korzystających z pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców
5	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu w przeliczeniu na 100 mieszkańców
6	Liczba przestępstw w przeliczeniu na 100 mieszkańców
7	Wskaźnik obciążenia demograficznego
8	Frekwencja wyborcza w II turze wyborów Prezydenckich w 2015 roku
9	Zdawalność egzaminu gimnazjalnego
SFERA GOSPODARCZA	
10	Liczba podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców
11	Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców

SFERA ŚRODOWISKOWA	
12	Wskaźnik nagromadzenia wyrobów zawierających azbest [tona]
13	Gęstość zabudowy - obciążenie paleniskami [szt/ha]
SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA	
14	Liczba przystanków komunikacji publicznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców
SFERA TECHNICZNA	
15	Liczba wydanych pozwoleń na budowę w przeliczeniu na 100 mieszkańców

Delimitacja obszarów rewitalizacji

Obszar rewitalizacji wyznaczony został na obszarach, na których zdiagnozowano stan kryzysowy z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych współwystępujących z negatywnymi zjawiskami, w co najmniej jednej z czterech sfer (gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej). Ponadto w trakcie delimitacji obszaru rewitalizacji uwzględniono znaczenie obszaru dla rozwoju lokalnego.

Wyznaczenie obszarów rewitalizacji oparte zostało na analizie desk research, analizie wskaźnikowej oraz na badaniach ilościowych zrealizowanych techniką CATI/CAWI wśród mieszkańców Gminy Mirów. Zastosowanie różnych metod badawczych pozwoliło uzupełnić informacje zdobyte jedną metodą – innymi. Sytuacja taka jest korzystna z punktu widzenia weryfikacji i pogłębienia danych. Powstał w ten sposób szerszy materiał do oceny i wnioskowania, a to pozwoliło na sporządzenie analizy możliwie obiektywnej, uwzględniającej punkty widzenia wielu różnych grup zainteresowanych rewitalizacją.

Konsultacje społeczne

Konsultacje społeczne to proces, w którym przedstawiciele władz przedstawiają obywatelom propozycje rozwiązań dotyczące np. aktów prawnych, inwestycji lub innych przedsięwzięć, które będą miały wpływ na życie codzienne i pracę obywateli. Konsultacje służą uzyskaniu opinii, stanowisk, propozycji, itp. od instytucji i osób, których – będą dotyczyć w sposób bezpośredni lub pośredni skutki proponowanych przez administrację działań. Szeroki zestaw informacji pozyskanych w trakcie konsultacji społecznych z mieszkańcami oraz przedstawicielami podmiotów związanych z gminą, stanowiły podstawę dla wyznaczania celów i zakresu działań tworzących kompleksowy program rewitalizacji na potrzeby lokalnej społeczności Mirowa.

Podczas trwania konsultacji społecznych interesariusze, przede wszystkim mieszkańcy, ale także przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe i inne zainteresowane strony miały

możliwość zapoznania się z treścią konsultowanych dokumentów. Konsultacje nie ograniczą się jednak tylko do przedstawienia dokumentu, ale także do wysłuchania opinii na jego temat, modyfikowania i informowania o ostatecznej decyzji.

W trakcie procesu opracowywania dokumentu konsultacje społeczne przeprowadzane są dwukrotnie. Pierwsze konsultacje dotyczą wyznaczenia obszarów zdegradowanych oraz obszarów rewitalizacji. Natomiast w trakcie drugich konsultacji opiniowany jest Projekt Programu Rewitalizacji.

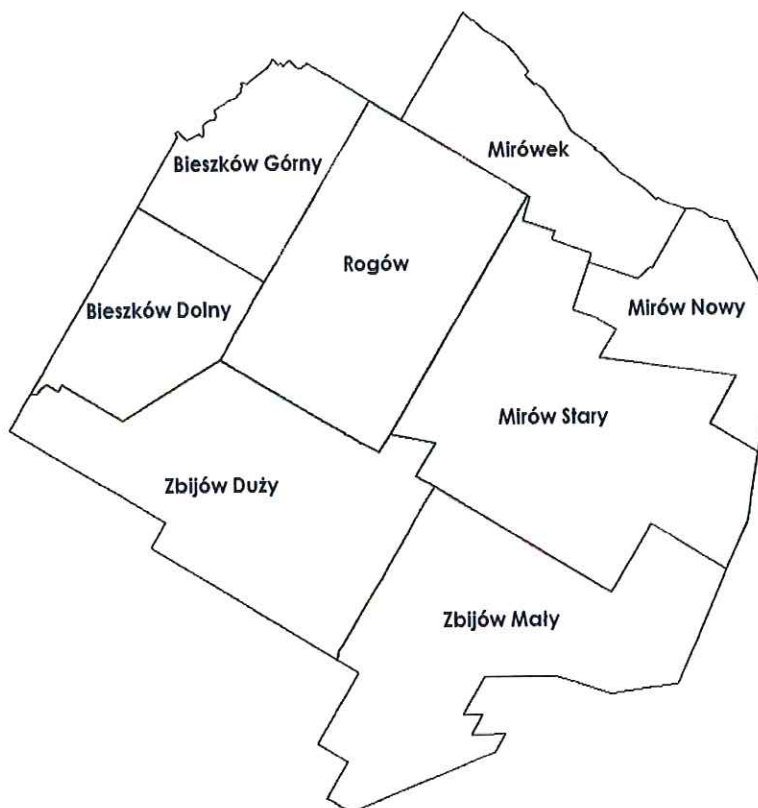
DIAGNOZA

Desk research

Gmina Mirów leży w województwie mazowieckim w powiecie szydłowieckim, w odległości około 25 km od Radomia, 17 km od Szydłowca i około 25 km od Skarżysko-Kamiennej. Od południowego wschodu graniczy z województwem świętokrzyskim. Sąsiaduje z gminami: Jastrzęb, Mirzec, Wierzbica, Szydłowiec i Skarżysko Kościelne, a według nomenklatury NUTS przynależy do podregionu radomskiego. Ogólna powierzchnia gminy wynosi 53 km², co stanowi 11,7% powierzchni powiatu szydłowieckiego.

Sieć osadniczą gminy tworzy 9 sołectw: Mirów, Mirów Stary, Mirów Nowy, Mirówek, Rogów, Bieszków Dolny, Bieszków Górny, Zbijów Mały, Zbijów Duży. Przez teren gminy przebiega drugorzędna droga łącząca Skarżysko-Kamienną, Wierzbicę i Radom. Gmina leży na pograniczu Równiny Radomskiej i Wzgórz Koneckich. 75,1% powierzchni Gminy Mirów zajmują użytki rolne.

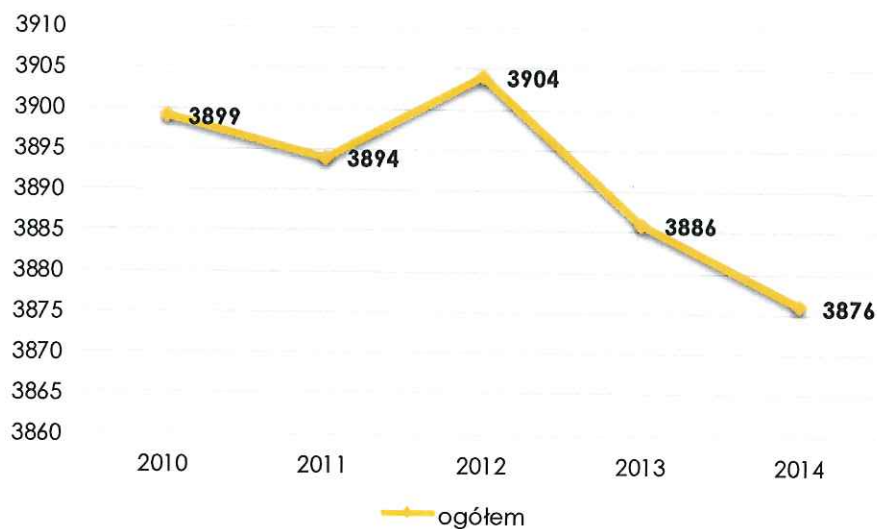
Rysunek 2. Sołectwa wchodzące w skład Gminy Mirów

Źródło: Opracowanie własne

Na koniec 2014 roku gminę Mirów zamieszkiwało 3 876 osób, z czego 47,8% stanowiły kobiety. Liczba ludności gminy stanowiła 9,6% mieszkańców powiatu szydłowieckiego. Na przestrzeni lat 2010-2014 zauważalne były wahania liczby mieszkańców gminy. Według stanu na koniec 2014 roku, 62,2% ogółu mieszkańców stanowiły osoby w wieku produkcyjnym, 22,4% osoby w wieku przedprodukcyjnym, natomiast 15,4% osoby w wieku poprodukcyjnym. W tym samym roku w gminie Mirów odnotowano ubytek naturalny wynoszący -5.

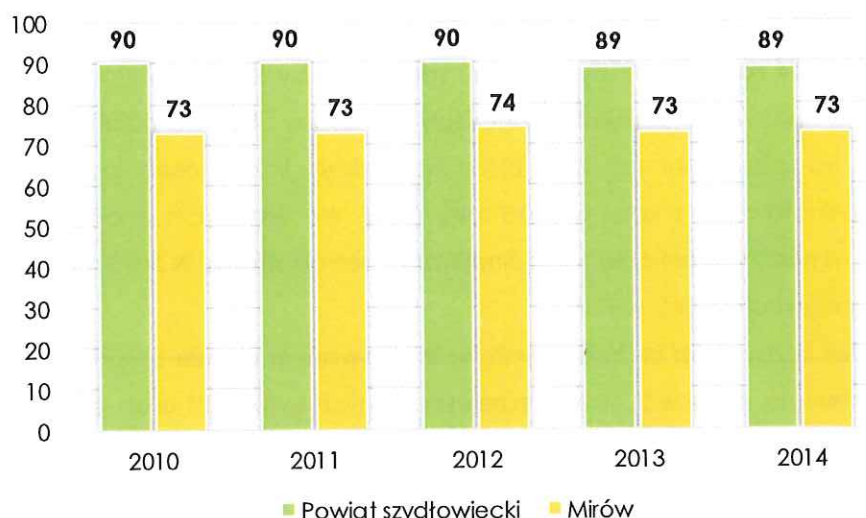
Rysunek 3. Liczba mieszkańców Gminy Mirów w latach 2010-2014 (stan na 31 XII)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych GUS

W latach 2010-2014 gęstość zaludnienia w gminie Mirów kształtowała się na zbliżonym poziomie – na początku i na końcu analizowanego okresu na 1 km² powierzchni gminy przypadało 73 mieszkańców. Podobna tendencja utrzymywała się w powiecie szydłowieckim, gdzie w 2010 roku gęstość zaludnienia wynosiła 90 osób na 1 km², a w 2014 roku 89 osób.

Rysunek 4. Gęstość zaludnienia [ludność na 1 km²] (stan na 31 XII)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych GUS

Czynnikami mającymi wpływ na spadek lub przyrost ludności są migracje na pobyt stały, zarówno wewnętrzne – rozpatrywane w skali kraju, województwa i powiatów, jak i zewnętrzne. W gminie Mirów pod koniec 2014 roku saldo migracji było ujemne. Oznacza to, że więcej osób wyjeżdżało z terenu gminy, niż do niej przyjeżdżało. Warto podkreślić, że najczęstszą formą migracji były wymeldowania na wieś. W latach 2010-2014 dostrzegalne były wahania salda migracji. Najniższe odnotowano w 2011 roku (-19), a najwyższe w 2012 roku (8). Analogiczna sytuacja występowała w całym powiecie sztytowieckim, gdzie na przestrzeni analizowanego okresu również odnotowano spadek salda migracji.

Tabela 3. Saldo migracji w gminie Mirów w latach 2010-2014

Rok	Zameldowania				Wymeldowania				Saldo
	ogółem	z miast	ze wsi	z zagranicy	ogółem	do miast	na wieś	za granicę	
2010	25	5	20	0	26	5	21	0	-1
2011	19	4	14	1	38	13	25	0	-19
2012	46	19	27	0	38	18	20	0	8
2013	27	9	17	1	32	14	18	0	-5
2014	28	14	14	0	38	8	30	0	-10

Sfera społeczna

Rynek pracy

Począwszy od 2014 zauważalny był znaczny spadek liczby bezrobotnych w gminie Mirów. Na koniec 2015 roku w PUP zarejestrowane były 503 osoby i była to najniższa wartość, jaką odnotowano na przestrzeni lat 2010-2015. Największą liczbę osób pozostających bez zatrudnienia odnotowano z kolei w 2013 roku (639). We wszystkich analizowanych latach dostrzegalny był niższy udział kobiet w ogólnej liczbie bezrobotnych. W 2015 roku stanowiły one 44,9% ogółu zarejestrowanych w PUP.

Znaczny spadek liczby osób bezrobotnych w analizowanym okresie zarejestrowano również na poziomie powiatu, gdzie w 2010 roku zarejestrowanych było 5 521 osób, zaś na koniec 2015 roku liczba ta wyniosła 4 617.

Rysunek 5. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w gminie Mirów w latach 2010-2015 (stan na 31 XII)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych GUS

Spadek liczby osób zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Szydłowcu przekłada się na wysokość szacowanej⁶ dla gminy stopy bezrobocia. Na przestrzeni analizowanego okresu najniższą stopę bezrobocia w gminie Mirów odnotowano w 2014 roku (39,0%). W latach 2010-2014 stopa bezrobocia rejestrowanego (stosunek liczby zarejestrowanych bezrobotnych do liczby ludności aktywnej ekonomicznie) w powiecie szydlowieckim była niższa i wahała się od 34,4% w 2015 roku do 38,7% w 2013 roku.

⁶ Stopę bezrobocia rejestrowanego GUS definiuje jako stosunek liczby zarejestrowanych bezrobotnych do liczby ludności aktywnej ekonomicznie (zasobu siły roboczej danej populacji). Dane o bezrobociu na poziomie gmin są szacowane w oparciu o stopę bezrobocia rejestrowanego dla powiatu oraz porównanie stosunku liczby bezrobotnych do ogółu ludności w wieku produkcyjnym w powiecie i gminie.

Rysunek 6. Stopa bezrobocia rejestrowanego w latach 2010-2014 (stan na 31 XII)

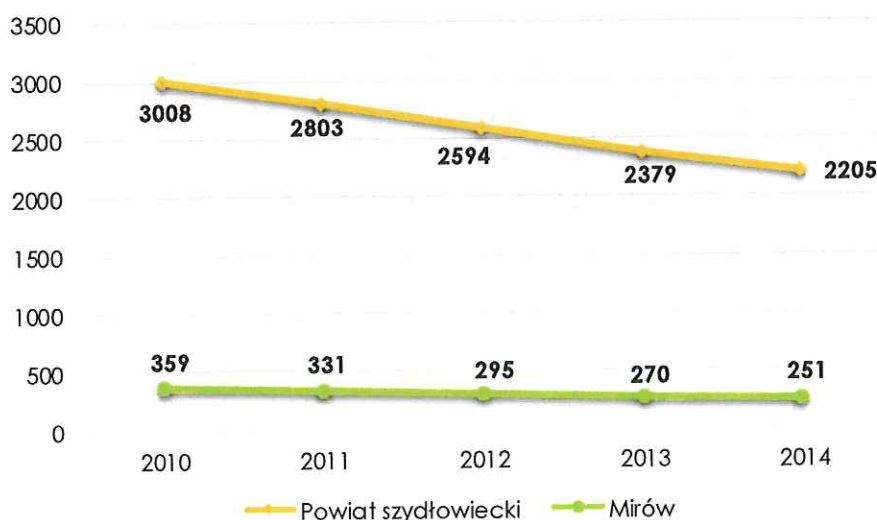

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych GUS; www.polskawliczbach.pl

Świadczenia społeczne

W latach 2010-2014 zarówno w gminie Mirów, jak i w powiecie sztytowieckim dostrzegalny był systematyczny spadek liczby rodzin otrzymujących zasiłki rodzinne na dzieci. W 2014 roku otrzymywało je 2 205 rodzin z powiatu sztytowieckiego, w tym 251 (11,4%) z Gminy Mirów. W stosunku do 2010 roku oznacza to spadek o 30,1% w gminie i 26,7% w powiecie sztytowieckim.

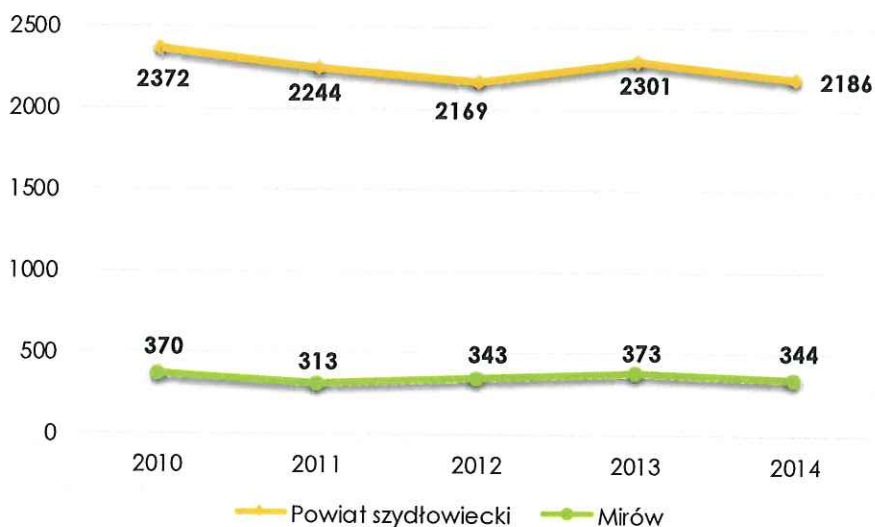
Rysunek 7. Rodziny otrzymujące zasiłki rodzinne na dzieci w latach 2010-2014 (stan na 31 XII)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych GUS

Z pomocy społecznej w gminie Mirów w 2014 roku korzystały 344 gospodarstwa domowe, a w powiecie szydłowieckim było to 2 186 gospodarstw. Zarówno w przypadku Gminy Mirów, jak i powiatu szydłowieckiego, na przestrzeni lat 2010-2014 odnotowano spadki - odpowiednio o 26 i 186 gospodarstw. Największą liczbę gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej w gminie odnotowano w roku 2013 (373).

Rysunek 8. Liczba gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej w latach 2010-2014 (stan na 31 XII)

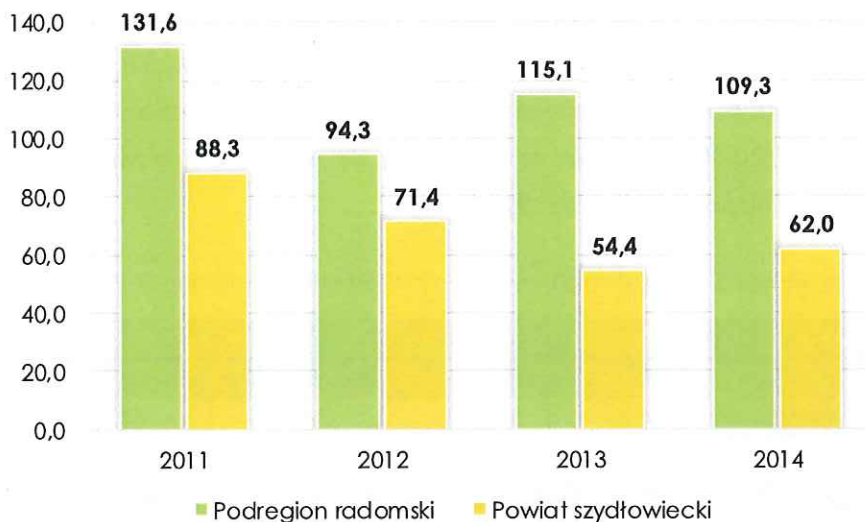

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych GUS

Bezpieczeństwo społeczne

Najwyższy wskaźnik wypadków drogowych przypadających na 100 tys. ludności w powiecie szydłowieckim odnotowano w 2011 roku - 88,3. Najniższą wartość wskaźnika odnotowano natomiast w roku 2013, kiedy to liczba wypadków drogowych na 100 tys. ludności wyniosła 54,4. W tym samym okresie w podregionie radomskim wskaźnik ten był ponad dwukrotnie wyższy. Na przestrzeni lat 2010-2014 liczba wypadków drogowych na 100 tys. ludności w powiecie zmalała o 26,3.

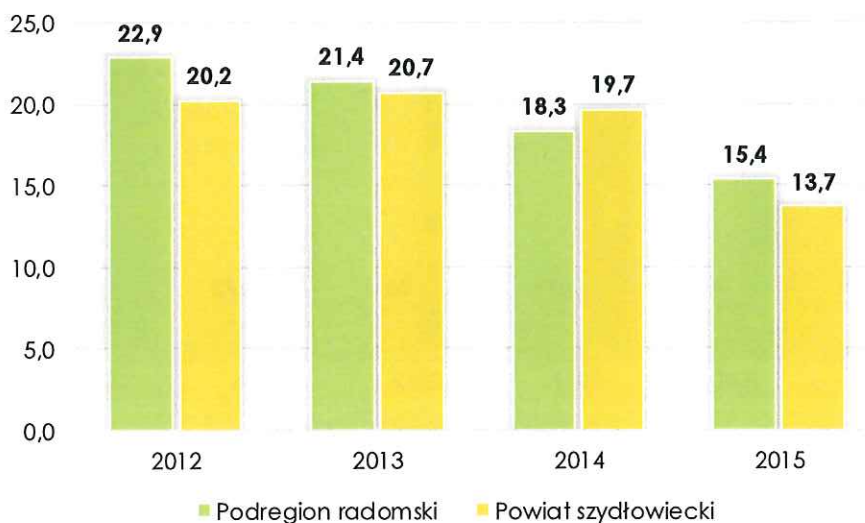
Rysunek 9. Wypadki drogowe na 100 tys. ludności w latach 2011-2014 (stan na 31 XII)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych GUS

Na przestrzeni lat 2012-2015 największą liczbę przestępstw stwierdzonych przez Policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych w powiecie szydłowieckim odnotowano w 2013 roku, kiedy na 1000 mieszkańców przypadało 20,7 przestępstw. Należy jednak zauważyć, że począwszy od 2014 roku wartość tego wskaźnika ulegała zmniejszeniu. W podregionie radomskim liczba przestępstw na 1000 mieszkańców w latach 2012-2015 stopniowo malała. W 2012 roku wskaźnik ten wynosił 22,9, zaś pod koniec analizowanego okresu - 15,4.

Rysunek 10. Przestępstwa stwierdzone przez Policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych ogółem na 1000 mieszkańców w latach 2012-2015 (stan na 31 XII)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych GUS

Edukacja

W 2014 roku do przedszkoli w gminie Mirów uczęszczało 73 dzieci w wieku 3-5 lat, a wychowaniem przedszkolnym objętych było 49,3% dzieci w tym wieku. Z kolei w powiecie szydłowieckim w 2014 roku do przedszkoli uczęszczało 59,3% dzieci w wieku 3-5 lat. Na przestrzeni lat 2010-2014 odsetek ten zwiększył się w obu analizowanych jednostkach administracyjnych – odpowiednio o 43 i 22,6%.

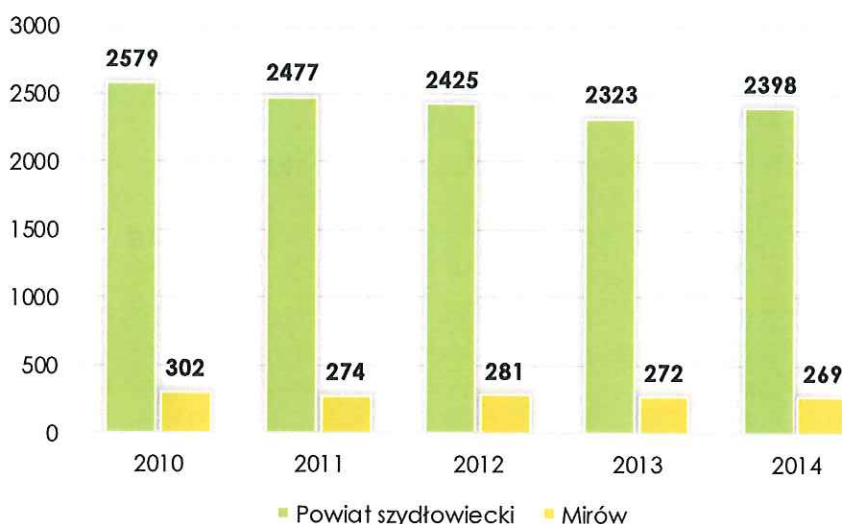
Tabela 4. Dzieci w wieku 3-5 lat objęte wychowaniem przedszkolnym w latach 2010-2014

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
Dzieci w wieku 3-5 lat objęte wychowaniem przedszkolnym					
Powiat szydłowiecki	456	587	643	667	788
Mirów	9	38	50	45	73
Odsetek dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym					
Powiat szydłowiecki	36,7	47,1	48,2	49,3	59,3
Mirów	6,3	28,1	36,2	30,6	49,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych GUS

Do szkół podstawowych w Mirowie w 2014 roku uczęszczało 269 uczniów, którzy stanowili 11,2% ogółu uczniów szkół podstawowych z powiatu szydłowieckiego. W obu jednostkach administracyjnych największą liczbę uczniów odnotowano na początku analizowanego okresu – 302 w gminie Mirów i 2 579 w powiecie szydłowieckim. W latach 2010-2014 ich liczba podlegała ciągłym wahaniom. Ogólnie na przestrzeni tego okresu dostrzegalny był spadek w liczbie uczniów zarówno w gminie, jak i całym powiecie.

Rysunek 11. Uczniowie szkół podstawowych w latach 2010-2014 (stan na 31 XII)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych GUS

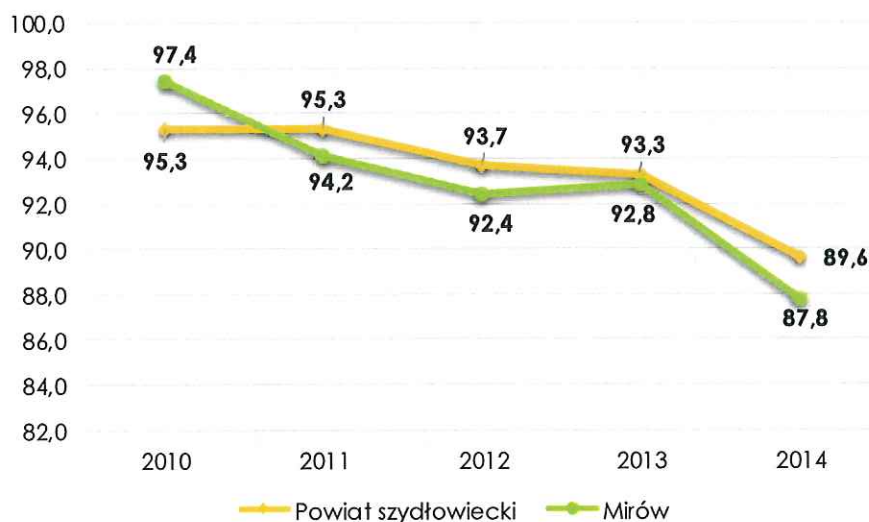
Współczynnik skolaryzacji brutto to relacja liczby osób uczących się na danym poziomie kształcenia (niezależnie od wieku) do liczby ludności w grupie wieku określonej jako

odpowiadająca temu poziomowi nauczania. W analizowanym okresie najniższy współczynnik skolaryzacji brutto dla szkół podstawowych w gminie i powiecie odnotowano w 2014 roku.

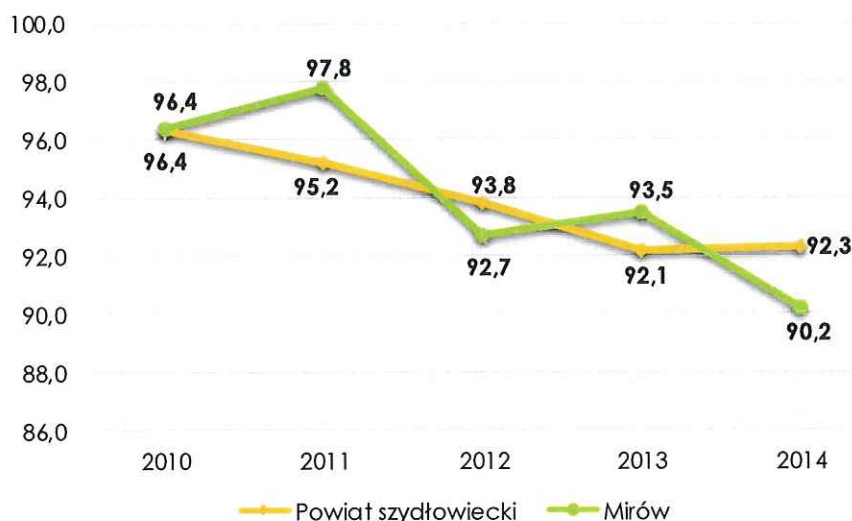
Spadek wskaźnika skolaryzacji brutto odnotowano również w przypadku gimnazjów, gdzie na przestrzeni lat 2010-2014 zmniejszył się on w gminie Mirów o 9,6%, a w powiecie szydłowieckim o 5,7%.

Rysunek 12. Współczynnik skolaryzacji brutto: szkoły podstawowe (stan na 31 XII)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych GUS

Rysunek 13. Współczynnik skolaryzacji brutto: gimnazja (stan na 31 XII)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych GUS

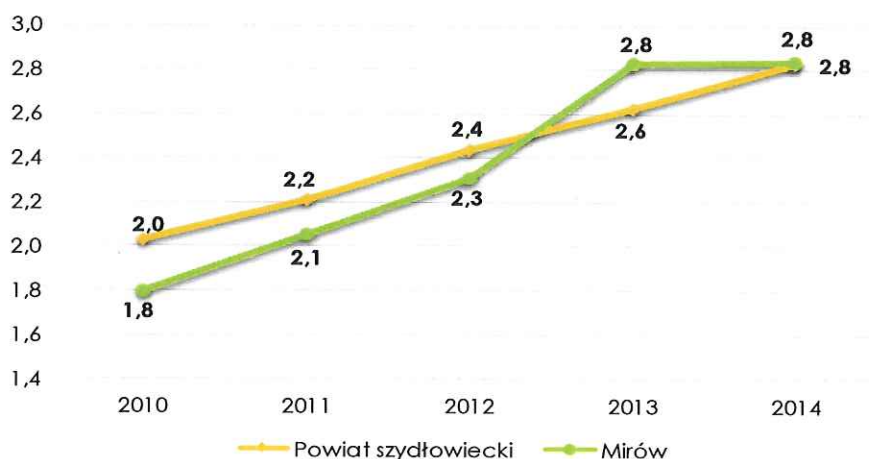
Na terenie gminy dostrzega się problem niedoinwestowania bazy oświatowej – brak jest odpowiednio wyposażonych pracowni przedmiotowych oraz świetlic. Ponadto brakuje

alternatywnych miejsc oświatowych typu dom kultury, a funkcjonujące świetlice wiejskie posiadają niewystarczającą ofertę pozaszkolnych form edukacji⁷.

Uczestnictwo w życiu publicznym

W latach 2010-2014 zarówno w gminie Mirów, jak i w powiecie szydłowieckim, liczba działających fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 1000 mieszkańców stopniowo się zwiększała, co świadczy o rozwoju tego sektora. Warto zauważyć, że w 2013 roku wartość tego wskaźnika w Mirowie była wyższa niż w całym powiecie szydłowieckim, a w 2014 roku w gminie na 1000 mieszkańców przypadało tyle samo fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych, ile w powiecie szydłowieckim (2,8).

Rysunek 14. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1000 mieszkańców w latach 2010-2014 (stan na 31 XII)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych GUS

Na terenie gminy Mirów dostrzega się niski poziom integracji społecznej, na co w dużej mierze wpływa brak cyklicznych imprez kulturalno-sportowych oraz niezadawalająca ilość zaplecza rekreacyjno - sportowego, świetlic oraz innych obiektów sprzyjających edukacji i integracji.

Partycypacja obywateli w wyborach jest jednym z przejawów społeczeństwa obywatelskiego. Frekwencja w gminie Mirów w wyborach prezydenckich przeprowadzonych w 2015 roku była niższa niż frekwencja w powiecie szydłowieckim, jednakże niższa niż frekwencja w województwie mazowieckim 61,58%. W wyborach do Parlamentu Europejskiego oraz do Sejmu frekwencja w gminie Mirów była niższa aniżeli frekwencja w powiecie szydłowieckim i województwie mazowieckim. Warto zaznaczyć, iż w wyborach samorządowych w 2014 roku

⁷ Aktualizacja Strategii Rozwoju Lokalnego Gminy Mirów 2008–2020

sytuacja była odwrotna, ponieważ 73,6% uprawnionych do głosowania mieszkańców gminy Mirów oddało swój głos. Wysoka frekwencja w wyborach samorządowych wskazuje na zaangażowanie mieszkańców na poziomie lokalnym.

Tabela 5. Frekwencja wyborcza w wyborach bezpośrednich [%]

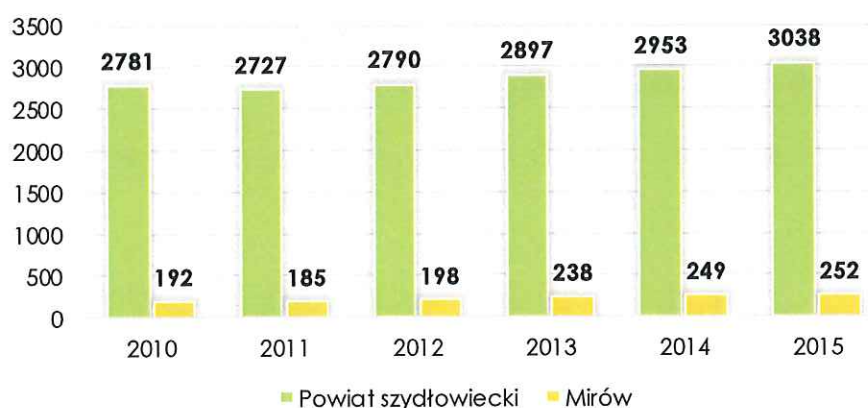
Wyszczególnienie	Wybory Prezydenta RP (rok 2015)	Wybory do Parlamentu Europejskiego (rok 2014)	Wybory do Sejmu (rok 2015)	Wybory samorządowe (rok 2014)
Województwo mazowieckie	61,58	28,09	18,11	51,07
Powiat sztytowiecki	52,42	17,86	15,97	63,48
Gmina Mirów	54,26	16,67	13,63	73,60

Źródło: opracowanie własne na podstawie Państwowej Komisji Wyborczej

Sfera gospodarcza

Na przestrzeni lat 2010-2015 zarówno w gminie Mirów, jak i w powiecie sztytowieckim zwiększyła się liczba podmiotów gospodarki narodowej. W 2015 roku w gminie zarejestrowane były 252 podmioty, co oznacza wzrost o 60 w porównaniu do początku analizowanego okresu. Z kolei w powiecie sztytowieckim liczba podmiotów gospodarczych zwiększyła się z 2 781 w 2010 roku do 3 038 w 2015 roku (o 257). W 2015 roku zdecydowaną większość podmiotów gospodarczych w gminie Mirów stanowiły podmioty sektora prywatnego – 95,6%. Ich liczba w latach 2010-2015 wzrosła z 182 do 241 (tj. o 59 podmiotów). W przypadku sektora publicznego zaobserwowano natomiast wzrost o 1 podmiot.

Rysunek 15. Podmioty gospodarki narodowej w latach 2010-2015 (stan na 31 XII)

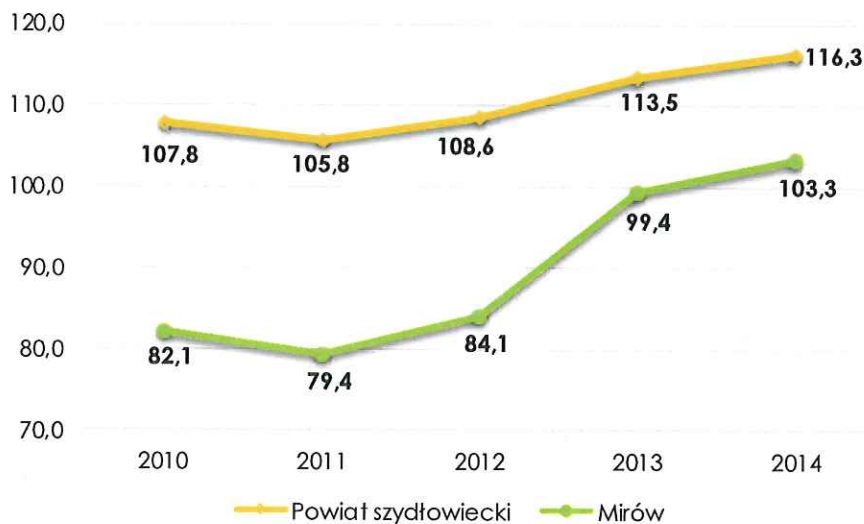

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych GUS

W 2014 roku w gminie Mirów na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym przypadało 103,3 podmiotów gospodarki narodowej. W powiecie sztytowieckim było to 116,3 podmiotów. Wartość omawianego wskaźnika w gminie w latach 2010-2014 podlegała podobnym zmianom, jakie miały miejsce w powiecie sztytowieckim. Na przestrzeni lat 2010-2014

w obu analizowanych jednostkach administracyjnych liczba podmiotów gospodarki narodowej na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym uległa zwiększeniu.

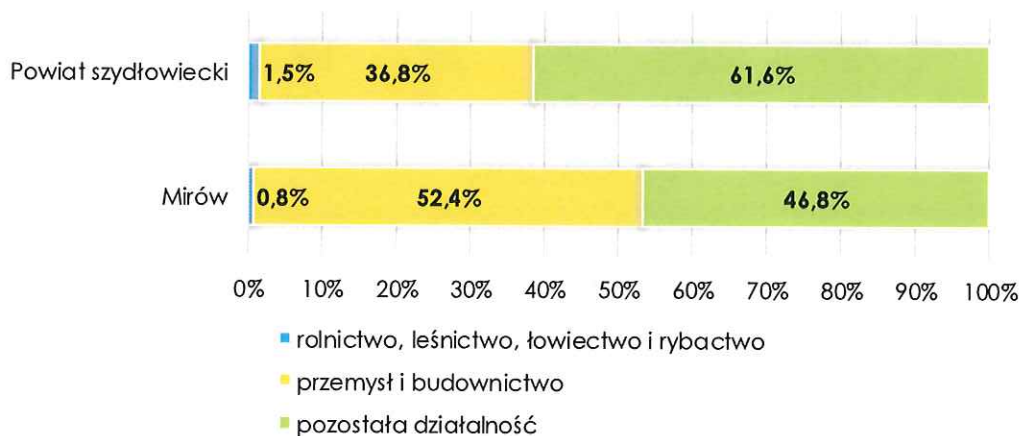
Rysunek 16. Podmioty gospodarki narodowej na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym w latach 2010-2014 (stan na 31XII)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych GUS

W 2014 roku najwięcej podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w gminie Mirów prowadziło działalność związaną z przemysłem i budownictwem (52,4%). 46,8% jednostek zajmowało się pozostałą działalnością, a pozostałe 0,8% prowadziło działalność związaną z rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem. Struktura podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w powiecie sztytowieckim kształtowała się nieco inaczej – większość stanowiły podmioty z kategorii „pozostała działalność”.

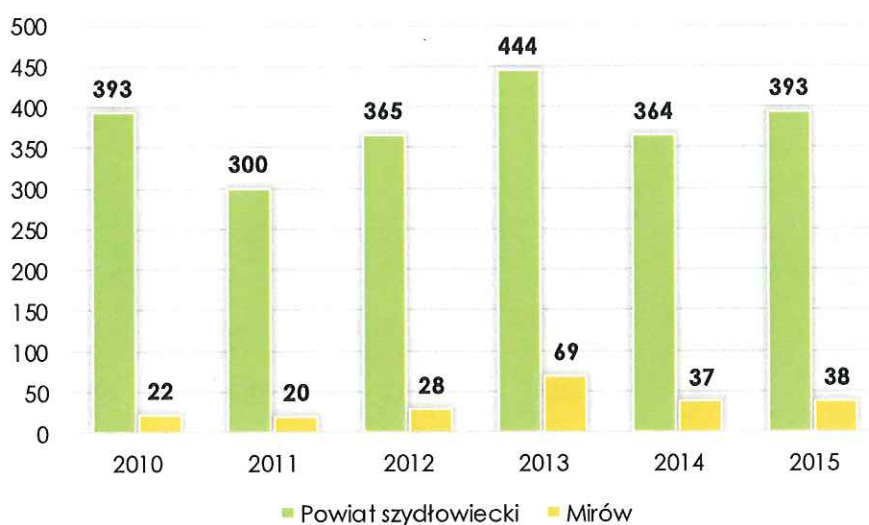
Rysunek 17. Struktura podmiotów w 2015 roku wg grup rodzajów działalności PKD 2007 (Stan na dzień 31.12.2014)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych GUS

W latach 2010-2015 liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej w gminie Mirów i powiecie szydłowieckim podlegała podobnym wahaniom. W 2015 roku w gminie w rejestrze REGON zarejestrowano 38 nowych podmiotów. Stanowiły one 9,7% wszystkich nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej w powiecie szydłowieckim.

Rysunek 18. Nowo zarejestrowane podmioty gospodarki narodowej w latach 2010-2015 (stan na 31 XII)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych GUS

Wśród podmiotów gospodarki narodowej prowadzących działalność w gminie Mirów w 2015 roku najwięcej było przedsiębiorstw najmniejszych, zatrudniających 0-9 pracowników. Na przestrzeni lat 2010-2015 ich liczba zwiększyła się i pod koniec analizowanego okresu stanowiły one 97,2% ogółu podmiotów gospodarczych. Należy zauważyć, że na przestrzeni analizowanego okresu w gminie nie odnotowano podmiotów zatrudniających 50 pracowników i więcej.

Tabela 6. Podmioty wg klas wielkości w gminie Mirów w latach 2010-2015 (stan na 31 XII)

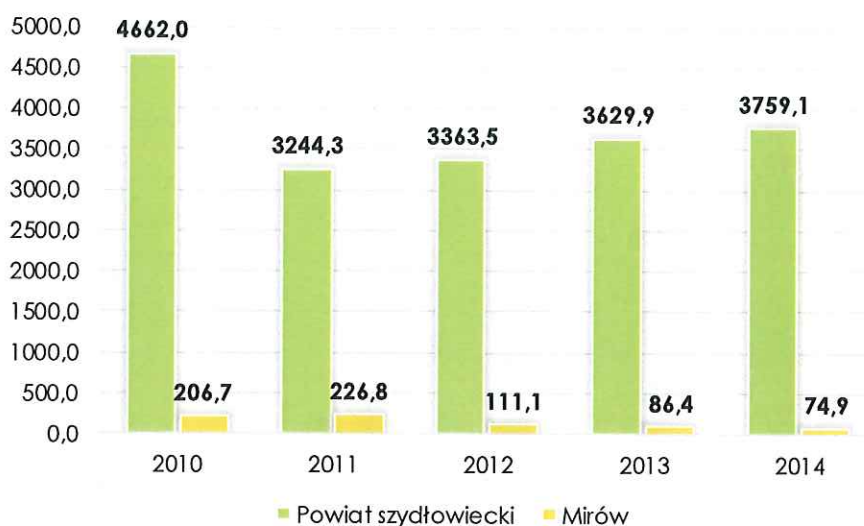
Wyszczególnienie	0 - 9	10-49	RAZEM
2010	186	6	192
2011	179	6	185
2012	192	6	198
2013	231	7	238
2014	242	7	249
2015	245	7	252

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych GUS

Sfera środowiskowa

W 2014 roku na terenie Gminy Mirów zebrano ogółem 74,9 ton zmieszanych odpadów komunalnych. 100% odpadów pochodziło z gospodarstw domowych. Na przestrzeni lat 2010-2014 ilość zbieranych odpadów komunalnych w gminie zmniejszyła się o 131,8 ton. Coraz większy był z kolei udział odpadów pochodzących z gospodarstw domowych.

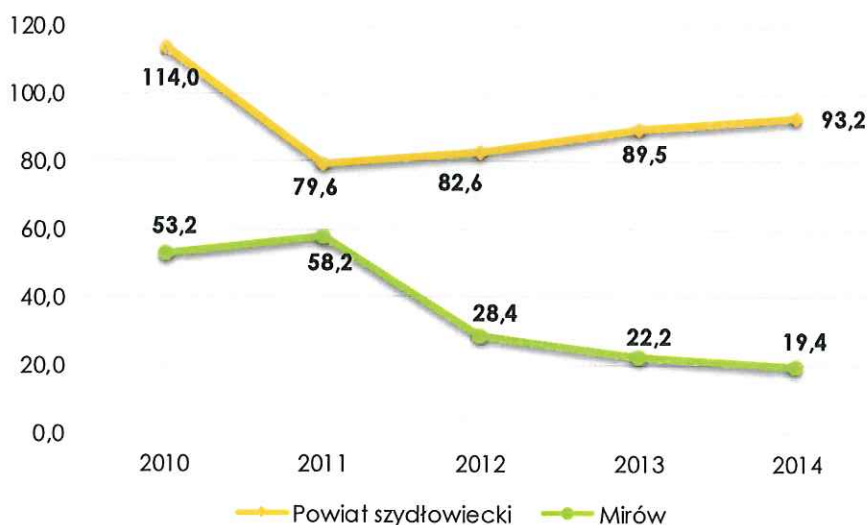
Rysunek 19. Zmieszane odpady komunalne zebrane w ciągu roku w latach 2010-2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych GUS

W 2014 roku w gminie Mirów zebrano 19,4 kg odpadów zmieszanych w przeliczeniu na 1 mieszkańca. W przypadku powiatu szydłowieckiego odnotowano dużo wyższą wartość – 93,2 kg. Porównanie wartości omawianego wskaźnika w latach 2010 i 2014 pozwala stwierdzić, że w obu jednostkach administracyjnych nastąpił spadek ilości odpadów zmieszanych na 1 mieszkańca.

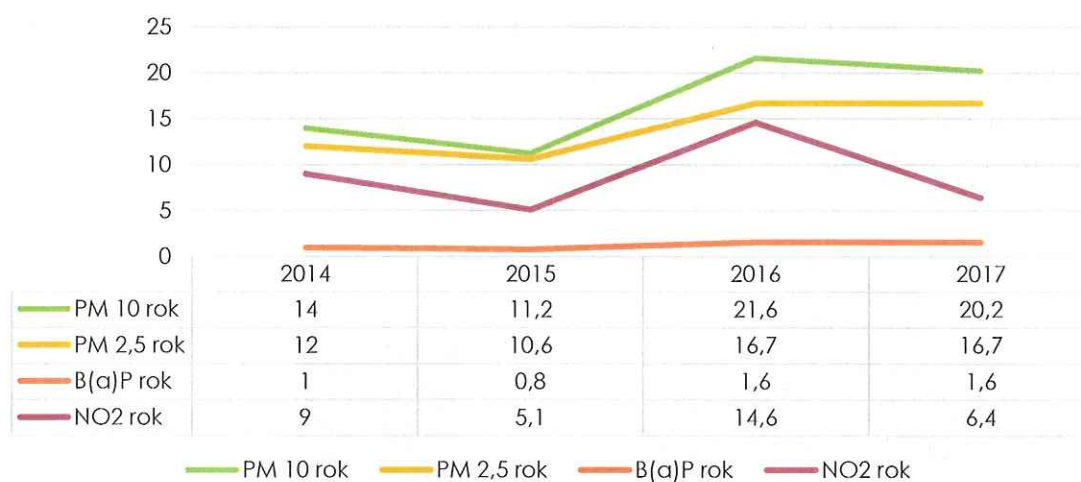
Rysunek 20. Odpady komunalne zmieszane na 1 mieszkańca w latach 2010-2014 [kg]

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych GUS

Na poniższym wykresie przedstawiono statystyki wyników modelowania matematycznego emisji dla wybranych zanieczyszczeń powietrza w gminie Mirów w latach 2014-2017. Analiza uwzględnia następujące rodzaje zanieczyszczeń – pył zawieszony PM10, pył zawieszony PM2,5, benzo(a)piern oraz tlenek azotu. Najniższe wartości stężeń zanieczyszczeń miały miejsce w roku 2015, następnie zaś odnotowano znaczący ich wzrost (za wyjątkiem NO₂, którego wartość ponownie zmalała w 2017 roku). Tendencja wzrostowa w odniesieniu do wskaźników ilustrujących zanieczyszczenie powietrza budzi niepokój w zakresie jakości życia w gminie. Konieczna jest zatem interwencja, aby nie dopuścić do przekroczenia dopuszczalnych norm średniorocznych, co bezpośrednio zagraża zdrowiu i życiu mieszkańców.

Rysunek 21. Statystyki wyników modelowania matematycznego emisji dla wybranych zanieczyszczeń powietrza – średnioroczne wartości dla gminy Mirów

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie mazowieckim.
Raporty za lata 2014, 2015, 2016 i 2017

Systematyczne pogarszanie się jakości powietrza w gminie i regionie to poważny problem, na co wskazują nie tylko bieżące odczyty stacji monitoringowych, ale także komunikaty Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego (WCZK). W roku 2018 WCZK wydało 28 ostrzeżeń o złej jakości powietrza, przy czym w 27 przypadkach było to ostrzeżenie I stopnia, a jednokrotnie – II stopnia. Powodem występującego kryzysu każdorazowo było utrzymywanie się podwyższonych stężeń zanieczyszczeń powietrza (PM 10 i PM 2,5). Komunikaty te wydane zostały w okresie od stycznia do kwietnia oraz od października do grudnia, a więc w miesiącach chłodniejszych – przede wszystkim zimowych. Wskazywać to może na przyczynę występowania zanieczyszczenia, jaką jest sezon grzewczy.

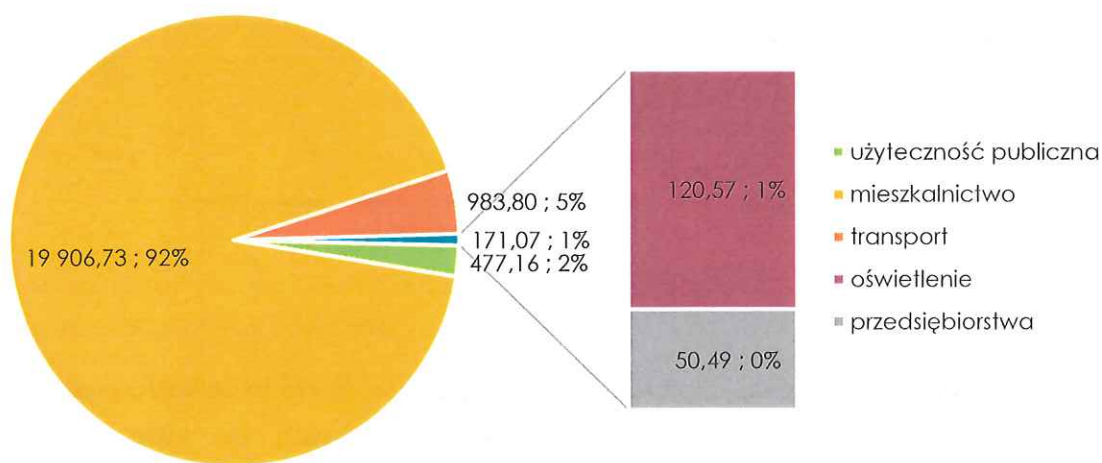
Tabela 7. Zestawienie liczby wydanych przez Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego ostrzeżeń o złej jakości powietrza w 2018 roku

Miesiąc	Liczba komunikatów
Styczeń	4
Luży	7
Marzec	3
Kwiecień	1
Październik	5
Listopad	5
Grudzień	3
łącznie	28

Źródło: <https://www.mazowieckie.pl/pl/aktualnosci/komunikaty>

Zapisy zawarte w *Planie gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Mirów (PGN)* pozwalają potwierdzić tezę o głównym źródle zanieczyszczeń powietrza w gminie. Według dokumentu aż 92% emisji dwutlenku węgla do atmosfery pochodzi z mieszkalnictwa, a więc z lokalnych systemów grzewczych. Z kolei 4,6% emisji CO₂ ma swoje źródło w transporcie, a 2,2% w obiektach użyteczności publicznej. Szczegółowe wartości rocznej emisji CO₂ w 2014 roku w Mg oraz udziale procentowym przedstawia poniższy wykres.

Rysunek 22. Emisja CO₂ z podziałem na sektory w gminie Mirów (Mg CO₂ i udział procentowy)

Źródło: *Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Mirów*

Należy ponadto dodać, że głównym źródłem ciepła w gospodarstwach domowych gminy Mirów jest węgiel (42,75%) oraz biomasa (33,54%). Zgodnie z zapisami PGN stosowane w domostwach systemy grzewcze, zwłaszcza kotłownie węglowe, to systemy o niskiej efektywności energetycznej. We wspomnianym dokumencie mieszkalnictwo stanowi zatem jeden z głównych obszarów problemowych w kontekście ograniczania emisji zanieczyszczeń w gminie.

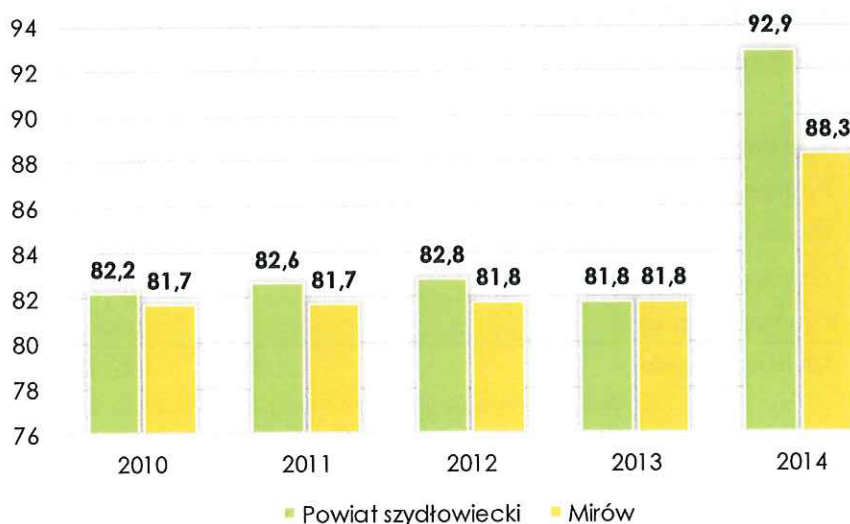

Sfera przestrzenno-funkcjonalna

Według danych GUS, 0,3% ogółu powierzchni powiatu szydłowieckiego stanowią tereny zieleni. W 2014 roku 4 286,0 ha powierzchni Gminy Mirów stanowiły obszary prawnie chronione, tj. tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowych ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnioną funkcją korytarzy ekologicznych. Tereny prawnie chronione w powiecie szydłowieckim zajmowały natomiast w 2014 roku powierzchnię 17 804,1 ha. Odsetek ludności korzystającej z instalacji wodociągowej w ogóle ludności w Mirowie w 2014 roku wynosił 88,3%. W powiecie szydłowieckim z sieci wodociągowej korzystało 92,9% ogółu ludności. Warto zwrócić uwagę, że w latach 2010-2014 odsetek ludności korzystającej z wodociągów zwiększyła się o 6,6% w gminie i 10,7% w powiecie.

Ogółem z sieci kanalizacyjnej w powiecie szydłowieckim w 2014 roku korzystało 30,0% ludności. Odsetek mieszkańców korzystających z instalacji kanalizacyjnej powoli, ale systematycznie, rośnie - w latach 2010-2014 w powiecie odnotowano wzrost o 1,5%. Nieznacznie (o 0,2%) wzrost również odsetek osób korzystających z sieci gazowej. Pod koniec 2014 roku stanowili oni 16,9% ogółu ludności powiatu. Mieszkańcy Gminy Mirów nie korzystają z sieci kanalizacyjnej i gazowej. Dokonując analizy sfery przestrzenno-funkcjonalnej warto także podkreślić, że na terenie gminy odnotowuje się niezadowalającą ilość zaplecza rekreacyjno-sportowego, świetlic oraz innych obiektów sprzyjających edukacji i integracji społecznej⁸.

Rysunek 23. Korzystający z instalacji w % ogółu ludności: wodociągi (stan na 31 XII)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych GUS

Na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego określono także strukturę gruntów zabudowanych i zurbanizowanych (dane na koniec 2014 roku), stanowią one 1,79%

⁸ Aktualizacja Strategii Rozwoju Lokalnego Gminy Mirów 2008-2020

powierzchni gminy. Zdecydowanie największą część analizowanych terenów zajmują tereny komunikacyjne – drogi (88,4% gruntów zabudowanych i zurbanizowanych). Warto zaznaczyć, iż tereny mieszkaniowe w gminie Mirów zajmują około 2 ha.

Tabela 8. Struktura gruntów zabudowanych i zurbanizowanych (2014 r.).

Rodzaj gruntów	ha	%
Tereny mieszkaniowe	2	2,1%
Tereny przemysłowe	1	1,1%
Tereny inne zabudowane	3	3,2%
Tereny zurbanizowane niezabudowane	0	0,0%
Tereny rekreacji i wypoczynku	0	0,0%
Tereny komunikacyjne - drogi	84	88,4%
Tereny komunikacyjne - kolejowe	0	0,0%
Tereny komunikacyjne - inne	0	0,0%
Użytki kopalne	5	5,3%
Grunty zabudowane i zurbanizowane razem	95	100,0%

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych GUS

Gmina Mirów jest gminą wiejską. Użytki rolne zajmują ogółem 75,12% powierzchni całej gminy, w tym grunty orne 72,3%, łąki 20,3% oraz pastwiska 3,5%. Szczegółowe dane zaprezentowano w poniższej tabeli.

Tabela 9. Struktura użytkowa gruntów rolnych (2014 r.).

Rodzaj gruntu	ha	%
Grunty orne	2 882	72,3%
Sady	22	0,6%
Łąki trwałe	807	20,3%
Pastwiska trwałe	139	3,5%
Grunty rolne zabudowane	119	3,0%
Grunty pod stawami	0	0,0%
Grunty pod rowami	16	0,4%
Użytki rolne razem	3 985	100,0%

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych GUS

Sfera techniczna

Według danych statystycznych GUS w powiecie szydłowieckim pod koniec 2014 roku zarejestrowane były 12 983 mieszkania. W gminie Mirów było ich 1 063. Liczba budynków mieszkalnych w gminie wynosiła w omawianym okresie 1 014. W latach 2010-2014 zwiększyła się zarówno liczba budynków mieszkalnych, jak i mieszkań.

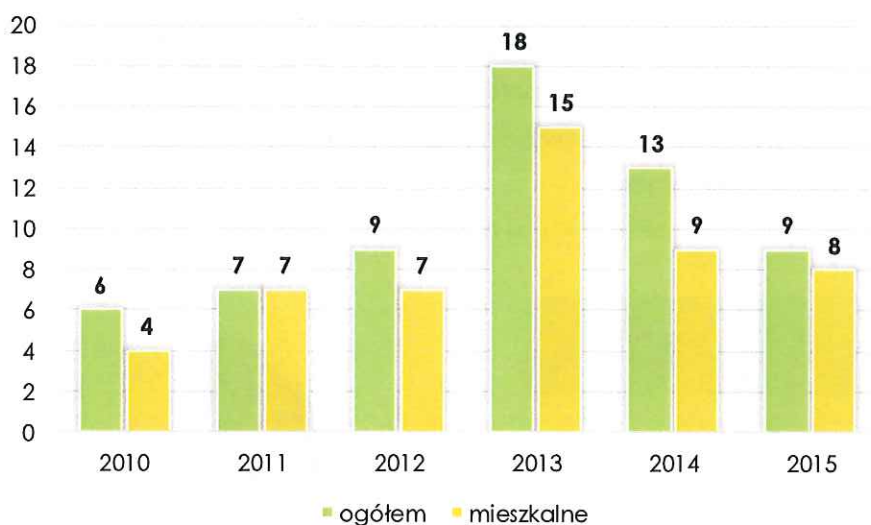
Tabela 10. Budynki mieszkalne i mieszkania w gminie Mirów w latach 2010-2014

Wyszczególnienie	Budynki mieszkalne		Mieszkania	
	Powiat szydlowiecki	Mirów	Powiat szydlowiecki	Mirów
2010	10164	969	12650	1028
2011	10367	992	12722	1035
2012	10434	999	12795	1043
2013	10532	1010	12898	1056
2014	10592	1014	12983	1063

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych GUS

Najwięcej nowych budynków w gminie Mirów odnotowano w 2013 roku. W kolejnych latach dostrzegalny był stopniowy spadek ich liczby. Niemniej na przestrzeni lat 2010-2015 zaobserwowano nieznaczny wzrost liczby nowych budynków. W 2010 roku było ich 6, natomiast pod koniec analizowanego okresu – 9. Jednocześnie zwiększyła się również liczba budynków mieszkalnych – z 4 w 2010 roku do 8 w 2015 roku. Pod koniec analizowanego okresu stanowiły one 88,9% wszystkich nowych budynków.

Rysunek 24. Budynki nowe w latach 2010-2015

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych GUS

Analiza wskaźnikowa

Analiza wskaźnikowa została opracowana w oparciu o Instrukcję dotyczącą przygotowania projektów rewitalizacyjnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020 oraz preferencji dla projektów mających na celu przywrócenie ładu przestrzennego.

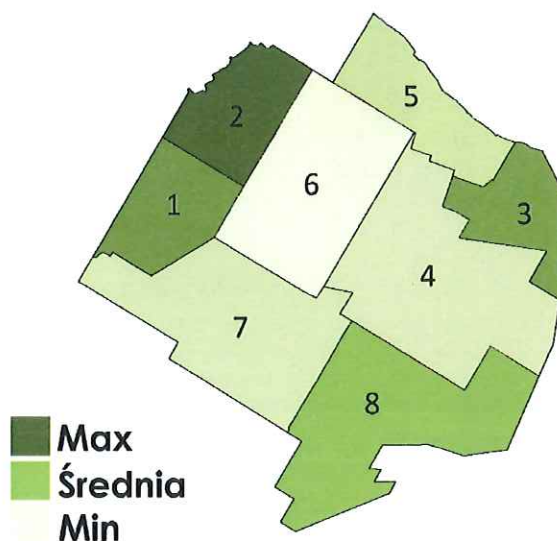
Sfera społeczna

Analiza sfery społecznej stanowi fundamentalną część opisu badanej zbiorowości pozwalającą na diagnozę obecnego stanu i prognozowanie oraz planowanie przyszłych zmian. Największym potencjałem rozwojowym danego obszaru jest jego kapitał ludzki. Dlatego też w prezentowanej diagnozie skupiono uwagę na analizie społecznych obszarów takich jak: bezrobocie, ubóstwo, problemy społeczne, bezpieczeństwo, demografia, edukacja, aktywność społeczna. Wymienione kategorie tworzą katalog podstawowej wiedzy na temat wybranej zbiorowości, pozwalają także na identyfikację problemów, z jakimi potencjalnie może borykać się badana społeczność.

Tabela prezentuje dane dotyczące liczby osób bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym. Wyższe wartości wskaźnika aniżeli średnia dla Gminy Mirów odnotowano w następujących sołectwach: Bieszków Dolny, Bieszków Górny, Mirów Nowy, Zbijów Mały, co świadczy o największej liczbie osób bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców w tych sołectwach.

Tabela 11. Liczba osób bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym – stymulanta. (Dane z 31.12.2015 r.)

Lp.	Sołectwo	Wartość wskaźnika
1	Bieszków Dolny	27,17
2	Bieszków Górny	33,66
3	Mirów Nowy	26,32
4	Mirów i Mirów Stary	17,75
5	Mirówek	18,40
6	Rogów	16,11
7	Zbijów Duży	17,93
8	Zbijów Mały	22,40
	Gmina Mirów	21,13

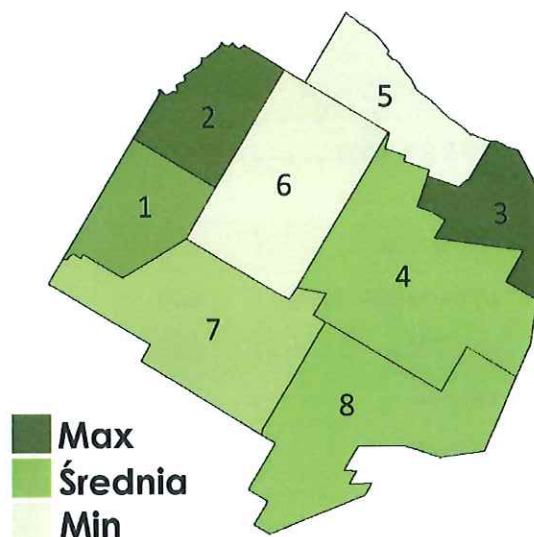

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy

W tabeli poniżej została zaprezentowana liczba osób długotrwale bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym. Wyższe wartości aniżeli wartość referencyjna odnotowano w trzech sołectwach. Były nimi następujące jednostki ewidencyjne: Bieszków Dolny, Bieszków Górny, Mirów Nowy.

Tabela 12. Liczba osób długotrwale bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym – stymulanta. (Dane z 31.12.2015 r.)

Lp.	Sołectwo	Wartość wskaźnika
1	Bieszków Dolny	14,96
2	Bieszków Górny	18,32
3	Mirów Nowy	19,03
4	Mirów i Mirów Stary	13,02
5	Mirówek	9,60
6	Rogów	9,83
7	Zbijów Duży	12,35
8	Zbijów Mały	13,02
	Gmina Mirów	13,23

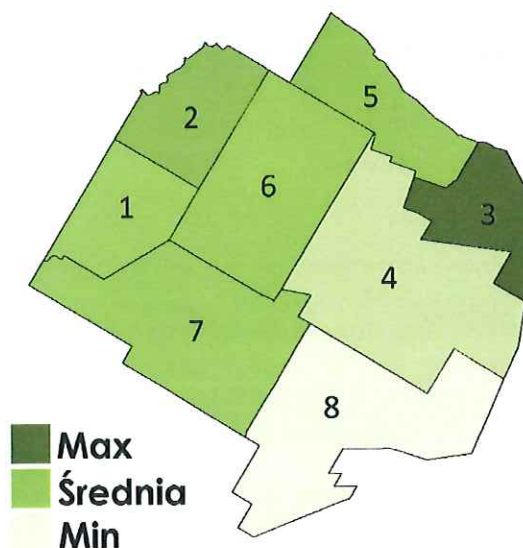

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy

Najwyższe wartości wskaźnika dotyczącego liczby osób korzystających z pomocy społecznej z powodu choroby w przeliczeniu na 100 mieszkańca zaobserwowano w sołectwach: Bieszków Górny, Mirów Nowy, Mirówek. Wysoka wartość wskaźnika świadczy o tym, iż mieszkańcy wymienionych sołectw najczęściej korzystali pomocy społecznej.

Tabela 13. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu choroby w przeliczeniu na 100 mieszkańców – stymulanta. (Dane z 31.12.2015 r.)

Lp.	Sołectwo	Wartość wskaźnika
1	Bieszków Dolny	0,23
2	Bieszków Górny	0,31
3	Mirów Nowy	0,78
4	Mirów i Mirów Stary	0,12
5	Mirówek	0,26
6	Rogów	0,24
7	Zbijów Duży	0,24
8	Zbijów Mały	0,00
	Gmina Mirów	0,26

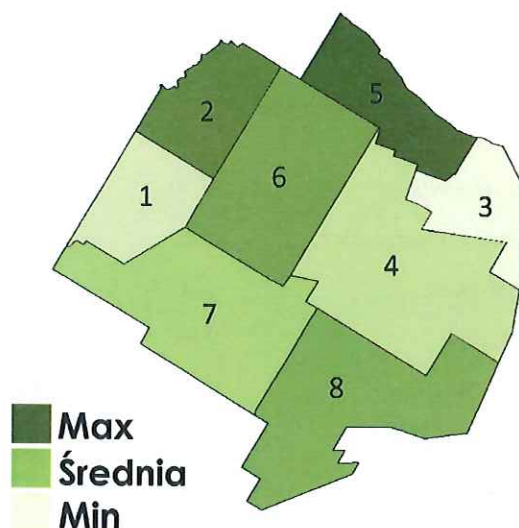

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ośrodka Pomocy Społecznej

Tabela zawiera informacje dotyczące liczby osób niepełnosprawnych korzystających z pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców. Najwyższe wartości wskaźnika odnotowano w sołectwach: Bieszków Górny, Mirówek, Rogów, Zbijów Mały, co wskazuje, iż w wymienionych sołectwach liczba osób niepełnosprawnych korzystających z pomocy społecznej jest większa w przeliczeniu na 100 mieszkańców.

Tabela 14. Liczba osób niepełnosprawnych korzystających z pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców – stymulanta. (Dane z 31.12.2015 r.)

Lp.	Sołectwo	Wartość wskaźnika
1	Bieszków Dolny	0,70
2	Bieszków Górny	1,56
3	Mirów Nowy	0,52
4	Mirów i Mirów Stary	0,82
5	Mirówek	1,81
6	Rogów	1,34
7	Zbijów Duży	0,96
8	Zbijów Mały	1,28
Gmina Mirów		1,10

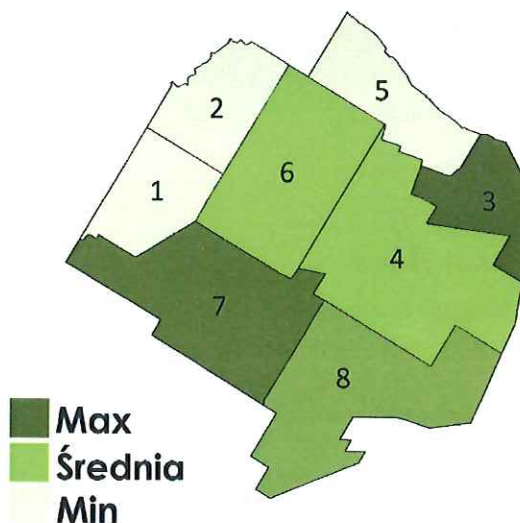

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ośrodka Pomocy Społecznej

Poniższa tabela zawiera dane na temat liczby osób korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu w przeliczeniu na 100 mieszkańców. Wyższe wartości aniżeli wartość referencyjna odnotowano w pięciu sołectwach, są nimi następujące jednostki ewidencyjne: Mirów Nowy, Mirów i Mirów Stary, Rogów, Zbijów Duży, Zbijów Mały.

Tabela 15. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu w przeliczeniu na 100 mieszkańców - stymulanta. (Dane z 31.12.2015 r.)

Lp.	Sołectwo	Wartość wskaźnika
1	Bieszków Dolny	0,00
2	Bieszków Górny	0,00
3	Mirów Nowy	0,52
4	Mirów i Mirów Stary	0,24
5	Mirówek	0,00
6	Rogów	0,24
7	Zbijów Duży	0,48
8	Zbijów Mały	0,32
Gmina Mirów		0,23

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ośrodka Pomocy Społecznej

W poniższej tabeli zaprezentowano dane dotyczące liczby przestępstw w przeliczeniu na 100 mieszkańców. Wskaźnik ten jest rekomendowany przez Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego⁹. Najwyższą wartość wskaźnika zanotowano dla sołectwa Mirów i Mirów Stary, co świadczy o występowaniu tam większej liczby przestępstw w przeliczeniu na 100 mieszkańców, aniżeli średnia wartość dla gminy Mirów. Należy podkreślić, że w związku z niewielką liczbą mieszkańców w gminie Mirów, skala problemów związanych z bezpieczeństwem jest niewielka w stosunku do gmin o większym zaludnieniu.

Tabela 16. Liczba przestępstw w przeliczeniu na 100 mieszkańców - stymulanta. (Dane z 2015 r.)

Lp.	Sołectwo	Wartość wskaźnika
1	Bieszków Dolny	0,00
2	Bieszków Górny	0,00
3	Mirów Nowy	0,52
4	Mirów i Mirów Stary	3,89
5	Mirówek	0,00
6	Rogów	0,24
7	Zbijów Duży	0,00
8	Zbijów Mały	0,64
Gmina Mirów		0,89

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Komendy Policji

Dane zawarte w poniższej tabeli dotyczą wskaźnika obciążenia demograficznego¹⁰. Najwyższe wartości wskaźnika odnotowano w sołectwach: Bieszków Dolny, Mirów i Mirów Stary, Rogów, Zbijów Duży. Świadczy to o większej liczbie osób w wieku nieprodukcyjnym, aniżeli średnia dla gminy.

Tabela 17. Wskaźnik obciążenia demograficznego - stymulanta. (Dane z 31.12.2015 r.)

Lp.	Sołectwo	Wartość wskaźnika
1	Bieszków Dolny	68,90
2	Bieszków Górny	58,42
3	Mirów Nowy	56,68
4	Mirów i Mirów Stary	67,46
5	Mirówek	54,40
6	Rogów	71,34
7	Zbijów Duży	65,74
8	Zbijów Mały	62,50
Gmina Mirów		64,55

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy

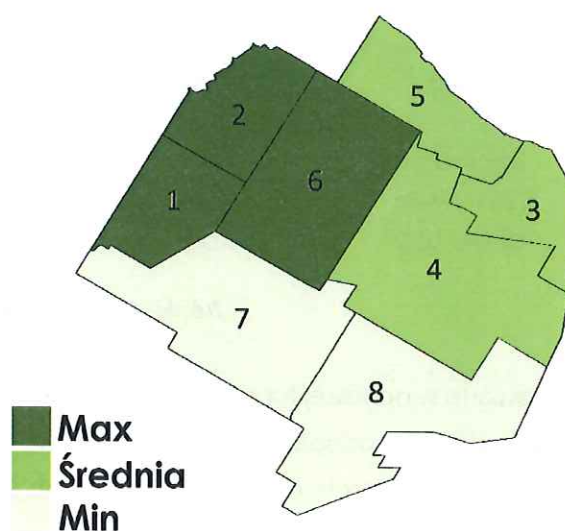
⁹ Wskaźnik rekomendowany przez Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020- Instrukcja dotycząca przygotowania projektów rewitalizacyjnych w ramach RPO dla Województwa Mazowieckiego, str. 19.

¹⁰ Wskaźnik obciążenia demograficznego określa względną liczbę osób młodych (kobiety, mężczyźni do 18 roku życia) lub starszych (kobiety od 60 roku życia, mężczyźni od 65 roku życia) w odniesieniu do populacji w wieku produkcyjnym.

W ramach analizy sfery społecznej wzięto także pod uwagę zaangażowanie lokalnej społeczności w życie publiczne. Najlepszym wskaźnikiem aktywności społecznej jest frekwencja w wyborach. Wskaźnik ten należy do grupy wskaźników podstawowych rekomendowanych przez Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w celu wyznaczania obszarów kryzysowych¹¹. Analizie poddano frekwencję w II turze wyborów Prezydenckich w 2015 roku, porównanie frekwencji w wyborach do Sejmu (2015 r.), Parlamentu Europejskiego (2014 r.), oraz w wyborach Samorządowych (2014 r.) przedstawione zostało w analizie desk research (porównane wartości dla gminy, powiatu, województwa). Frekwencję poniżej wartości dla Gminy Mirów (54,26%) odnotowano w przypadku pięciu sołectw: Mirów Nowy, Mirów i Mirów Stary, Mirówek, Zbijów Duży, Zbijów Mały.

Tabela 18. Frekwencja wyborcza w II turze wyborów Prezydenckich w 2015 roku - destymulanta. (Dane z 2015 roku)

Lp.	Sołectwo	Wartość wskaźnika
1	Bieszków Dolny	61,23%
2	Bieszków Górny	61,23%
3	Mirów Nowy	53,86%
4	Mirów i Mirów Stary	53,86%
5	Mirówek	53,86%
6	Rogów	61,23%
7	Zbijów Duży	51,37%
8	Zbijów Mały	51,37%
	Gmina Mirów	54,26%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Państwowej Komisji Wyborczej

W gminie Mirów funkcjonuje jedno gimnazjum, dlatego analiza zdawalności egzaminów gimnazjalnych odniesiona została do średnich wyników w powiecie szydłowieckim oraz w województwie mazowieckim. Należy zwrócić uwagę, iż uczniowie z Gminy Mirów uzyskiwali wyższe średnie wyniki, w odniesieniu do powiatu szydłowieckiego, w humanistycznej części egzaminu (historia i WOS, język polski), natomiast średnie wyniki z egzaminów z matematyki, przedmiotów przyrodniczych oraz z języka angielskiego były niższe od średniego wyniku w powiecie szydłowieckim. Ponadto należy zaznaczyć, iż wszystkie średnie wyniki egzaminów w gminie Mirów były niższe niż w województwie mazowieckim. Szczegółowe dane dotyczące średnich wyników egzaminu gimnazjalnego zaprezentowano w poniższej tabeli.

¹¹ Wskaźnik rekomendowany przez Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020. Instrukcja dotycząca przygotowania programów rewitalizacyjnych w ramach RPO WM, str.19

Tabela 19. Zdawalność egzaminu gimnazjalnego – średnia wyników uczniów. (Dane z 2015 roku)

	Historia i WOS	Język Polski	Matematyka	Przedmioty przyrodnicze	Język Angielski
Gmina Mirów	63,20%	64,30%	38,50%	40,40%	53,60%
Powiat sztydlowiecki	61,90%	60,70%	43,40%	46,30%	66,20%
Woj. Mazowieckie	65,90%	64,70%	51,20%	52,10%	69,80%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy

Podsumowanie - sfera społeczna

Do analizy sfery społecznej wykorzystano następujące wskaźniki, które pomogły w diagnozie tego obszaru: liczba osób bezrobotnych, liczba osób długotrwale bezrobotnych, liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu choroby, liczba osób niepełnosprawnych korzystających z pomocy społecznej, liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu, liczba przestępstw, wskaźnik obciążenia demograficznego, frekwencja wyborcza w II turze wyborów Prezydenckich w 2015 roku, zdawalność egzaminu gimnazjalnego.

W tabeli zaprezentowano wartości poszczególnych wskaźników oraz wartość wskaźnika syntetycznego Perkala (im wyższa wartość wskaźnika, tym większe prawdopodobieństwo wystąpienia stanu kryzysowego) z uwzględnieniem podziału gminy Mirów na sołectwa. Biorąc pod uwagę dane zaprezentowane w tabeli można wnioskować, że sołectwami, w których występują negatywne zjawiska w sferze społecznej są następujące jednostki ewidencyjne: **Mirów Nowy, Mirów i Mirów Stary, Zbijów Duży, Zbijów Mały.**

PROGRAM REWITALIZACJI GMINY MIRÓW NA LATA 2016 - 2020

Tabela 20. Wskaźnik syntetyczny Perkala - sfera społeczna.

Lp.	Sołectwo	1	2	3	4	5	6	7	8	9	Wskaźnik syntetyczny
1	Bieszków Dolny	0,630	0,569	0,301	0,141	0,000	0,000	0,856	0,000	1,000	3,497
2	Bieszków Górny	1,000	0,925	0,403	0,806	0,000	0,000	0,237	0,000	1,000	4,371
3	Mirów Nowy	0,581	1,000	1,000	0,000	1,000	0,000	0,135	0,748	1,000	5,464
4	Mirów i Mirów Stary	0,094	0,362	0,152	0,237	0,456	1,000	0,771	0,748	1,000	4,820
5	Mirówek	0,131	0,000	0,334	1,000	0,000	0,000	0,000	0,748	1,000	3,213
6	Rogów	0,000	0,025	0,315	0,637	0,473	0,000	1,000	0,000	1,000	3,450
7	Zbijów Duży	0,104	0,292	0,310	0,343	0,930	0,000	0,669	1,000	1,000	4,648
8	Zbijów Mały	0,358	0,363	0,000	0,590	0,620	0,165	0,478	1,000	1,000	4,574
	Gmina Mirów	0,286	0,385	0,329	0,448	0,444	0,230	0,599	0,707	1,000	4,428

Tabela 21. Lista wskaźników - sfera społeczna.

Lp.	Wskaźnik
1	Liczba osób bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym
2	Liczba osób długotrwale bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym
3	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu choroby w przeliczeniu na 100 mieszkańców
4	Liczba osób niepełnosprawnych korzystających z pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców
5	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu w przeliczeniu na 100 mieszkańców
6	Liczba przestępstw w przeliczeniu na 100 mieszkańców
7	Wskaźnik obciążenia demograficznego
8	Frekwencja wyborcza w II turze wyborów Prezydenckich w 2015 roku
9	Zdawalność egzaminu gimnazjalnego – średnia wyników uczniów

Sfera gospodarcza

Monitoring potencjału rozwoju ekonomiczno-gospodarczego i analiza sytuacji zastanej jest niezwykle ważna w kontekście planowanych działań w ramach procesu rewitalizacji. Analizie poddany zostanie obszar przedsiębiorczości Gminy Mirów. Siłą rozwojową każdej miejscowości jest jej kondycja ekonomiczno-gospodarcza. Wyznaczenie obszarów stanowiących o problematycznym charakterze gminy pozwoli na dokonanie zmian, aby w przyszłości ograniczyć bariery rozwojowe tej gminy. Skuteczne zaplanowanie przemian w lokalnej gospodarce, zwiększy jej konkurencyjność i atrakcyjność dla pracowników oraz potencjalnych inwestorów.

Podczas diagnozy sfery gospodarczej w gminie Mirów wzięto pod uwagę liczbę przedsiębiorstw wpisanych do rejestru CEIDG¹². Wskaźnik ten obrazuje, w których obszarach gminy skoncentrowana jest największa liczba przedsiębiorstw wpisanych do rejestru w przeliczeniu na 100 mieszkańców. W czterech sołectwach liczba podmiotów gospodarczych jest mniejsza niż średnia dla gminy, są to następujące jednostki ewidencyjne: Bieszków Dolny, Bieszków Górny, Mirów Nowy, Zbijów Duży.

Tabela 22. Liczba podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców - destymulanta. (Dane z 31.12.2015 r.)

Lp.	Sołectwo	Wartość wskaźnika
1	Bieszków Dolny	2,80
2	Bieszków Górny	2,81
3	Mirów Nowy	1,55
4	Mirów i Mirów Stary	4,24
5	Mirówek	3,89
6	Rogów	4,15
7	Zbijów Duży	3,13
8	Zbijów Mały	4,49
	Gmina Mirów	3,55

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy

W tabeli zamieszczono dane na temat liczby nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych (zarejestrowane po 1 stycznia 2015 roku) w przeliczeniu na 100 mieszkańców.

¹² Centralna Ewidencja i Informacja o Działalności Gospodarczej (w skrócie CEIDG) jest rejestrem przedsiębiorców, będących osobami fizycznymi, działających na terenie Polski. Rejestr prowadzony jest od 1 lipca 2011 r. w systemie teleinformatycznym przez ministra właściwego do spraw gospodarki na podstawie przepisów ustawy o swobodzie działalności gospodarczej.

Najwyższe wartości wskaźnika odnotowano w sołectwach: Bieszków Dolny, Bieszków Górny, Mirów Nowy, Mirów i Mirów Stary, Rogów.

Tabela 23. Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców - destymulanta. (Dane z 31.12.2015 r.)

Lp.	Sołectwo	Wartość wskaźnika
1	Bieszków Dolny	0,70
2	Bieszków Górny	0,31
3	Mirów Nowy	0,52
4	Mirów i Mirów Stary	0,47
5	Mirówek	2,07
6	Rogów	0,98
7	Zbijów Duży	2,16
8	Zbijów Mały	1,92
	Gmina Mirów	1,05

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy

Podsumowanie - sfera gospodarcza

Do analizy sfery gospodarczej wykorzystano następujące wskaźniki, które pomogły w diagnozie tego obszaru: liczbę podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze CEIDG, liczbę nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze CEIDG.

W poniższej tabeli zaprezentowano wartości poszczególnych wskaźników oraz wartość wskaźnika syntetycznego Perkala (im wyższa wartość wskaźnika, tym większe prawdopodobieństwo wystąpienia stanu kryzysowego) z uwzględnieniem podziału Gminy Mirów na sołectwa. Biorąc pod uwagę dane zaprezentowane w tabeli można wnioskować, że sołectwami, w których rozwój sfery gospodarczej jest relatywnie gorszy niż w skali całej Gminy, są następujące jednostki: Bieszków Dolny (1,366), Bieszków Górny (1,570), Mirów Nowy (1,890), Mirów Stary (0,998).

Tabela 24. Wskaźnik syntetyczny Perkala - sfera gospodarcza.

Lp.	Sołectwo	Podmioty gospodarcze wpisane do rejestru CEIDG	Nowo zarejestrowane podmioty gospodarcze do rejestru CEIDG	Wskaźnik syntetyczny	Liczba wskaźników powyżej średniej dla Gminy Mirów
1	Bieszków Dolny	0,575	0,791	1,366	2
2	Bieszków Górny	0,570	1,000	1,570	2
3	Mirów Nowy	1,000	0,890	1,890	2
4	Mirów i Mirów Stary	0,084	0,914	0,998	1
5	Mirówek	0,205	0,049	0,254	0

Lp.	Sołectwo	Podmioty gospodarcze wpisane do rejestru CEIDG	Nowo zarejestrowane podmioty gospodarcze do rejestru CEIDG	Wskaźnik syntetyczny	Liczba wskaźników powyżej średniej dla Gminy Mirów
6	Rogów	0,114	0,641	0,755	1
7	Zbijów Duży	0,464	0,000	0,464	1
8	Zbijów Mały	0,000	0,130	0,130	0
Gmina Mirów		0,320	0,603	0,923	-

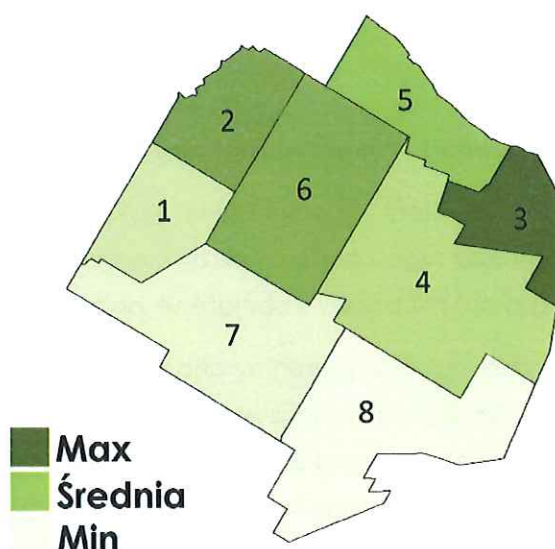
Sfera środowiskowa

Jednym z równie ważnych aspektów diagnozy obszarów zdegradowanych jest sfera środowiskowa. Analiza tego obszaru pozwoli na określenie kondycji środowiskowej Gminy Mirów. Współcześnie nacisk kładzie się na optymalizowanie sytuacji środowiskowej, gdyż ma ona wpływ na jakość życia mieszkańców gminy oraz stanowi o atrakcyjności i potencjale danego obszaru. Zatem identyfikacja kondycji środowiska w gminie staje się niezwykle potrzebna w celu wyznaczenia obszarów kryzysowych wymagających działań interwencyjnych w ramach procesu rewitalizacji.

Sfera środowiskowa w gminie zdiagnozowana została na podstawie dwóch wskaźników: nagromadzenie wyrobów zawierających azbest w tonach w przeliczeniu na 100 mieszkańców oraz obciążenie paleniskami w sołectwach gminy. Najwyższe wartości pierwszego ze wskaźników odnotowano dla sołectw: Bieszków Górny, Mirów Nowy, Mirówek, Rogów.

Tabela 25. Wskaźnik nagromadzenia wyrobów zawierających azbest [tona] - stymulanta. (Dane z 03.06.2016 r.)

Lp.	Sołectwo	Wartość wskaźnika
1	Bieszków Dolny	94,18
2	Bieszków Górny	105,06
3	Mirów Nowy	114,88
4	Mirów i Mirów Stary	96,83
5	Mirówek	100,35
6	Rogów	104,03
7	Zbijów Duży	91,98
8	Zbijów Mały	90,11
Gmina Mirów		99,80

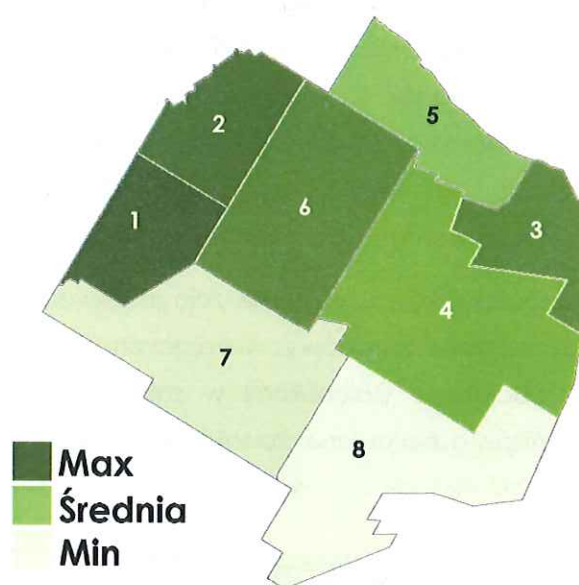
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy

W gminie Mirów w ostatnich latach nastąpiło pogorszenie jakości powietrza, co poruszono w analizie danych zastanych (str. 29). Aby nie dopuścić do przekroczeń dopuszczalnych

poziomów stężeń zanieczyszczeń należy podjąć działania zaradcze. Z uwagi na dominującą rolę sektora mieszkalnictwa w emisji zanieczyszczeń w gminie do analizy wykorzystano wskaźnik informujący o gęstości zabudowy w sołectwach. Dobór tego wskaźnika wynika z faktu, że emisja CO₂ z gospodarstw domowych wynika przede wszystkim ze spalania węgla i biomasy, a więc założono, że im większa gęstość zabudowy, tym większe nagromadzenie kotłów i palenisk, wobec czego wzrasta poziom zanieczyszczeń. Przyjmując takie podejście analiza wykazała, że gęstość zabudowy – obciążenie paleniskami na poziomie większym niż średnia dla gminy występuje w sołectwach: Bieszków Dolny, Bieszków Górny, Rogów, Mirów Nowy oraz Mirów i Mirów Stary.

Tabela 26. Gęstość zabudowy – obciążenie paleniskami w sołectwach gminy [szt/ha]

Lp.	Sołectwo	Wartość wskaźnika
1	Bieszków Dolny	0,220
2	Bieszków Górny	0,219
3	Mirów Nowy	0,216
4	Mirów i Mirów Stary	0,179
5	Mirówek	0,161
6	Rogów	0,217
7	Zbijów Duży	0,109
8	Zbijów Mały	0,080
	Gmina Mirów	0,163

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy

Podsumowanie - sfera środowiskowa

Do analizy sfery środowiskowej wykorzystano następujące wskaźniki, które pomogły w diagnozie tego obszaru: wskaźnik nagromadzenia wyrobów zawierających azbest [tona] oraz gęstość zabudowy – obciążenie paleniskami w sołectwach gminy.

W poniższej tabeli zaprezentowano wartości wskaźnika oraz wartość wskaźnika syntetycznego Perkala (im wyższa wartość wskaźnika, tym większe prawdopodobieństwo wystąpienia stanu kryzysowego) z uwzględnieniem podziału Gminy Mirów na sołectwa. Biorąc pod uwagę dane zaprezentowane w tabeli można wnioskować, że sołectwami, w których występują negatywne zjawiska w sferze środowiskowej są następujące jednostki: Bieszków Dolny (1,164), Bieszków Górny (1,596), Mirów Nowy (1,970), Mirówek (0,995) oraz Rogów (1,546).

Tabela 27. Wskaźnik syntetyczny Perkala - sfera środowiskowa.

Lp.	Sołectwo	Występowanie wyrobów zawierających azbest	Gęstość zabudowy - obciążenie paleniskami	Wskaźnik syntetyczny	Liczba wskaźników powyżej średniej dla Gminy Mirów
1	Bieszków Dolny	0,164	1,000	1,164	1
2	Bieszków Górny	0,603	0,992	1,596	2
3	Mirów Nowy	1,000	0,970	1,970	2
4	Mirów i Mirów Stary	0,271	0,708	0,979	1
5	Mirówek	0,413	0,582	0,995	1
6	Rogów	0,562	0,983	1,546	2
7	Zbijów Duży	0,075	0,207	0,282	0
8	Zbijów Mały	0,000	0,000	0,000	0
Gmina Mirów		0,391	0,593	0,984	-

Sfera przestrzenno-funkcjonalna

O potencjale i atrakcyjności danego obszaru świadczą także warunki przestrzenno-funkcjonalne, mogą one stać się przyczynkiem do przyciągania nowych mieszkańców lub potencjalnych inwestorów. Określenie obszarów problemowych w tym zakresie dotyczyć będzie przede wszystkim infrastruktury oraz dostępności komunikacyjnej.

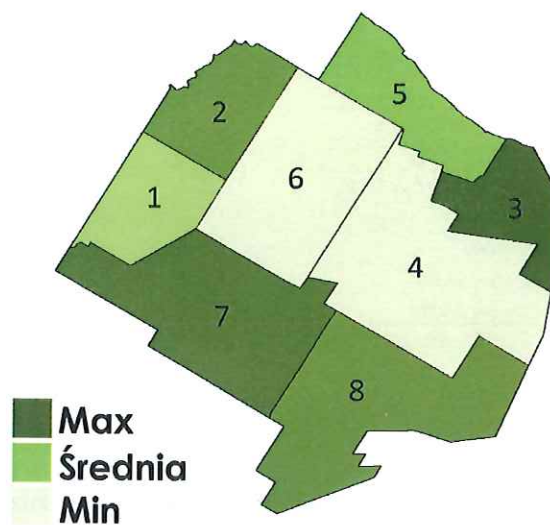
Na terenie gminy występuje problem słabej dostępności komunikacyjnej mieszkańców do instytucji publicznych oraz do dalszych ośrodków miejskich. Wieloletnie zaniedbania w zakresie rozbudowy infrastruktury szczególnie drogowej, spowodowane są w głównej mierze położeniem na uboczu powiatu szydłowieckiego, województwa mazowieckiego, a także brakiem przemysłu. Niezadowalająca ilość zaplecza rekreacyjno-sportowego, świetlic oraz innych obiektów sprzyjających edukacji i integracji społecznej. Niewykorzystane w pełni obiekty szkolne oraz świetlice wiejskie.¹³

Podczas analizy sfery przestrzenno-funkcjonalnej wzięto także pod uwagę liczbę przystanków przypadających na 100 mieszkańców. W przypadku trzech sołectw wartość wskaźnika była niższa niż wartość referencyjna, która wyniosła 0,51. Do tych obszarów zaliczyć należy następujące sołectwa: Bieszków Dolny, Mirów i Mirów Stary, Rogów. W trakcie spotkań informacyjno-warsztatowych mieszkańcy wskazali na złe skomunikowanie powyższych sołectw z pozostałymi. Wyniki badań CATI/CAWI potwierdzają również ten problem. Obecny rozkład jazdy występujący nie jest w żaden sposób dopasowany do potrzeb i oczekiwań mieszkańców, co wymaga korzystania z transportu indywidualnego.

¹³ Aktualizacja Strategii Rozwoju Lokalnego Gminy Mirów 2008–2020

Tabela 28. Liczba przystanków komunikacji publicznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców - destymulanta. (Dane z 30.05.2016 r.)

Lp.	Sołectwo	Wartość wskaźnika
1	Bieszków Dolny	0,47
2	Bieszków Górny	0,63
3	Mirów Nowy	0,78
4	Mirów i Mirów Stary	0,35
5	Mirówek	0,52
6	Rogów	0,37
7	Zbijów Duży	0,72
8	Zbijów Mały	0,64
	Gmina Mirów	0,51

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy

Podsumowanie - sfera przestrzenno-funkcjonalna

Do analizy sfery przestrzenno-funkcjonalnej wykorzystano następujący wskaźnik, który pomógł w diagnozie obszaru: liczba przystanków komunikacji publicznej.

W poniższej tabeli zaprezentowano wartości poszczególnych wskaźników oraz wartość wskaźnika syntetycznego Perkala (im wyższa wartość wskaźnika, tym większe prawdopodobieństwo wystąpienia stanu kryzysowego) z uwzględnieniem podziału Gminy Mirów na sołectwa. Biorąc pod uwagę dane zaprezentowane w tabeli można wnioskować, że sołectwami, w których występują negatywne zjawiska w sferze przestrzenno-funkcjonalnej są następujące jednostki: Bieszków Dolny (0,732), Mirów i Mirów Stary (1,000), Rogów (0,969).

Tabela 29. Wskaźnik syntetyczny Perkala - sfera przestrzenno-funkcjonalna.

Lp.	Sołectwo	Liczba przystanków komunikacji publicznej	Wskaźnik syntetyczny	Liczba wskaźników powyżej średniej dla Gminy Mirów
1	Bieszków Dolny	0,732	0,732	1
2	Bieszków Górny	0,356	0,356	0
3	Mirów Nowy	0,000	0,000	0
4	Mirów i Mirów Stary	1,000	1,000	1
5	Mirówek	0,609	0,609	0
6	Rogów	0,969	0,969	1
7	Zbijów Duży	0,128	0,128	0
8	Zbijów Mały	0,318	0,318	0
	Gmina Mirów	0,628	0,628	-

Sfera techniczna

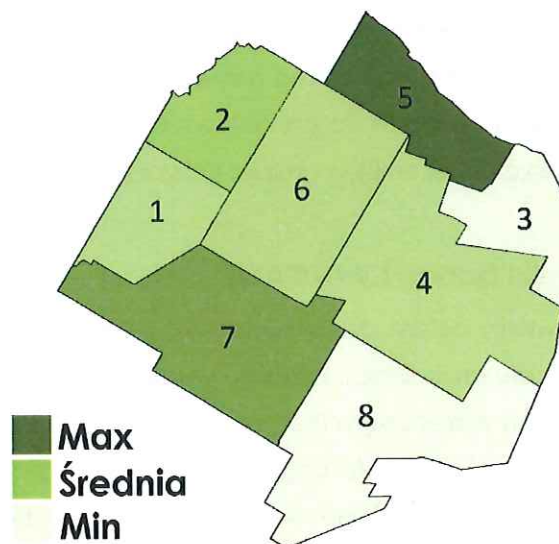
Badany aspekt sfery technicznej, czyli infrastruktura techniczna gminy umożliwia diagnozę jakości życia mieszkańców oraz precyzyjnie wskazuje obszary problemowe z jakimi boryka się gmina Mirów w tym zakresie.

Sieć komunikacyjną w gminie Mirów tworzą przede wszystkim drogi powiatowe nr 34467 Wierzbica-Mirów-Zbijów Duży i jej odgałęzienia – drogi powiatowe nr 34477 i 34478 do Szydłowca, łączące gminę także z drogą wojewódzką nr 744 z Radomia do Starachowic. Na terenie gminy brak jest dobrych nawierzchni w szczególności na drogach łączących gminę Mirów z terenami województwa sąsiedniego. Ponadto brakuje przede wszystkim chodników, poboczy, zatoczek przystankowych i miejsc parkingowych. Należy podkreślić, że na terenie gminy brakuje linii kolejowych, a podstawowym środkiem transportu jest autobus. Linie autobusowe w większości kursują wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych.¹⁴

Tabela zawiera informacje na temat liczby wydanych pozwoleń na budowę w przeliczeniu na 100 mieszkańców. Najniższe wartości wskaźnika odnotowano w sołectwach: Bieszków Dolny, Bieszków Górny, Mirów Nowy, Mirów i Mirów Stary, Rogów, Zbijów Mały, co wskazuje na najniższą liczbę wydanych pozwoleń na budowę w przeliczeniu na 100 mieszkańców aniżeli średnia wartość dla Gminy Mirów, która wyniosła 0,36.

Tabela 30. Liczba wydanych pozwoleń na budowę w przeliczeniu na 100 mieszkańców - destymulanta. (Dane z 30.05.2016 r.)

Lp.	Sołectwo	Wartość wskaźnika
1	Bieszków Dolny	0,23
2	Bieszków Górny	0,31
3	Mirów Nowy	0,00
4	Mirów i Mirów Stary	0,24
5	Mirówek	1,30
6	Rogów	0,24
7	Zbijów Duży	0,72
8	Zbijów Mały	0,00
	Gmina Mirów	0,36

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy

Podsumowanie sfery technicznej

¹⁴ Aktualizacja Strategii Rozwoju Lokalnego Gminy Mirów 2008–2020

Do analizy sfery technicznej wykorzystano następujący wskaźnik, który pomógł w diagnozie tego obszaru: liczbę wydanych pozwoleń na budowę.

W poniższej tabeli zaprezentowano wartości poszczególnych wskaźników oraz wartość wskaźnika syntetycznego Perkala (im wyższa wartość wskaźnika, tym większe prawdopodobieństwo wystąpienia stanu kryzysowego) z uwzględnieniem podziału Gminy Mirów na sołectwa. Biorąc pod uwagę dane zaprezentowane w tabeli można wnioskować, że sołectwami, w których występują negatywne zjawiska w sferze technicznej są następujące jednostki: Bieszków Dolny (0,820), Bieszków Górny (0,759), Mirów Nowy (1,000), Mirów i Mirów Stary (0,818), Rogów (0,811), Zbijów Mały (1,000).

Tabela 31. Wskaźnik syntetyczny Perkala - sfera techniczna.

Lp.	Sołectwo	Liczba wydanych pozwoleń na budowę	Wskaźnik syntetyczny	Liczba wskaźników powyżej średniej dla Gminy Mirów
1	Bieszków Dolny	0,82	0,82	1
2	Bieszków Górny	0,759	0,759	1
3	Mirów Nowy	1,000	1,000	1
4	Mirów i Mirów Stary	0,818	0,818	1
5	Mirówek	0,000	0,000	0
6	Rogów	0,811	0,811	1
7	Zbijów Duży	0,443	0,443	0
8	Zbijów Mały	1,000	1,000	1
Gmina Mirów		0,724	0,724	-

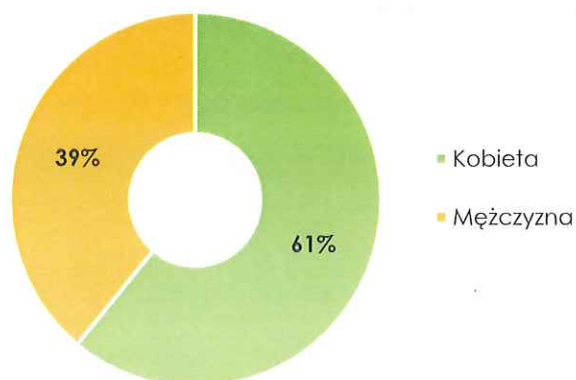
Problemy w sferze technicznej nawarstwiają się i powodują utrwalenie sytuacji kryzysowej w sferze środowiskowej. Niedocieplone budynki oraz nieefektywnie wykorzystywanie dostępnych zasobów, wpływa na ilość zużywanego paliwa opałowego, co przekłada się na zwiększoną ilość emitowanych do powietrza zanieczyszczeń pyłowych i gazowych, a to z kolei pogłębia zjawisko niskiej emisji w gminie. Obszar gminy jest w całości skanalizowany.

Wyniki badań CATI/CAWI

Głównym celem przeprowadzonych badań było wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Ponadto w trakcie badań określono kluczowe działania/projekty, które powinny znaleźć się w Programie Rewitalizacji Gminy Mirów. Badanie zostało przeprowadzone techniką CATI/CAWI i objęto nim 100 mieszkańców gminy. Wyniki przeprowadzonych badań stanowią uzupełnienie wcześniej przeprowadzonej diagnozy, opracowanej na podstawie danych zastanych oraz analizy wskaźnikowej.

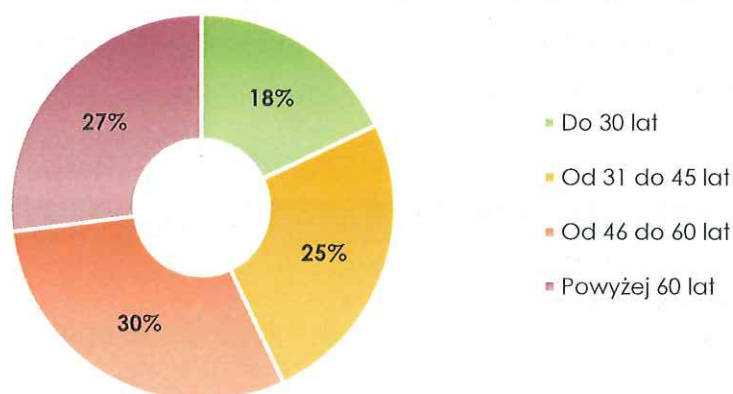
Badaniem objętych zostało łącznie 100 respondentów. Ponad połowę ankietowanych (tj. 61%) stanowiły kobiety.

Rysunek 25. Struktura respondentów ze względu na płeć [N=100]

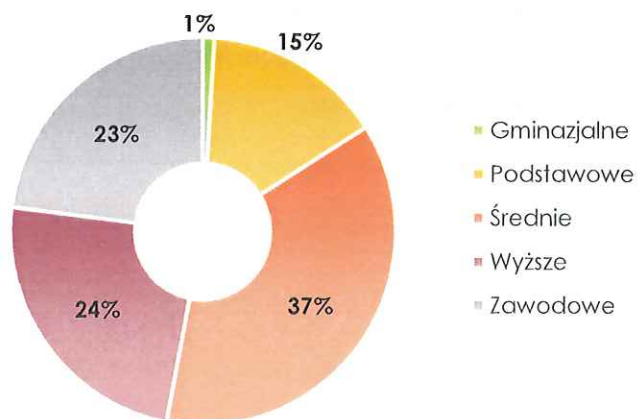
Dokonując analizy wieku respondentów dostrzega się, iż najliczniejszymi grupami badanych były te reprezentowane przez osoby w wieku od 46 do 60 lat (30%) oraz osoby w wieku powyżej 60 lat (27%).

Rysunek 26. Struktura respondentów ze względu na wiek [N=100]

Uwzględniając poziom wykształcenia respondentów, należy zauważyć, iż w strukturze ankietowanych największy odsetek stanowiły osoby legitymujące się wykształceniem średnim (37%) bądź wyższym (24%).

Rysunek 27. Struktura respondentów ze względu na wykształcenie [N=100]

W badanej zbiorowości najwięcej interesariuszy procesu rewitalizacji pochodziło z sołectwa Mirów Stary (26,0%), natomiast najmniej liczną grupę stanowili mieszkańcy sołectwa Zbijów Mały (4,0%).

Tabela 32. Struktura respondentów ze względu na miejsce zamieszkania [N=100]

Sołectwo	%
Sołectwo Mirów Stary	26,0%
Sołectwo Rogów	16,0%
Sołectwo Bieszków Dolny	14,0%
Sołectwo Mirówek	10,0%
Sołectwo Bieszków Górny	9,0%
Sołectwo Mirów Nowy	8,0%
Sołectwo Zbijów Duży	8,0%
Sołectwo Zbijów Mały	4,0%
Odmowa odpowiedzi	5,0%

W toku badania poproszono o wskazanie obszarów, które zdaniem ankietowanych powinny zostać poddane rewitalizacji. Respondenci najczęściej wskazywali na sołectwo Mirów Stary, takiej odpowiedzi udzieliło 27,0% badanych. Następnie wskazywano sołectwo Bieszków Dolny (14,0%) oraz sołectwo Rogów (14,0%).

Tabela 33. Obszary, które zdaniem respondentów powinny zostać poddane rewitalizacji [N=100]

Sołectwo	%
Sołectwo Bieszków Dolny	14,0%
Sołectwo Bieszków Górny	9,0%
Sołectwo Mirów Nowy	8,0%
Sołectwo Mirów Stary	27,0%
Sołectwo Mirówek	12,0%
Sołectwo Rogów	14,0%
Sołectwo Zbijów Duży	8,0%
Sołectwo Zbijów Mały	8,0%

Badanych poproszono także, aby określili swój związek ze wskazanym obszarem. Ankietowani najczęściej odpowiadali, że jest to ich miejsce zamieszkania (78,0%). 5,0% respondentów wskazało, że jest to ich miejsce wypoczynku.

Tabela 34. Związek respondentów z danym obszarem [N=100]

Wyszczególnienie	%
Miejsce zamieszkania	78,0%
Miejsce wypoczynku	5,0%
Miejsce pracy	1,0%
Inne	16,0%

Najważniejszym problemem społecznym, jaki respondenci dostrzegają na wskazanym przez siebie obszarze jest bezrobocie - takiej odpowiedzi udzieliło 76,0% badanych. Ankietowani nierzadko wskazywali także na występowanie problemów takich jak: patologie społeczne (alkoholizm, narkomania, przemoc w rodzinie) (46,0%), migracja mieszkańców (43,0%) oraz ubóstwo (29,0%).

Tabela 35. Najważniejsze problemy społeczne, jakie w opinii respondentów występują na wskazanym przez nich obszarze [N=100]

Problemy społeczne	%
Bezrobocie	76,0%
Patologie społeczne (alkoholizm, narkomania, przemoc w rodzinie)	46,0%
Migracja mieszkańców	43,0%
Ubóstwo	29,0%
Niewystarczająca oferta sportowo-rekreacyjna (place zabaw, boiska itp.)	27,0%
Niewystarczający dostęp do infrastruktury społecznej (edukacyjnej, wychowawczej, opieki medycznej, pomocy społecznej)	25,0%
Niski poziom integracji społecznej	24,0%
Niewystarczająca oferta kulturalna	21,0%
Brak poczucia bezpieczeństwa	14,0%
Niski poziom edukacji	13,0%
Wandalizm	11,0%
Przestępczość	4,0%
Inne	6,0%
Nie wiem, trudno powiedzieć	3,0%

Kolejnym obszarem poddanym analizie były problemy gospodarcze. Największym problemem dla mieszkańców jest brak wystarczającej liczby miejsc pracy, aż 81,0% osób wskazało tę odpowiedź. Następnym najczęściej wskazywanym problemem gospodarczym był brak nowych inwestycji (56,0%). Respondenci zwrócili także uwagę na niski poziom przedsiębiorczości (47,0%).

Tabela 36. Najważniejsze problemy gospodarcze, jakie w opinii respondentów występują na wskazanym przez nich obszarze [N=100]

Problemy gospodarcze	%
Brak wystarczającej ilości miejsc pracy	81,0%
Brak nowych inwestycji	56,0%
Niski poziom przedsiębiorczości	47,0%
Brak wsparcia w tworzeniu własnej działalności gospodarczej	20,0%
Zła kondycja lokalnych przedsiębiorstw	19,0%
Słaby rozwój handlu i usług	16,0%
Brak lub niewystarczająca promocja regionu	13,0%
Inne	1,0%
Nie wiem, trudno powiedzieć	2,0%

W następnej kolejności zidentyfikowane zostały najważniejsze problemy środowiskowe. Głównym problemem okazało się niewystarczające wykorzystanie walorów i zasobów naturalnych, takiej odpowiedzi udzieliło 31,0% badanych. Respondenci wskazywali również na zanieczyszczenie środowiska naturalnego (27,0%). 19,0% badanych nie dostrzega żadnych problemów środowiskowych.

Udzielone odpowiedzi w zakresie problemów środowiskowych przeanalizowano także pod kątem sołectw, które, zdaniem respondentów, powinny być objęte obszarem rewitalizacji. Poniżej wymieniono najczęstsze wskazania w każdym z sołectw. Odpowiedzi te wskazują na świadomość mieszkańców w zakresie występowania problemów środowiskowych w gminie.

- Bieszków Dolny – niewystarczające wykorzystanie walorów i zasobów naturalnych (50,0% wskazań);
- Bieszków Górny – zanieczyszczenie środowiska naturalnego (55,6% wskazań);
- Mirów Nowy – zanieczyszczenie środowiska naturalnego (62,5% wskazań);
- Mirów Stary – nie ma takiego problemu (37,0% wskazań) oraz zanieczyszczenie środowiska naturalnego (33,3% wskazań);
- Mirówek – zły stan estetyczny otoczenia (33,3% wskazań);
- Rogów – nie ma takiego problemu (78,6% wskazań)
- Zbijów Duży – niewystarczające zarządzanie gospodarką odpadów komunalnych (75,0% wskazań);
- Zbijów Mały – niewystarczające zarządzanie gospodarką odpadów komunalnych (75,0% wskazań).

Tabela 37. Najważniejsze problemy środowiskowe, jakie w opinii respondentów występują na wskazanym przez nich obszarze [N=100]

Problemy środowiskowe	%
Niewystarczające wykorzystanie walorów i zasobów naturalnych	31,0%
Zanieczyszczenie środowiska naturalnego	27,0%
Zły stan estetyczny otoczenia	24,0%
Niewystarczające zarządzanie gospodarką odpadów komunalnych	11,0%
Nie ma takiego problemu	19,0%
Inne	8,0%
Nie wiem, trudno powiedzieć	5,0%

W toku badania zdiagnozowane zostały także najważniejsze problemy przestrzenno-funkcjonalne. Do 3 najczęściej wskazywanych odpowiedzi zalicza się: niewystarczający dostęp do komunikacji zbiorowej (77,0%), zły/niewystarczający stan sieci kanalizacyjnej (67,0%) oraz zły/niewystarczający stan sieci gazownictwa (29,0%).

Tabela 38. Najważniejsze problemy przestrzenno-funkcjonalne, jakie w opinii respondentów występują na wskazanym przez nich obszarze [N=100]

Problemy przestrzenno-funkcjonalne	%
Niewystarczający dostęp do komunikacji zbiorowej	77,0%
Zły/niewystarczający stan sieci kanalizacyjnej	67,0%
Zły/niewystarczający stan sieci gazownictwa	29,0%
Niewystarczający dostęp do obiektów handlowych i usługowych	17,0%
Niewystarczająca ilość miejsc parkingowych	14,0%
Zły/niewystarczający stan sieci wodociągowej	11,0%
Zły/niewystarczający stan sieci elektrycznej	2,0%
Inne	7,0%
Nie wiem, trudno powiedzieć	1,0%

W obszarze dotyczącym problemów technicznych, większość badanych (74,0%) wskazała na zły/niewystarczający stan infrastruktury drogowej. 20,0% ankietowanych uważa, że stan techniczny obiektów użyteczności publicznej jest w złym bądź niewystarczającym stanie.

Tabela 39. Najważniejsze problemy techniczne, jakie w opinii respondentów występują na wskazanym przez nich obszarze [N=100]

Problemy techniczne	%
Zły/niewystarczający stan infrastruktury drogowej	74,0%
Zły/niewystarczający stan techniczny obiektów użyteczności publicznej	20,0%
Zły stan estetyczny budynków mieszkalnych	7,0%
Zły stan zabytków	6,0%
Inne	2,0%
Nie wiem, trudno powiedzieć	9,0%

W toku badania respondentów poproszono o wskazanie, jakie działania inwestycyjne należałoby ich zdaniem podjąć podczas rewitalizacji, aby zniwelować występowanie negatywnych zjawisk. Najczęściej wskazywane odpowiedzi to: remont dróg (44 wskazania), remont chodników (31 wskazań), budowa/remont kanalizacji (18 wskazań). W tabeli zaprezentowano wykaz odpowiedzi respondentów, przy których odnotowano min. 3 wskazania.

Tabela 40. Działania inwestycyjne, jakie zdaniem respondentów należałoby podjąć, aby zniwelować występowanie negatywnych zjawisk

Wyszczególnienie	N
Remont dróg	44
Remont chodników	31
Budowa/remont kanalizacji	18
Budowa placów zabaw	8
Tworzenie miejsc pracy	8
Prace porządkowe	5
Rozbudowa infrastruktury sportowej	5
Udrożnienie rowów melioracyjnych	5

Wyszczególnienie	N
Poprawa jakości komunikacji zbiorowej	4
Budowa świetlicy	4
Dokończenie remontu remizy	4
Budowa/remont oświetlenia dróg	3
Zarybienie stawów	3
Budowa sieci gazociągu	3
Poprawa infrastruktury medycznej	3
Oczyszczanie stawów	3

W następnej kolejności, respondenci wskazali swoje propozycje działań w sferze społecznej, kulturalnej i gospodarczej. Do najczęściej wskazywanych odpowiedzi zaliczono: organizację zajęć dla dzieci i młodzieży (15 wskazań), budowę świetlicy (11 wskazań) oraz aktywizację osób starszych (6 wskazań). Szczegółowy wykaz odpowiedzi, przy których odnotowano min. 3 wskazania, zaprezentowano w poniższej tabeli.

Tabela 41. Działania w sferze społecznej, kulturalnej i gospodarczej, jakie w opinii respondentów należałoby podjąć podczas procesu rewitalizacji, aby zniwelować występowanie negatywnych zjawisk

Wyszczególnienie	N
Organizacja zajęć dla dzieci i młodzieży	15
Budowa świetlicy	11
Aktywizacja osób starszych	6
Organizacja imprez	5
Budowa placów zabaw	4
Integracja społeczna	3
Rozbudowa infrastruktury sportowej	3

Na zakończenie badania respondenci zostali poproszeni o wskazanie potencjału, jaki widzą we wskazanym przez siebie obszarze wymagającym rewitalizacji. 29,0% ankietowanych uznało, że największy potencjał stanowi oferta sportowo-rekreacyjna (plac zabaw, boiska itp.).

Potencjał	%
Kapitał ludzki	25,0%
Bezpieczeństwo	25,0%
Edukacja	20,0%
Poziom integracji społecznej	10,0%
Dostęp do infrastruktury społecznej (edukacyjnej, wychowawczej, opieki medycznej, pomocy społecznej)	22,0%
Oferta kulturalna	9,0%
Oferta sportowo-rekreacyjna (plac zabaw, boiska itp.)	29,0%
Turystyka	8,0%
Przedsiębiorczość	5,0%
Stan środowiska naturalnego	25,0%

Potencjal	%
Infrastruktura komunalna (inf. wodno-kanalizacyjna, inf. elektryczna, inf. gazowa)	4,0%
Dostęp do usług handlowych i usługowych	8,0%
Transport (drogi, komunikacja zbiorowa)	7,0%
Inne	3,0%
Nie wiem, trudno powiedzieć	7,0%

Podsumowanie wyników badania CATI/CAWI

Badani mieszkańcy gminy najczęściej wskazywali, iż obszarem, który powinien zostać poddany rewitalizacji obejmuje sołectwa: Mirów Stary, Bieszków Dolny i Rogów.

W toku badania zidentyfikowane zostały najważniejsze problemy, które w opinii badanych występują na wskazanych przez nich obszarach. Do najczęściej wskazywanych problemów zaliczono:

- problemy społeczne, takie jak: bezrobocie, patologie społeczne (alkoholizm, narkomania, przemoc w rodzinie), migracja mieszkańców, ubóstwo,
- problemy gospodarcze, takie jak: brak wystarczającej liczby miejsc pracy, brak nowych inwestycji, niski poziom przedsiębiorczości,
- problemy środowiskowe, takie jak: niewystarczające wykorzystanie walorów i zasobów naturalnych, zanieczyszczenie środowiska naturalnego,
- problemy przestrzenno-funkcjonalne, takie jak: niewystarczający dostęp do komunikacji zbiorowej, zły/niewystarczający stan sieci kanalizacyjnej, zły/niewystarczający stan sieci gazownictwa,
- problemy techniczne, takie jak: zły/niewystarczający stan infrastruktury drogowej, zły/niewystarczający stan techniczny obiektów użyteczności publicznej.

W toku badania respondenci wskazali także propozycje działań inwestycyjnych, jakie ich zdaniem należałoby podjąć podczas rewitalizacji, aby zniwelować występowanie negatywnych zjawisk. Najczęściej wskazywane odpowiedzi to: remont dróg, remont chodników, budowa/remont kanalizacji. Dla respondentów największy potencjał rozwoju stanowi oferta sportowo-rekreacyjna (place zabaw, boiska itp.).

Potencjał i bariery gminy Mirów

Poniższa tabela zawiera zestawienie kluczowych potencjałów i barier rewitalizacji obszarów zdegradowanych na terenie gminy Mirów, we wszystkich sferach: społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej.

Tabela 42 Kluczowe potencjały i bariery rewitalizacji na terenie gminy Mirów

Sfera	Potencjał	Bariery
społeczna	<p>Pojawiają się pojedyncze osoby z inicjatywą oraz społeczne grupy aktywności</p> <p>Dostępność do edukacji oraz opieki zdrowotnej</p> <p>Programy realizowane przez Gminyny Ośrodek Pomocy Społecznej</p> <p>Dostępność terenów pod infrastrukturę rekreacyjno-wypoczynkową</p> <p>Wysokie walory przyrodnicze zachęcające do aktywnego wypoczynku</p> <p>Zaangażowanie pracowników Urzędu Gminy w rozwój społeczności lokalnej</p>	<p>Niechęć mieszkańców obszaru zdegradowanego do włączenia się w życie ich „małej ojczyzny”</p> <p>Bierność i apatia obecna w środowiskach dotkniętych bezrobociem i problemami społecznymi</p> <p>Niewystarczająca oferta terenów rekreacyjnych, która nie zaspokaja potrzeb mieszkańców.</p> <p>Ograniczone środki finansowe mieszkańców obszarów zdegradowanych na modernizację infrastruktury technicznej budynków czy ofertę kulturową.</p> <p>Skala degradacji terenów i dewastacji obiektów obniżająca atrakcyjność inwestycyjną i mieszkaniową gminy</p> <p>Brak infrastruktury służącej integracji różnych grup interesariuszy procesu rewitalizacji</p>
gospodarcza	<p>Dobre warunki do produkcji rolniczej i produkcji żywności</p> <p>Dobre warunki do prowadzenia agroturystyki- bliskość do dużych ośrodków regionalnych</p> <p>Dostępność siły roboczej</p> <p>Doświadczenie zawodowe osób pracujących w branży tradycyjnej</p> <p>Zaangażowanie pracowników Urzędu Gminy w podnoszenie kompetencji osób bezrobotnych</p>	<p>Ograniczone środki finansowe na modernizację rozbudowę gospodarstw rolnych</p> <p>Mało korzystna struktura agrarna (przewaga gospodarstw o małym areale)</p> <p>Niska dochodowość prowadzonej działalności uniemożliwiająca kumulowanie środków na inwestycje- zatrudnianie nowych osób</p> <p>Niska przedsiębiorczość osób bezrobotnych</p>
środowiskowa	<p>Niski poziom hałasu komunikacyjnego spowodowanego przez ruch samochodowy</p> <p>Dostępność terenów zielonych</p>	<p>Ograniczone środki finansowe mieszkańców obszarów zdegradowanych na wymianę kotłów, termomodernizację budynków mieszkalnych</p> <p>Rosnące poziomy stężenie zanieczyszczeń powietrza</p>
techniczna	<p>Wystarczająco rozwinięta infrastruktura drogowa na potrzeby codziennego życia</p> <p>Warunki do wykorzystania energii odnawialnej</p>	<p>System ciepłowniczy oparty na tradycyjnych kotłach węglowych</p> <p>Ograniczone środki mieszkańców obszaru zdegradowanego na paliwa mniej emisyjne: gaz, pompy ciepła</p> <p>Zły stan techniczny dróg</p> <p>Stan budynków użyteczności publicznej</p>
przestrzenno-funkcjonalna	<p>Dostępność terenów do rekreacji i wypoczynku</p> <p>Podstawowe usługi społeczne</p> <p>Oferta oświatowa i infrastruktura opieki zdrowotnej na podstawowym poziomie.</p>	<p>Niewystarczające środki na zagospodarowanie przestrzeni publicznych, terenów pod rekreację i wypoczynek.</p> <p>Niewystarczający dostęp do usług wyższego rzędu</p> <p>Brak zaangażowania mieszkańców w jakość przestrzeni publicznych (brak inicjatyw społecznych np. sadzenie kwiatów)</p>

OBSZAR ZDEGRADOWANY

Obszar zdegradowany to taki, na którym nasilone są negatywne zjawiska społeczne, do których zaliczyć można m.in.: bezrobocie, ubóstwo, przestępczość, niski poziom edukacji, niski poziom kapitału społecznego, niewystarczający poziom uczestnictwa w życiu publicznym oraz kulturalnym. Co więcej obszar zdegradowany cechuje się, co najmniej jednym negatywnym zjawiskiem ze sfery gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej.

Obszar zdegradowany wyznaczony został na podstawie przeprowadzonej analizy wskaźnikowej w pięciu sferach, podczas której wykorzystano syntetyczny wskaźnik Perkala. Wyższą wartość wskaźnika syntetycznego Perkala należy interpretować jako obszar, na którym skoncentrowane są negatywne zjawiska.

Obszar zdegradowany w gminie Mirów obejmuje następujące jednostki urbanistyczne: **Mirów Nowy, Mirów i Mirów Stary**, ponieważ w tych sołectwach odnotowano wyższe wartości wskaźnika syntetycznego w odniesieniu do sfery społecznej oraz pozostałych sfer. W poniższej tabeli zaprezentowano zestawienie wskaźników syntetycznych w sferze społecznej oraz w pozostałych sferach. Kolorem czerwonym zaznaczono sołectwa uznane jako obszar zdegradowany.

Tabela 43. Podsumowanie

Lp.	Sołectwo	Sfera społeczna	Pozostałe sfery
		Wartość wskaźnika syntetycznego	Wartość wskaźnika syntetycznego
1	Bieszków Dolny	3,497	4,082
2	Bieszków Górny	4,371	4,280
3	Mirów Nowy	5,464	4,860
4	Mirów i Mirów Stary	4,820	3,795
5	Mirówek	3,213	1,858
6	Rogów	3,450	4,080
7	Zbijów Duży	4,648	1,317
8	Zbijów Mały	4,574	1,448
Gmina Mirów		4,428	2,666

Tabela 44. Obszar zdegradowany

Sołectwo	Uzasadnienie- wskaźniki powyżej średniej dla Gminy
Mirów Nowy	Wskaźnik Perkala sfera społeczna: Liczba osób bezrobotnych w wieku produkcyjnym Liczba osób długotrwale bezrobotnych w wieku produkcyjnym Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu choroby, Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu,, Frekwencja wyborcza w II turze wyborów Prezydenckich w 2015 roku Wskaźnik Perkala pozostałe sfery: Podmioty gospodarcze wpisane do rejestru CEIDG, Nowo zarejestrowane podmioty w CEIDG, Wskaźnik nagromadzenia wyrobów zawierających azbest [tona], Gęstość zabudowy - obciążenie paleniskami [szt/ha], Liczba wydanych pozwoleń na budowę
Mirów i Mirów Stary	Wskaźnik Perkala sfera społeczna: Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu, Liczba przestępstw w przeliczeniu na 100 mieszkańców , Wskaźnik obciążenia demograficznego

Sołectwo	Uzasadnienie- wskaźniki powyżej średniej dla Gminy
	Frekwencja wyborcza w II turze wyborów Prezydenckich w 2015 roku, Wskaźnik Perkala pozostałe sfery: Nowo zarejestrowane podmioty w CEIDG, Gęstość zabudowy - obciążenie paleniskami [szt/ha], Dostępność przystanków autobusowych, Liczba wydanych pozwoleń na budowę

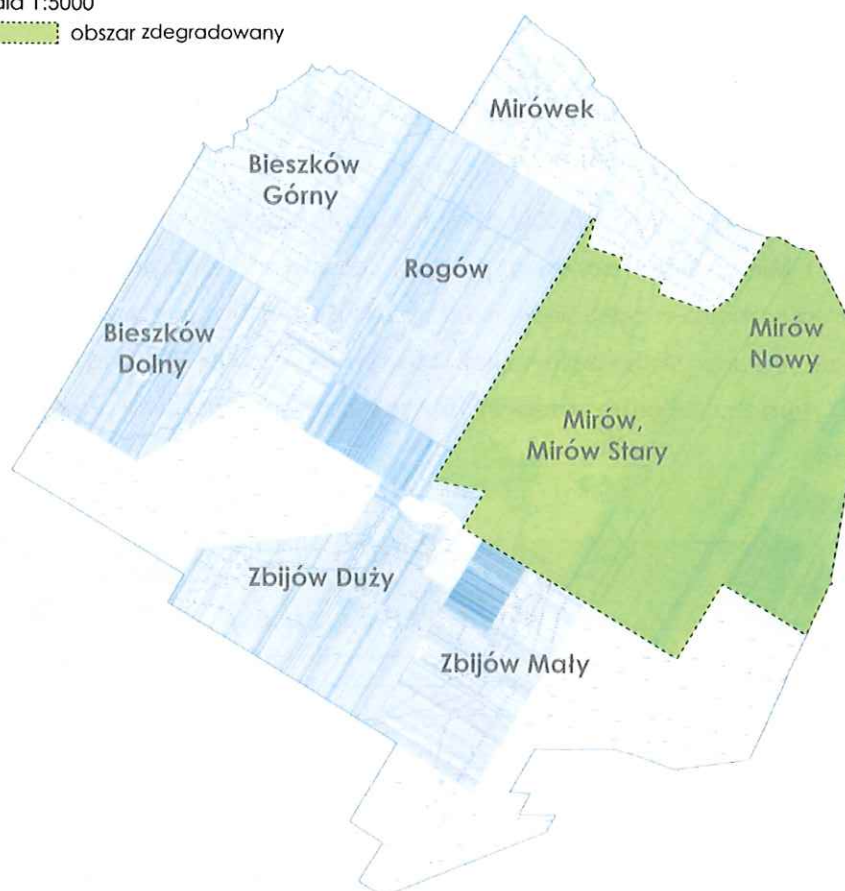
Na poniższej mapie zaprezentowano, które sołectwa zostały wyznaczone jako obszar zdegradowany.

Tabela 45. Obszar zdegradowany - mapa poglądowa

Obszar zdegradowany na terenie gminy Mirów

Skala 1:5000

 obszar zdegradowany

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Systemu Informacji Przestrzennej – Starostwo Powiatu Szydłowieckiego (<http://szydlowiecki.e-mapa.net/>)

Analiza zjawisk kryzysowych

Niniejsza diagnoza stanowi całościowy opis sytuacji obszarów kryzysowych w gminie Mirów, które zostały rekomendowane do rewitalizacji. Obszar zdegradowany został wskazany w sposób obiektywny w oparciu o zróżnicowane narzędzia, metody i techniki badawcze. W celu zdiagnozowania problemów dokonano analizy danych zastanych (desk research), której podstawą były zasoby Banku Danych Lokalnych.

Przeprowadzono również badania ilościowe CATI/CAWI wśród potencjalnych odbiorców i beneficjentów Programu. Dopelnieniem prowadzonych badań uczyniono analizę wskaźnikową, która pozwoliła zobrazować natężenie i koncentrację zjawisk kryzysowych.

Analiza wskaźnikowa była podstawą diagnozy stanu obecnego gminy Mirów. Analiza dotyczyła pięciu sfer (społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej), w której wyróżniono 15 wskaźników, które pozwoliły na wyłonienie obszarów przeznaczonych do rewitalizacji. Wnikliwa diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych była podstawą do podjęcia przygotowań do działań rewitalizacyjnych o wielowymiarowym i kompleksowym charakterze i promieniowaniu.

Zestaw 9 wskaźników wykorzystany do pogłębionej analizy wskaźnikowej sfery społecznej dotyczył istotnych zjawisk, takich jak: bezrobocie, ubóstwo, przestępczość, niski poziom edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczający poziom uczestnictwa w życiu społecznym (frekwencja wyborcza). Analiza ukazała różne aspekty życia i funkcjonowania ludzi w przestrzeni gminy oraz pozwoliła na poznanie zasadniczych problemów, z jakimi zmagają się mieszkańcy. Wartości poszczególnych wskaźników ukazały zróżnicowanie obszaru miasta pod względem faktycznego stanu życia ludności. W Gminie Mirów dostrzega się niepokojące problemy demograficzne. Czynnikiem mającym wpływ na spadek lub przyrost ludności są migracje na pobyt stały, zarówno wewnętrzne – rozpatrywane w skali kraju, województwa i powiatów, jak i zewnętrzne. W gminie Mirów pod koniec 2014 roku saldo migracji było ujemne. Oznacza to, że więcej osób wyjeżdżało z terenu gminy, niż do niej przyjeżdżało. Warto podkreślić, że najczęstszą formą migracji były wymeldowania na wieś. W latach 2010-2014 dostrzegalne były wahania salda migracji. Najniższe odnotowano w 2011 roku (-19), a najwyższe w 2012 roku (8). Analogiczna sytuacja występowała w całym powiecie szymborskim, gdzie na przestrzeni analizowanego okresu również odnotowano spadek salda migracji. Aby zapobiec odpływowi ludności z Gminy Mirów, należy przeprowadzić działania, które zachęcą ludność lokalną do pozostania na miejscu. Znaczny wpływ na poprawę sytuacji demograficznej w gminie Mirów będzie miała realizacja projektów rewitalizacyjnych, które należy przeprowadzić. Działaniami zapobiegającymi powinny być np. zwiększenie liczby miejsc pracy, by ludność lokalna nie migrowała w celu poszukiwania pracy. Kondycja rynku pracy na poziomie powiatu oraz gminy została przedstawiona za pomocą kilku wskaźników obrazujących stopień nasilenia bezrobocia. W przypadku wskaźnika liczby zarejestrowanych osób bezrobotnych w gminie Mirów w latach 2010-2015 udział kobiet kształtuje się na stałym poziomie, jednakże w roku 2015 widać zdecydowany wzrost ich udziału w ogólnej liczbie bezrobotnych w gminie Mirów. Wielkość stopy bezrobocia rejestrowanego w powiecie szymborskim i gminie Mirów pokazuje, że stopa bezrobocia w gminie Mirów w badanym okresie była wyższa niż w powiecie szymborskim. Cele i działania powinny być ukierunkowane na zmniejszenie tego zjawiska, np. wspieranie lokalnych przedsiębiorstw w celu

zwiększenia liczby miejsc pracy, organizacja targów pracy dla bezrobotnych. Bezpieczeństwo społeczne zbadane zostało za pomocą liczby wypadków drogowych oraz stwierdzonych przestępstw dla podregionu radomskiego i powiatu szydłowieckiego. Liczba wypadków drogowych w badanym okresie, w podregionie radomskim była wyższa niż w powiecie szydłowieckim. Ponadto w roku 2013 badana wartość w podregionie radomskim (115,1) była dwa razy wyższa niż wartość dla powiatu szydłowieckiego (54,4). Liczba przestępstw stwierdzonych przez policję w podregionie radomskim oraz powiecie szydłowieckim kształtowała się na podobnym poziomie, jednakże należy zauważyć, iż w powiecie szydłowieckim w roku 2013 odnotowano najwyższą wartość tego wskaźnika, gdzie na 1000 mieszkańców przypadało 20,7 przestępstw. Analiza sfery edukacyjnej oraz liczby uczniów na kolejnych etapach edukacji w gminie Mirów pozwala wnioskować o zmianach, jakie będą zachodziły w tym obszarze. Liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w powiecie szydłowieckim oraz w gminie Mirów stale wzrastała, jednakże w 2013 roku widoczny jest spadek liczby dzieci uczęszczających do przedszkola. Liczba uczniów uczęszczających do szkoły podstawowej w gminie Mirów, w badanym okresie z roku na rok malała. W roku 2014 było to 269 uczniów, którzy stanowili 11,2% ogółu uczniów szkół podstawowych z powiatu szydłowieckiego. W przypadku powiatu szydłowieckiego również zauważa się spadek w tej kwestii, jedynie w 2014 roku widoczny jest niewielki wzrost liczby uczniów uczęszczających do szkoły podstawowej. Innym analizowanym wskaźnikiem dotyczącym edukacji jest wskaźnik skolaryzacji brutto, który określa relację liczby osób uczących się na danym poziomie kształcenia (niezależnie od wieku) do liczby ludności w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania. W analizowanym okresie najniższy współczynnik skolaryzacji brutto dla szkół podstawowych w gminie i powiecie odnotowano w 2014 roku. W grupie osób uczęszczających do gimnazjów, w powiecie szydłowieckim, jak i gminie Mirów widoczny jest spadek wartości w badanym okresie. W powiecie szydłowieckim wskaźnik zmniejszył się o 5,7%, natomiast w gminie Mirów o 9,6%. Aby poprawić sytuację w sferze edukacyjnej, w gminie Mirów należy podjąć działania naprawcze, np. organizacja zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży, poprawa jakości infrastruktury edukacyjnej.

Sfera gospodarcza została przeanalizowana na podstawie jednego wskaźnika: liczby przedsiębiorstw wpisanych do rejestru CEIDG. Po przeprowadzonej analizie wnosi się, że na terenie 4 sołectw wskaźnik ten przewyższa średnią dla całej gminy (0,923). Sołectwa, na obszarze których występują problemy dotyczące sfery gospodarczej to Bieszków Dolny, Bieszków Górny, Mirów i Mirów Stary oraz Mirów Nowy. W latach 2010-2015 liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej w gminie Mirów i powiecie szydłowieckim wahała się. W 2015 roku w gminie w rejestrze REGON zarejestrowano 38 nowych podmiotów, które stanowiły 9,7% wszystkich nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej w powiecie szydłowieckim. Działania pozwalające utrzymywanie istniejącego

stanu i zmierzanie do jego wzrostu to przede wszystkim tworzenie nowych przedsiębiorstw na terenie gminy, które umożliwi ten wzrost. Ponadto spowoduje to pojawienie się nowych miejsc pracy, co wpłynie na poprawę stanu bezrobocia.

Analizując sferę środowiska przyrodniczego posłużono się wskaźnikiem dotyczącym nagromadzenia wyrobów zawierających azbest [tona] oraz gęstości zabudowy, która bezpośrednio wiąże się z większym zagęszczeniem obecności nieekologicznych źródeł ciepła. Wysokie wartości wskaźnika dotyczącego wyrobów azbestowych zaobserwowano w 4 sołectwach: Bieszków Górny, Mirów Nowy, Mirówek, Rogów. Wartości są wyższe niż średnia dla Gminy Mirów, która kształtuje się na poziomie 0,391. Z kolei kwestia obciążenia paleniskami (gęstości zabudowy) najpoważniej dotyczy sołectw Bieszków Dolny, Bieszków Górny, Rogów, Mirów Nowy oraz Mirów i Mirów Stary, w których wartość wskaźnika przekracza średnią dla gminy (0,163). Jednym ze wskaźników analizowanych w analizie danych zastanych w sferze środowiskowej jest ilość zebranych odpadów komunalnych zmieszanych w przeliczeniu na jednego mieszkańca. W okresie 2011-2014 widoczny jest wzrost tego wskaźnika w powiecie szymborskim. Prawidłowa gospodarka odpadami może być zapewniona poprzez uświadamianie mieszkańców, jak prawidłowo należy gospodarować odpadami pochodzącymi z ich domostw.

Do diagnozy wskaźnikowej w sferze przestrzenno-funkcjonalnej wykorzystano wskaźnik liczba przystanków komunikacji publicznej. Obserwacja najważniejszych elementów wchodzących w skład struktury funkcjonalnej Gminy Mirów wykazała istotne niedoskonałości w 3 sołectwach, w których wartość wskaźnika syntetycznego Perkala przyjęta wartości na podstawie których możemy twierdzić, że znajdują się one w stanie kryzysowym. Są to: sołectwo Bieszków Dolny, sołectwo Mirów i Mirów Stary, sołectwo Rogów. Poziom infrastruktury technicznej jest istotnym wskaźnikiem określającym standard miejsca zamieszkania.

Ostatnią sferą poddaną analizie jest sfera techniczna. Została ona zbadana przy pomocy wskaźnika: liczba wydanych pozwoleń na budowę w przeliczeniu na 100 mieszkańców. Wśród 6 sołectw zanotowano wskaźnik wyższy niż średnia dla Gminy Mirów (0,724). Sołectwa z wskaźnikami przewyższającymi średnią gminy to: Bieszków Dolny, Bieszków Górny, Mirów Nowy, Mirów i Mirów Stary, Rogów, Zbijów Mały. Najwięcej nowych budynków w gminie Mirów odnotowano w 2013 roku. W kolejnych latach dostrzegalny był stopniowy spadek ich liczby. W badanym okresie, tj. 2010-2015, zaobserwowano nieznaczny wzrost liczby nowych budynków. W 2010 roku było ich 6, natomiast pod koniec analizowanego okresu – 9. Jednocześnie zwiększyła się również liczba budynków mieszkalnych – z 4 w 2010 roku do 8 w 2015 roku. Pod koniec analizowanego okresu stanowiły one 88,9% wszystkich nowych budynków.

Przeprowadzona analiza przy użyciu syntetycznego wskaźnika Perkala pozwoliła na wyznaczenie obszarów, które obciążone są występowaniem zjawisk negatywnych w sferze społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej. Wnioskując, z analizy wynika, iż obszarami zdegradowanymi są 4 sołectwa: Mirów Nowy, Mirów i Mirów Stary, Zbijów Duży, Zbijów Mały. Identyfikacja niekorzystnych procesów we wskazanych strefach ukazała skalę negatywnych zjawisk, dokumentując tym samym niekorzystne wartości wskaźników. Ponadto, wybrane wskaźniki umożliwiły zdobycie informacji odzwierciedlających specyfikę obszaru i problemy na nim występujące oraz dały możliwość komparacji uzyskanych wartości z danymi dla całej gminy.

Wyniki konsultacji społecznych przeprowadzonych wśród mieszkańców Gminy Mirów uzupełniły przeprowadzoną analizę wskaźnikową, potwierdzając jednocześnie zasadność działań rewitalizacyjnych wskazanych na podstawie badań danych zastanych. W toku badania poproszono o wskazanie obszarów, które zdaniem ankietowanych powinny zostać poddane rewitalizacji. Najczęstszymi odpowiedziami ankietowanych było sołectwo Mirów Stary, takiej odpowiedzi udzieliło 27,0% badanych. Następnie wskazywano sołectwo Bieszków Dolny (14,0%) oraz sołectwo Rogów (14,0%). Najbardziej dostrzegalnym przez mieszkańców problemem społecznym na wskazanym obszarze jest bezrobocie. Taką odpowiedź wskazało 76,0% respondentów. Innymi, częstymi problemami społecznymi wymienianymi przez ankietowanych są: patologie społeczne (alkoholizm, narkomania, przemoc w rodzinie) (46,0%), migracja mieszkańców (43,0%), ubóstwo (29,0%). W kolejnej analizowanej sferze do badania podjęto problemy gospodarcze. Zdaniem mieszkańców największym problemem jest brak wystarczającej liczby miejsc pracy. Takiej odpowiedzi udzieliło 81,0% badanych. Następnym zidentyfikowanym problemem gospodarczym jest brak nowych inwestycji (56,0%) oraz niski poziom przedsiębiorczości (47,0%). Następnie wyznaczone zostały problemy środowiskowe. Najczęstsze wskazania respondentów to: niewystarczające wykorzystanie walorów i zasobów naturalnych (31,0%) i zanieczyszczenie środowiska naturalnego (27,0%). W przypadku problemów związanych ze sferą przestrzenno-funkcjonalną najczęściej wskazywano 3 problemy: niewystarczający dostęp do komunikacji zbiorowej (77,0%), zły/niewystarczający stan sieci kanalizacyjnej (67,0%) oraz zły/niewystarczający stan sieci gazownictwa (29,0%). Ostatnią sferą podjęta do badania jest sfera obejmująca problemy infrastruktury technicznej. Głównym problemem w sferze technicznej, wskazanym przez respondentów są: zły/niewystarczający stan infrastruktury drogowej. Takiej odpowiedzi udzieliło 74% badanych.

Działania inwestycyjne są ważnym aspektem w procesie rewitalizacji. Mieszkańcy biorący udział w badaniu stwierdzili, że najważniejszymi inwestycjami, które należałoby przeprowadzić na terenach rewitalizowanych to przede wszystkim: remont dróg i chodników oraz budowa/remont kanalizacji.

Za największy potencjał na obszarach wymagających rewitalizacji respondenci uznali ofertę sportowo-rekreacyjną, tj. place zabaw, boiska.

ZASIĘG PRZESTRZENNY OBSZARU REWITALIZACJI

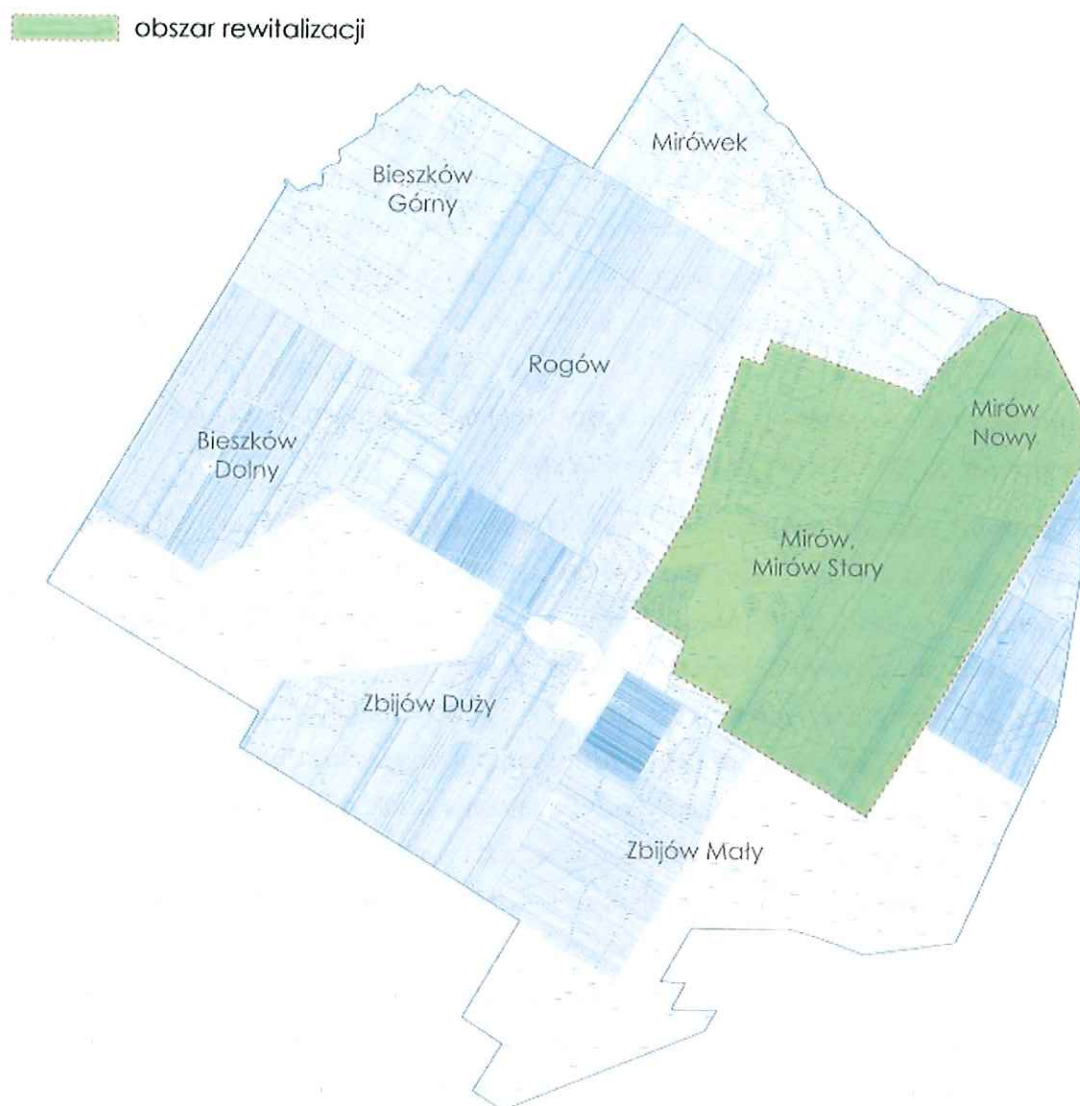
Zaprezentowana diagnoza posłużyła nie tylko do wyznaczenia obszaru zdegradowanego, ale także do wyznaczenia obszaru rewitalizacji w gminie Mirów, który ma zostać objęty Programem Rewitalizacji. Obszar rewitalizacji stanowi całość lub część obszaru zdegradowanego. Cechuje się on szczególną koncentracją negatywnych zjawisk ze sfery społecznej oraz gospodarczej lub środowiskowej lub przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej. Ponadto obszar rewitalizacji ma istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego. Obszar wskazany do rewitalizacji został skonkretyzowany w oparciu o dane ilościowe oraz wskaźniki jakościowe, co umożliwiło uchwycenie powiązań funkcjonalnych obszarów.

Na obszarze zdegradowanym w gminie Mirów mieszka 31,55% ludności gminy (1236 mieszkańców), a jego powierzchnia zajmuje 25,21% (1430,165 ha). Odsetek ten, przekracza maksymalną wartość liczby mieszkańców na obszarze rewitalizacji. Według wytycznych Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju, obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez nie więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy. Wskutek tego obszar zdegradowany został ograniczony. Nastąpiło to we współpracy z pracownikami Urzędu Gminy Mirów na podstawie analizy uwarunkowań przestrzennych obszaru zdegradowanego. Z obszaru rewitalizacji wyłączone tereny z nową zabudową, znajdujący się na zachodniej części sołectwa Mirów i Mirów Stary. Ponadto do obszaru rewitalizacji nie włączono terenów zielonych z południowo-wschodniej oraz północno-zachodniej części gminy Mirów. Rewitalizacja jest skuteczniejsza, jeśli prowadzi się ją na ograniczonym terytorium. Pozwala to na koncentrację działań i środków, co przynosi lepsze efekty, także dla tej części obszaru zdegradowanego, który nie został uwzględniony jako obszar bezpośredniej interwencji.

Łączna powierzchnia obszaru rewitalizacji to 1060,57 ha – 19,92% powierzchni gminy Mirów. Na wyznaczonym obszarze mieszka 1138 osób – 29,05% ludności gminy Mirów. W obszar rewitalizacji wchodzi dwa sołectwa (pomniejszone o ww. tereny).

Mapa 2. Obszar rewitalizacji – mapa poglądowa.

Obszar rewitalizacji na terenie gminy Mirów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Systemu Informacji Przestrzennej – Starostwo Powiatu Szydłowieckiego (<http://szydlowiecki.e-mapa.net/>)

Pogłębiona analiza obszaru rewitalizacji

Niniejsza diagnoza stanowi całościowy opis sytuacji obszaru w gminie Mirów, który został rekomendowany do rewitalizacji. Obszar rewitalizacji został wskazany w sposób obiektywny w oparciu o zróżnicowane narzędzia, metody i techniki badawcze. Przeprowadzono badania ilościowe CATI/CAWI wśród potencjalnych odbiorców i beneficjentów Programu, których dopełnieniem była analiza wskaźnikowa pozwalająca zobrazować natężenie i koncentrację zjawisk kryzysowych.

Analiza wskaźnikowa była podstawą diagnozy stanu obecnego oraz przyszłego gminy Mirów. Analiza dotyczyła pięciu sfer (społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej), w której wyróżniono 15 wskaźników, które pozwoliły na wyłonienie obszarów przeznaczonych do rewitalizacji. Zostały one wyłonione z uwagi na wysoką koncentrację szeregu negatywnych zjawisk w sferze społecznej oraz towarzyszące im problemy w pozostałych sferach. Wnikliwa diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych będzie podstawą do podjęcia przygotowań działań rewitalizacyjnych o wielowymiarowym i kompleksowym charakterze i promieniowaniu. Analiza ukazała różne aspekty życia i funkcjonowania ludzi w przestrzeni gminy oraz pozwoliła na poznanie zasadniczych problemów, z jakimi zmagają się mieszkańcy. Wartości poszczególnych wskaźników ukazały różnicowanie obszaru gminy pod względem faktycznego stanu życia ludności.

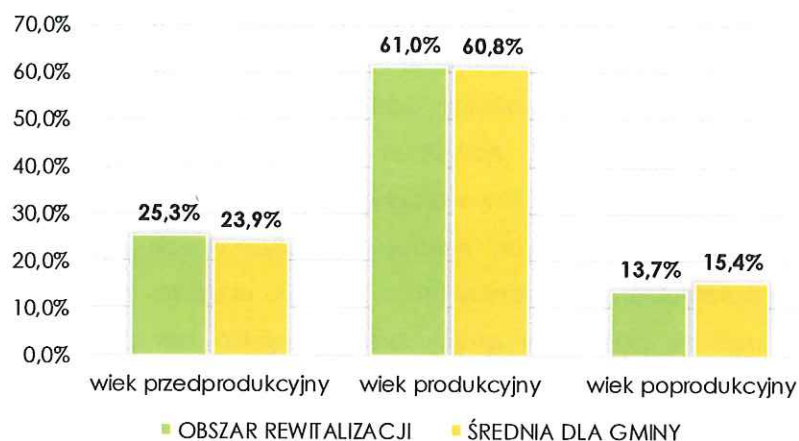
SFERA SPOŁECZNA

Zestaw wskaźników wykorzystany do pogłębionej analizy wskaźnikowej sfery społecznej dotyczył istotnych aspektów, takich jak: bezrobocie, korzystanie z pomocy społecznej, przestępczość, uczestnictwo w życiu społecznym (frekwencja wyborcza) oraz poziom edukacji.

Demografia

Analizując wiek społeczności zamieszkującej obszar rewitalizacji należy zwrócić uwagę na różnice w udziale ekonomicznych grup wieku w porównaniu do populacji całej gminy. Dominującą grupą zarówno na obszarze rewitalizacji, jak i w gminie są osoby w wieku produkcyjnym, które stanowią na obszarach tych odpowiednio 61,0% i 60,8% populacji. Na terenie gminy zauważa się nieco większy udział osób starszych w wieku poprodukcyjnym – stanowią 15,4% ludności gminy, a na obszarze rewitalizacji – 13,7%. Nieco mniejsza dysproporcja występuje wśród osób młodych – w wieku przedprodukcyjnym. 25,3% mieszkańców obszaru rewitalizacji ma poniżej 18 lat, natomiast w gminie jest to 23,9% całej populacji.

Rysunek 28. Udział ekonomicznych grup wieku w populacji obszaru rewitalizacji oraz gminy Mirów

Choć generalnie, jak wykazano powyżej, obszar rewitalizacji charakteryzuje się stosunkowo korzystną sytuacją demograficzną w porównaniu do całej gminy, w pewnych jego rejonach występują wysokie wartości wskaźnika obciążenia demograficznego¹⁵. Jego średnia dla całej gminy wynosi 64,6, podczas gdy dla obszaru rewitalizacji ma on wartość 63,9. Warto jednak podkreślić, że w sołectwie Mirów i Mirów Stary odnotowano znacznie wyższy wskaźnik obciążenia demograficznego (67,5) w stosunku do wartości referencyjnej.

Dynamika zmian liczby ludności kształtowana jest m.in. pod wpływem ruchu migracyjnego. W 2015 roku na obszarze rewitalizacji liczba wymeldowań znacznie przewyższała liczbę zameldowań. Mieszkańcy obszaru rewitalizacji stanowili jedną trzecią wszystkich osób opuszczających gminę, co świadczy o jego niskiej atrakcyjności osiedleńczej.

Odzwierciedlenie ww. danych stanowią wyniki badania ilościowego, którego uczestnicy jako jeden z kluczowych problemów społecznych występujących na obszarze rewitalizacji wskazali migrację mieszkańców (37,1% spośród osób, które jako obszar zdegradowany wskazały sołectwo Mirów Nowy oraz Mirów i Mirów Stary [N=35]).

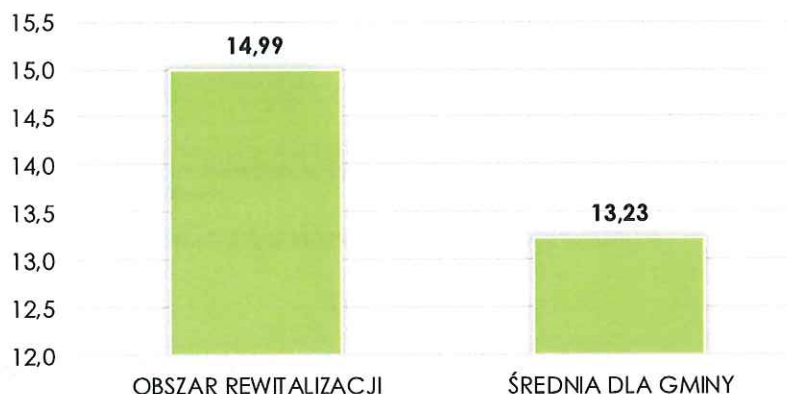
Bezrobocie

Kondycja rynku pracy została przedstawiona za pomocą dwóch wskaźników obrazujących stopień nasilenia bezrobocia. Mimo iż analiza wskaźnika liczby osób bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym nie wykazała występowania negatywnego zjawiska na obszarze rewitalizacji, w przypadku wskaźnika liczby osób długotrwale bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym średnia wartość dla obszaru rewitalizacji (14,99) przekroczyła średnią referencyjną dla gminy (rysunek).

¹⁵ Wskaźnik obciążenia demograficznego określa względną liczbę osób młodych (kobiety, mężczyźni do 18 roku życia) lub starszych (kobiety od 60 roku życia, mężczyźni od 65 roku życia) w odniesieniu do populacji w wieku produkcyjnym.

Ponadto uczestnicy badania ilościowego, w opinii których sołectwa Mirów Nowy oraz Mirów i Mirów Stary powinny zostać poddane rewitalizacji, jako najważniejszy problem społeczny występujący na tym obszarze wskazali bezrobocie (74,3%).

Rysunek 29. Liczba osób długotrwale bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym

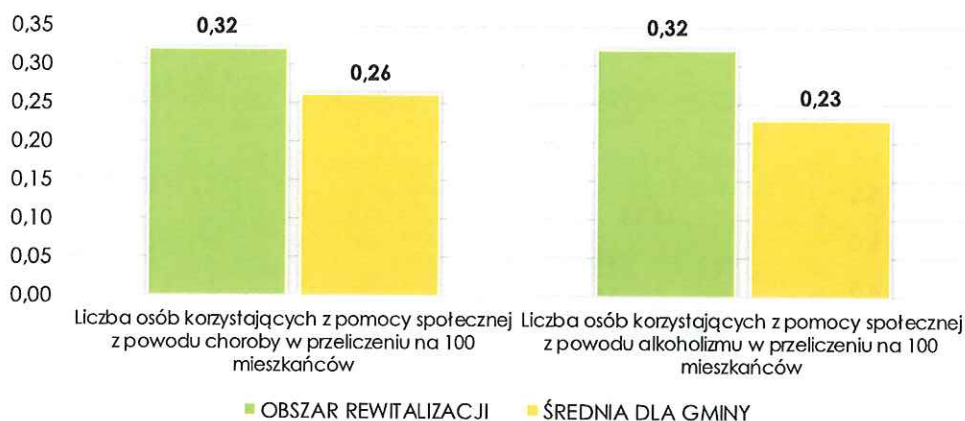
Pomoc społeczna

Istotnym problemem w kontekście sfery społecznej jest także nadmierne korzystanie ze świadczeń pomocy społecznej przez mieszkańców gminy. Powodów korzystania z pomocy społecznej jest wiele. Na obszarze rewitalizacji są one najczęściej związane z długotrwłą lub ciężką chorobą oraz alkoholizmem.

O występowaniu ww. problemów świadczy wyższa niż średnia dla gminy (0,26) wartość wskaźnika liczby osób korzystających z pomocy społecznej z powodu choroby w przeliczeniu na 100 mieszkańców (0,32). Również w przypadku wskaźnika liczby osób korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu w przeliczeniu na 100 mieszkańców średnia wartość dla obszaru rewitalizacji (0,32) była wyższa aniżeli dla gminy (rysunek).

Potwierdzenie zdiagnozowanych problemów stanowią wyniki badania ilościowego, którego uczestnicy jako jeden z kluczowych problemów społecznych występujących na obszarze rewitalizacji wskazali patologie społeczne (alkoholizm, narkomania, przemoc w rodzinie) (48,6% spośród osób, które wskazały ten obszar).

Rysunek 30. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu choroby i alkoholizmu w przeliczeniu na 100 mieszkańców

Bezpieczeństwo

Bezpieczeństwo społeczne na obszarze rewitalizacji zbadane zostało za pomocą wskaźnika liczby przestępstw w przeliczeniu na 100 mieszkańców, w przypadku którego odnotowano znaczne przekroczenie w stosunku do średniej dla gminy. Wartość wskaźnika na obszarze rewitalizacji wyniosła 2,67.

Rysunek 31. Liczba przestępstw w przeliczeniu na 100 mieszkańców

Warto także nadmienić, że ponad co czwarty uczestnik badania ilościowego (25,7%), w opinii którego sołectwa Mirów Nowy oraz Mirów i Mirów Stary powinny zostać poddane rewitalizacji, wskazał, że brak poczucia bezpieczeństwa jest istotnym problemem występującym na tym obszarze. Podobny odsetek tych osób (22,9%) wskazał także na problem wandalizmu.

Aktywność społeczna

Problemy społeczne są kategorią bardzo szeroką. W tym kontekście należy także zwrócić szczególną uwagę na poziom zaangażowania obywateli w życiu publicznym. Na obszarze rewitalizacji odnotowano stosunkowo wysoką frekwencję wyborczą w wyborach samorządowych, niemniej średnia wartość wskaźnika frekwencji wyborczej w II turze wyborów

Prezydenckich w 2015 roku jest niższa (53,86%) niż średnia dla gminy (54,26%). Niską frekwencję odnotowano także w przypadku wyborów do Sejmu i Senatu oraz Parlamentu Europejskiego. Można zatem wnioskować, że poziom aktywności mieszkańców w życiu publicznym jest niewystarczający.

Ponadto na obszarze rewitalizacji, jak i pozostałej części gminy Mirów dostrzega się niski poziom integracji społecznej. Taka sytuacja spowodowana jest w głównej mierze brakiem cyklicznych imprez kulturalno-sportowych oraz niezadowalającą ilością zaplecza rekreacyjno-sportowego, świetlic oraz innych obiektów sprzyjających edukacji i integracji.

Edukacja

W następnej kolejności analizie poddano wskaźniki dotyczące zdawalności egzaminów gimnazjalnych z poszczególnych przedmiotów. Warto podkreślić, że na terenie gminy Mirów funkcjonuje jedno gimnazjum, do którego uczęszczają uczniowie zamieszkujący zarówno obszar rewitalizacji, jak i pozostałą część gminy. Niższy poziom zdawalności w gminie w stosunku do średnich wartości dla powiatu odnotowano w przypadku następujących przedmiotów: matematyka, przedmioty przyrodnicze oraz język angielski.

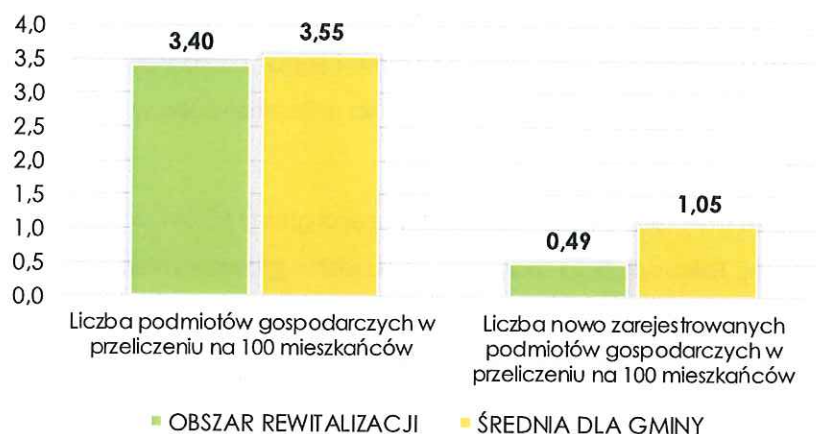
Na niski poziom edukacji wpływa przede wszystkim niedoinwestowanie bazy oświatowej (brak jest odpowiednio wyposażonych pracowni przedmiotowych oraz świetlic), brak alternatywnych miejsc oświatowych typu dom kultury oraz niewystarczająca oferta pozaszkolnych form edukacji.

SFERA GOSPODARCZA

W sferze gospodarczej analizie poddano wskaźniki dot. liczby podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON na 100 mieszkańców oraz liczby nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON na 100 mieszkańców. Na obszarze rewitalizacji zdiagnozowano mniejszą liczbę funkcjonujących podmiotów gospodarczych w porównaniu do średniej dla gminy. Wartość wskaźnika dla obszaru rewitalizacji wyniosła 3,40, przy średniej dla gminy równej 3,55. Niższa była również wartość wskaźnika liczby nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych, która na obszarze rewitalizacji wynosi 0,49, natomiast w gminie 1,05.

O występowaniu ww. problemów świadczą ponadto wyniki badania ilościowego, które wykazały, że głównymi problemami gospodarczymi występującymi na obszarze rewitalizacji są: brak wystarczającej liczby miejsc pracy, brak nowych inwestycji, niski poziom przedsiębiorczości oraz brak wsparcia w tworzeniu własnej działalności gospodarczej.

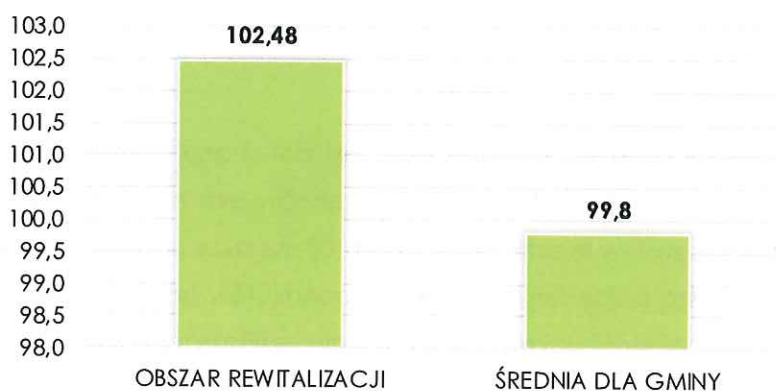
Rysunek 32. Liczba działających i nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców

SFERA ŚRODOWISKOWA

W toku analizy sfery środowiskowej posłużono się wskaźnikiem dotyczącym nagromadzenia wyrobów zawierających azbest [tona] oraz gęstością zabudowy, generującą obciążenie paleniskami [szt/ha]. Wartość pierwszego wskaźnika odnotowana na obszarze rewitalizacji (102,48) przekracza średnią dla gminy (99,8). Sytuacja taka jest spowodowana niechęcią do usunięcia wyrobów wynikającą głównie z kosztów, jakie ponieść muszą właściciele nieruchomości, a także brakiem świadomości na temat zagrożenia zdrowotnego, jakie niesie za sobą nieinwentaryzowany azbest.

Rysunek 33. Wskaźnik nagromadzenia wyrobów zawierających azbest

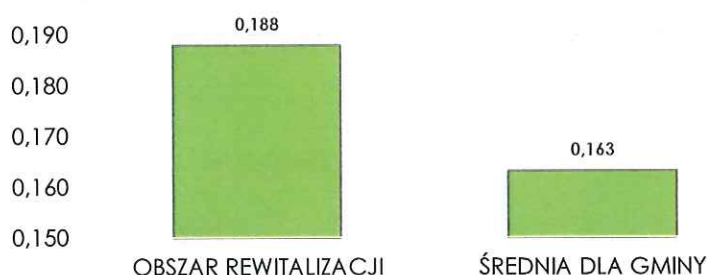

Na obszarze rewitalizacji zidentyfikowano także większą gęstość zabudowy niż średnio dla gminy, co przekłada się na wyższy poziom zanieczyszczeń pochodzących z palenisk w gospodarstwach domowych. Według Planu Gospodarki Niskoemisyjnej najczęstszym źródłem ciepła w gminnych domach jest węgiel, wobec czego wnioskować można, że większa gęstość zabudowy na obszarze rewitalizacji przyczynia się do wyższego poziomu stężenia szkodliwych substancji w powietrzu, jak również do większej emisji dwutlenku węgla. Jak opisano w analizie danych zastanych, w 2018 roku Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego wydało 28 komunikatów o złej jakości powietrza, co miało przede wszystkim miejsce w okresie grzewczym.

Wielokrotnie zatem miała miejsce sytuacja kryzysowa, która szczególnie niebezpieczna jest dla dzieci i młodzieży poniżej 25. roku życia, kobiet w ciąży, osób starszych i w podeszłym wieku oraz osób z zaburzeniami funkcjonowania układu oddechowego. Z uwagi na bezpośrednie zagrożenie ich zdrowia i życia w sytuacji kryzysowej winny one podejmować zalecane środki ostrożności, a w razie pogorszenia stanu zdrowia skontaktować się z lekarzem. Taki charakter zaleceń bezpośrednio świadczy o występowaniu sytuacji kryzysowej, która w gminie Mirów ma miejsce na obszarach o najgęstszej zabudowie.

Rysunek 34. Gęstość zabudowy – obciążenie paleniskami w sołectwach gminy (szt/ha)

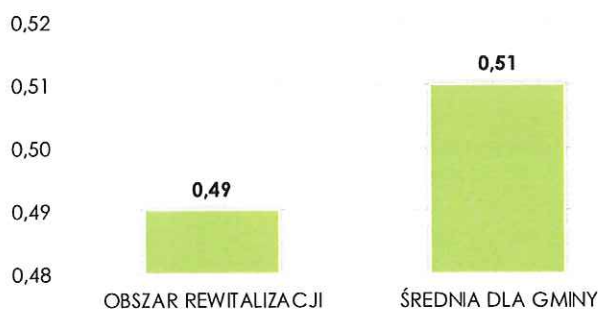
Warto nadmienić, że uczestnicy badania ilościowego, w opinii których sołectwa Mirów Nowy oraz Mirów i Mirów Stary powinny zostać poddane rewitalizacji, jako najważniejszy problem w sferze środowiskowej występujący na tym obszarze wskazali zanieczyszczenie środowiska naturalnego (40,0%).

SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA

Do diagnozy wskaźnikowej w sferze przestrzenno-funkcjonalnej wykorzystano wskaźnik liczby przystanków komunikacji publicznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców. Dla obszaru rewitalizacji uzyskana wartość wyniosła 0,49 i niższa od średniej dla gminy (0,51), co świadczy o występowaniu zjawiska kryzysowego.

Potwierdzenie powyższych danych stanowią wyniki badania ilościowego, którego uczestnicy jako kluczowy problem przestrzenno-funkcjonalny występujący na obszarze rewitalizacji wymienili niewystarczający dostęp do komunikacji zbiorowej (czterech na pięciu badanych, wskazało ten obszar).

Rysunek 35. Liczba przystanków komunikacji publicznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców

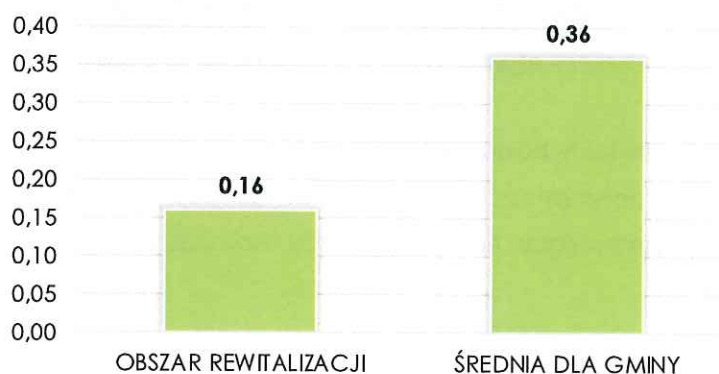

Warto także nadmienić, że na obszarze rewitalizacji odnotowuje się niezadawalającą ilość zaplecza rekreacyjno-sportowego, świetlic oraz innych obiektów sprzyjających edukacji i integracji społecznej.

SFERA TECHNICZNA

Ostatnią sferą poddaną analizie jest sfera techniczna, która została zbadana przy pomocy wskaźnika liczby wydanych pozwoleń na budowę w przeliczeniu na 100 mieszkańców. Na obszarze rewitalizacji identyfikuje się problem małej liczby wydawanych pozwoleń na budowę. Wartość uzyskana dla wskazanego obszaru wynosi 0,16, przy ponad dwukrotnie wyższej średniej dla gminy (0,36).

Rysunek 36. Liczba wydanych pozwoleń na budowę w przeliczeniu na 100 mieszkańców

Do kluczowych problemów w sferze technicznej należy także brak dobrych nawierzchni w szczególności na drogach powiatowych. Brakuje także chodników, poboczy, zatoczek przystankowych i miejsc parkingowych.

W opinii uczestników badania ilościowego, poza złym stanem infrastruktury drogowej (68,6%), na obszarze rewitalizacji występuje również problem złego/niewystarczającego stanu technicznego obiektów użyteczności publicznej (25,7%).

Analiza SWOT obszaru rewitalizacji

Poniższa tabela prezentuje analizę SWOT, która jest techniką analityczną, polegającą na identyfikacji czterech czynników strategicznych. Pozwala ona określić mocne, słabe strony prowadzonych działań oraz ich szans i zagrożeń. Analiza SWOT została opracowana i przygotowana dla obszaru rewitalizacji.

Analiza SWOT obszaru rewitalizacji

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Główny węzeł komunikacyjny gminy ▪ Centralne położenie obszaru rewitalizacji ▪ Nagromadzenie na obszarze rewitalizacji usług i instytucji ▪ Centrum edukacyjne i kulturalne ▪ Struktura wiekowa mieszkańców 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Koncentracja negatywnych zjawisk społecznych (bezrobocie, patologie społeczne, migracja mieszkańców) ▪ Niski poziom przedsiębiorczości oraz aktywności społecznej mieszkańców ▪ Niewystarczający dostęp do komunikacji zbiorowej ▪ Zły stan techniczny obiektów użyteczności publicznej ▪ Zły stan infrastruktury drogowej ▪ Niski poziom edukacji ▪ Duża zależność gospodarstw domowych od nieekologicznych źródeł ogrzewania
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ograniczenie bezrobocia wśród mieszkańców ▪ Zmniejszenie liczby osób korzystających z pomocy społecznej w celu poprawy warunków i jakości życia mieszkańców ▪ Zwiększenie aktywności społecznej mieszkańców ▪ Umożliwienie współdecydowania mieszkańców w ramach budżetu obywatelskiego ▪ Ożywienie gospodarcze obszaru rewitalizacji dzięki wykorzystaniu rozwiązań zachęcających do najmu lokali użytkowych ▪ Dostępność środków finansowych (w tym unijnych) na projekty rewitalizacyjne 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ograniczone środki na projekty rewitalizacyjne ▪ Obciążenie władz samorządowych kolejnymi zadaniami, przy niewystarczającym wsparciu finansowym ▪ Rosnąca depopulacja związana z odpływem ludzi młodych, głównie spowodowana brakiem zatrudnienia ▪ Niskie tempo rozwoju gospodarczego

WIZJA WYPROWADZENIA OBSZARU REWITALIZACJI ZE STANU KRYZYSOWEGO

Analiza uwarunkowań społecznych, gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych, środowiskowych i technicznych gminy oraz identyfikacja problemów i potrzeb pozwala na postawienie konkretnej diagnozy i sformułowanie wizji obszaru kryzysowego po przeprowadzeniu rewitalizacji w gminie Mirów.

Inicjacja i realizacji działań wskazanych w Programie Rewitalizacji pozwoli na wyprowadzenie ze stanu kryzysowego obszarów, które zdiagnozowane zostały jako obszar rewitalizacji. Planowane działania zdeterminują korzystne przeobrażenia na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki.

Wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji przedstawia się następująco:

Obszar rewitalizacji to zamieszkałe przez zintegrowaną społeczność, spełniającą się zawodowo i wzmacniającą łączące je więzi, niwelując tym samym występowanie problemów społecznych. Systematyczna poprawa jakości środowiska i rozkwit gospodarczy oraz przyjazna i bezpieczna przestrzeń pomagają rozwijać obszar rewitalizacji i przyciągają nowych mieszkańców.

Sformułowana wizja dla Gminy Mirów zawiera obraz obszarów po przeprowadzonym procesie rewitalizacji. Zmiany i przeobrażenia na obszarach rewitalizacji są wynikiem rewitalizacji tychże obszarów. Realizacja wizji pozwoli na ożywienie w sferze społecznej, gospodarczej, środowiskowej i przestrzennej. Wzrost poziomu społecznej aktywności, integracji oraz poczucia przynależności do miejsca zamieszkania determinuje zaangażowanie mieszkańców w realizację projektów służących poprawie jakości życia. Wprowadzone zmiany w sferze społecznej doprowadzą do poprawy jakości życia mieszkańców oraz do niwelacji problemów na tejże płaszczyźnie (bezrobocie, ubóstwo, wysokie wskaźniki osób korzystających ze świadczeń społecznych). Poprawa stanu i zmiany w infrastrukturze technicznej spowodują wzrost atrakcyjności osadniczej i inwestycyjnej na terenie gminy Mirów. Ożywienie gospodarcze rewitalizowanych obszarów staje się możliwe dzięki modernizacji i rozbudowie infrastruktury technicznej.

Cele główne wyróżnione w niniejszym dokumencie wyznaczają kierunki działań, w których należy zmierzać. Natomiast cele szczegółowe konkretnie określają przedsięwzięcia, które pozwolą zmaterializować wizję rozwoju gminy.

CELE REWITALIZACJI I KIERUNKI DZIAŁAŃ

Cele sformułowane w Programie Rewitalizacji wyznaczają kierunki działań dotyczących sfery społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej) na obszarze rewitalizacji zlokalizowanym w Gminie Mirów, które mają za zadanie wyprowadzić wskazany obszar z sytuacji kryzysowej.

Cele rewitalizacji oraz odpowiadające zidentyfikowanym potrzebom rewitalizacyjnym kierunki działań określono na podstawie przeprowadzonej diagnozy poszerzonej o doświadczenie i wiedzę specjalistyczną oraz wyniki przeprowadzonych konsultacji społecznych. Wyznaczone cele są komplementarne z występującymi na obszarze Gminy Mirów problemami. Należy mieć na uwadze, że jednym z głównych założeń rewitalizacji jest ożywianie obszarów będących w stagnacji. Celem jest takie wsparcie obszarów będących w sytuacji kryzysowej, aby obszar całej gminy mógł rozwijać się równomiernie dla korzyści wszystkich mieszkańców.

Zdiagnozowane problemy	Cele strategiczne	Kierunki działań
<ul style="list-style-type: none"> o Wysoki poziom długotrwałego bezrobocia o Niski stopień przedsiębiorczości 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Aktywizacja zawodowa mieszkańców i pobudzanie przedsiębiorczości 	<ul style="list-style-type: none"> • Podnoszenie i nabywanie kwalifikacji zawodowych przez osoby bezrobotne • Wspieranie i rozwój przedsiębiorczości • Edukacja dzieci i młodzieży, nakierowana na zdobywanie umiejętności istotnych na rynku pracy
<ul style="list-style-type: none"> o Wysoki stopień uzależnienia od pomocy społecznej o Niska aktywność społeczna 	<ol style="list-style-type: none"> 2. Ograniczenie wykluczenia społecznego i pobudzanie integracji społecznej 	<ul style="list-style-type: none"> • Wspieranie rodzin borykających się z problemem alkoholizmu • Modernizacja i rozwój przestrzeni publicznych służących wypoczynkowi i integracji mieszkańców • Aktywizacja społeczna osób zmarginalizowanych, wykluczonych z powodu gorszego stanu zdrowia lub ograniczonej mobilności • Rozwój zainteresowań i aktywizacja dzieci i młodzieży, angażująca ich w życie lokalne
<ul style="list-style-type: none"> o Niski poziom bezpieczeństwa o Słaba dostępność komunikacyjna 	<ol style="list-style-type: none"> 3. Rozwój układu komunikacyjnego ułatwiającego bezpieczne przemieszczanie się 	<ul style="list-style-type: none"> • Modernizacja dróg i infrastruktury towarzyszącej
<ul style="list-style-type: none"> o Powszechna zależność od nieekologicznych źródeł ciepła, skutkująca wzrostem poziomu stężeń zanieczyszczeń 	<ol style="list-style-type: none"> 4. Poprawa jakości powietrza 	<ul style="list-style-type: none"> • Ograniczenie niskiej emisji w gminie poprzez wsparcie gospodarstw domowych w wymianie urządzeń grzewczych

Dla osiągnięcia wskazanej wizji i celów przyjęto kierunki działań, które mają służyć eliminacji i ograniczeniu wskazanych zjawisk kryzysowych. Działania zostały zaplanowane tak, aby zapewnić komplementarność tematyczną we wszystkich niezbędnych sferach (społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej, środowiskowej) oraz koordynację podejmowanych przedsięwzięć.

Tabela 36. Powiązanie celów głównych, szczegółowych z poszczególnymi sferami

Cele strategiczne	Sfera społeczna	Sfera gospodarcza	Sfera przestrzenno-funkcjonalna	Sfera techniczna	Sfera środowiskowa
1. Aktywizacja zawodowa mieszkańców i pobudzanie przedsiębiorczości	X	x			
2. Ograniczanie wykluczenia społecznego i pobudzanie integracji społecznej	X	x	x	x	x
3. Rozwój układu komunikacyjnego ułatwiającego bezpieczne przemieszczanie się	X		X	x	
4. Poprawa jakości powietrza	X			X	X

PROJEKTY I PRZEDSIĘWZIĘCIA PLANOWANE DO REALIZACJI

Lista planowanych podstawowych projektów rewitalizacyjnych - lista A

W poniższej tabeli przedstawiono zestawienie podstawowych projektów rewitalizacyjnych zgłoszonych do Programu Rewitalizacji Gminy Mirów na lata 2016-2020, bez których osiągnięcie celów rewitalizacji nie będzie możliwe. Dodatkowo, realizacja zaplanowanych działań przyczyni się do wyjścia z sytuacji kryzysowej, czyli osiągnięcia wizji obszaru rewitalizacji. Źródła finansowania projektów zostały szczegółowo opisane w rozdziale poświęconym intrykatywnym ramom finansowym.

Tabela 46. Lista planowanych podstawowych projektów rewitalizacyjnych (lista A)

Nr	Nazwa projektu	Lokalizacja projektu	Podmiot realizujący projekt	Opis stanu istniejącego – problemy do rozwiązania których przyczyni się realizacja przedsięwzięcia/projektu	Krótki opis projektu	Cel projektu	Łączna szacowana wartość projektu (brutto)	Okres realizacji projektu	Źródło finansowania	Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzania w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	Dokształcanie do zawodów	Obszar rewitalizacji (Mirów i Mirów Stary, Mirów Nowy)	Gmina Mirów we współpracy z lokalnymi pracodawcami	Na obszarze rewitalizacji dotkliwym problemem jest stosunkowo wysoki poziom bezrobocia długotrwałego. Utworzenie programu wspierającego zmianę zawodu zgodnie z zapotrzebowaniem rynku pracy pozwoli zaktywizować osoby niemogące od dłuższego czasu znaleźć zatrudnienia.	Przyuczenie do zawodu we współpracy z przedsiębiorcami - realizacja kursów przekwalifikujących osoby bezrobotne w celu zdobycia kompetencji zawodowych odpowiadających na potrzeby lokalnego rynku pracy. Organizacja programu z udziałem pracodawców.	Zmniejszenie stopy bezrobocia, w tym bezrobocia długotrwałego, aktywizacja społeczna, ograniczenie ubóstwa i wykluczenia społecznego	80 000,00 zł	2017 (IV kwartał) - 2020	RPO WM (EFS) Działanie 9.1 Aktywizacja społeczno-zawodowa osób wykluczonych i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, POWER, środki własne	Wskaźnik produktu: Liczba osób objętych wsparciem w programie (10 os.), Liczba osób długotrwanie bezrobotnych objętych wsparciem w programie (5 os.) Wskaźnik rezultatu: Liczba osób pracujących po opuszczeniu programu (7 os.) Sposób oceny i zmierzania: sprawozdania z realizacji projektów, raporty ewaluacyjne, dane PUP
2	Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych	Obszar rewitalizacji (Mirów i Mirów Stary, Mirów Nowy)	Gmina Mirów we współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy	Istotnym problemem dotykającym mieszkańców obszaru rewitalizacji jest bezrobocie, w tym długotrwałe oraz niski poziom przedsiębiorczości.	Organizacja staży dających możliwość zdobycia doświadczenia w rzeczywistym środowisku pracy, szkoleń umożliwiających nabywanie umiejętności przydatnych do wykonywania pracy oraz przyznawanie jednorazowego wsparcia dla osób podejmujących działalność gospodarczą. Podmioty gospodarcze powstające dzięki dotacji przyczynią się do generowania dodatkowych stanowisk i zwiększą popyt na usługi.	Nabycie doświadczenia zawodowego oraz umiejętności kompetencji istotnych na rynku pracy. Rozwój przedsiębiorczości.	250 000,00 zł	2017 (IV kwartał) - 2020	RPO WM (EFS) Działanie 9.1 Aktywizacja społeczno-zawodowa osób wykluczonych i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, POWER, środki własne	Wskaźnik produktu: Liczba osób objętych wsparciem w programie (5 os.), Liczba osób długotrwanie bezrobotnych objętych wsparciem w programie (5 os.) Wskaźnik rezultatu: Liczba osób, które podjęły zatrudnienie po zakończeniu programu (5 os.) Sposób oceny i zmierzania: sprawozdania z realizacji projektów, raporty ewaluacyjne, dane PUP

PROGRAM REWITALIZACJI GMINY MIRÓW NA LATA 2016 - 2020

Nr	Nazwa projektu	Lokalizacja projektu	Podmiot realizujący projekt	Opis stanu istniejącego – problemy do rozwiązania których przyczyni się realizacja przedsięwzięcia/projektu	Krótki opis projektu	Cel projektu	Łączna szacowana wartość projektu (brutto)	Okres realizacji projektu	Źródło finansowania	Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzania w odniesieniu do celów rewitalizacji
3	Utworzenie gminnego punktu informacyjnego dla przedsiębiorców	Mirów i Mirów Stary	Gmina Mirów we współpracy z lokalnymi pracodawcami	Niewielka aktywność mieszkańców w zakresie własnej działalności gospodarczej.	Utworzenie punktu konsultacyjnego dla mieszkańców gminy w zakresie zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej. Osoby chcące rozpocząć działalność gospodarczą pozyskają najważniejsze informacje odnośnie obowiązujących procedur i norm prawnych, a także informacje o możliwościach pozyskania dodatkowych środków (np. środki Unii Europejskiej).	Podnoszenie atrakcyjności osadniczej i inwestycyjnej gminy oraz działania zmierzające do ograniczenia liczby osób bezrobotnych.	200 000,00 zł	2017 (IV kwartał) - 2020	RPO WM (EFS) 3.1 Poprawa rozwoju MSP na Mazowszu, środki własne	Wskaźnik produktu: Liczba przeprowadzonych konsultacji 1/miesiąc Wskaźnik rezultatu: Liczba osób, które otrzymały wsparcie na działalność gospodarczą (10 os.) Sposób oceny i zmierzania: sprawozdania z realizacji projektów, raporty ewaluacyjne
4	Realizacja dodatkowych zajęć edukacyjnych	Szkoły z obszaru rewitalizacji	Szkoły Podstawowe i Gimnazjalne dla których organem prowadzącym jest Gmina Mirów	Uczniowie szkół podstawowych/gimnazjalnych obecnie nie wykazują dużego zainteresowania uczestnictwem w zajęciach dodatkowych z zakresu nauk ścisłych (nauki przyrodnicze, matematyczne etc.), na ww. wpływa m.in. brak wyposażenia pracowni w nowoczesne pomoce dydaktyczne, który wielokrotnie uniemożliwia przeprowadzenie podczas zajęć atrakcyjnych badań czy eksperymentów.	Realizacja dodatkowych zajęć z nauk ścisłych (nauki przyrodnicze, matematyczne etc.) dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych, połączona z doposażeniem pracowni w sprzęt wykorzystujące nowoczesne technologie i materiały dydaktyczne celem uatrakcyjnienia ich formy. Projekt przyczyni się do poszerzenia oferty edukacyjnej oraz efektywniejszego wykorzystania obiektów szkolnych. Głównymi odbiorcami będą osoby korzystające ze wspartych obiektów infrastruktury tj. uczniowie szkół podstawowych i gimnazjum.	Poprawa jakości kształcenia. Przeciwdziałanie patologiom wśród dzieci i młodzieży poprzez zagospodarowanie czasu wolnego.	240 000,00 zł	2018-2020	RPO WM (EFS) 9.2 Usługi społeczne i usługi opieki zdrowotnej, POWER, środki własne	Wskaźniki produktu: Liczba przeprowadzonych zajęć: 2/miesiąc Wskaźniki rezultatu: Liczba dzieci i młodzieży z obszaru rewitalizacji zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, która wzięła udział w zajęciach (20 os.) Sposób oceny i zmierzania: sprawozdania z realizacji projektów, raporty ewaluacyjne
5	Powołanie Młodzieżowego Klubu Integracji Środowiskowej	Szkoły z obszaru rewitalizacji	Szkoły Podstawowe i Gimnazjalne dla których organem prowadzącym jest Gmina Mirów, Gminna Biblioteka Publiczna w Mirowie	Brak oferty spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży potęgujący zjawisko wykluczenia społecznego i zagrożenie zjawiskami patologicznymi	Organizacja zajęć dla dzieci i młodzieży ze szczególnym uwzględnieniem osób z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym. Prowadzenie zajęć rozwijających zainteresowania, m.in. zajęcia językowe, komputerowe, organizacja wyjazdów, itp. Organizacja warsztatów rozwijających kompetencje zawodowe w szczególności dla młodzieży.	Przeciwdziałanie bezrobociu i wykluczeniu społecznemu jako zjawiskom patologicznym wśród dzieci i młodzieży	320 000,00 zł	2017 (IV kwartał) - 2020	RPO WM (EFS) 9.2 Usługi społeczne i usługi opieki zdrowotnej, POWER, środki własne	Wskaźniki produktu: Liczba przeprowadzonych zajęć: 2/miesiąc Wskaźniki rezultatu: Liczba dzieci i młodzieży z obszaru rewitalizacji zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, która wzięła udział w zajęciach (20 os.) Sposób oceny i zmierzania: sprawozdania z realizacji projektów, raporty ewaluacyjne
6	Spotkania rodzinne	Gminna Biblioteka Publiczna w Mirowie	Gmina Mirów, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Głównym zadaniem jest włączenie społeczne osób zagrożonych marginalizacją/wykluczeniem społecznym. Każde spotkanie zakłada jednak aktywizację środowiska lokalnego podczas uczestnictwa w różnego rodzaju zajęciach. W ten sposób możliwe będzie rozwiązanie/zmniejszenie problemów społecznych	Spotkanie rodzinne, podczas którego odbywają się tematyczne wystąpienia profilaktyczne m.in. teatr, prelekcja, konkurs. Dla dzieci zapewniana są animacje, zabawy. Klienci OPS-u otrzymują na zaproszenie w celu zachęcenia ich do uczestnictwa w integracji rodzinno-środowiskowej.	Zapobieganie marginalizacji oraz wykluczeniu społecznemu, profilaktyka alkoholowa.	150 000,00 zł	2018-2019	RPO WM (EFS) 9.2 Usługi społeczne i usługi opieki zdrowotnej, środki własne	Wskaźniki produktu: Liczba spotkań rodzinnych 1/miesiąc Wskaźniki rezultatu: Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które wzięły udział w spotkaniu (20 os.) Sposób oceny i zmierzania: sprawozdania z realizacji projektów, raporty ewaluacyjne

PROGRAM REWITALIZACJI GMINY MIRÓW NA LATA 2016 - 2020

Nr	Nazwa projektu	Lokalizacja projektu	Podmiot realizujący projekt	Opis stanu istniejącego – problemy do rozwiązania których przyczyni się realizacja przedsięwzięcia/projektu	Krótki opis projektu	Cel projektu	Łączna szacowana wartość projektu (brutto)	Okres realizacji projektu	Źródło finansowania	Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzania w odniesieniu do celów rewitalizacji
7	Integracja seniorów z obszaru rewitalizacji	Zajęcia w świetlicy Mirowie Nowym i w bibliotece w Mirowie Starym	Stowarzyszenie dla Rozwoju Gminy Mirów	Osoby powyżej 60 roku życia to już prawie 20% mieszkańców gminy Mirów. Zaspakajanie potrzeb osób starszych m.in. w zakresie rozwoju zainteresowań i poczucia bezpieczeństwa nie jest realizowane w sposób wystarczający. Wynika to m.in. z informacji uzyskanych w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Mirowie, który bieżąco analizuje sytuację osób starszych.	Utworzenie Gminnego Klubu Seniora, działającego w formie stowarzyszenia przy współpracy z Gminnym Ośrodkiem Pomocy w Mirowie. Organizacja szkoleń, warsztatów i zajęć integracyjnych skierowanych do osób starszych. Stowarzyszenie zamierza realizować projekt polegający na integracji cyklicznych zajęć integrujących osoby starsze, m.in. warsztaty rękodzielnicze i florystyczne oraz zajęcia komputerowe ograniczające marginalizację osób starszych (wykluczenie cyfrowe).	Celem projektu jest aktywizacja seniorów i ich integracja społeczna. Najważniejsze działania jakie należy podjąć to: mobilizowanie do działania i kreatywności, przeciwdziałanie utracie samodzielności życiowej, wpływanie na zwiększenie aktywności i samorealizacji.	120 000,00 zł	2018-2020	Środki własne, wolontariat	Wskaźniki produktu: Liczba zorganizowanych spotkań/warsztatów/zajęć - 2/miesiąc Wskaźniki rezultatu: Liczba osób uczestniczących w spotkaniu powyżej 60 roku życia (15 os.). Sposób oceny i zmierzania: sprawozdania z realizacji projektów, raporty ewaluacyjne
8	Wymiana urządzeń grzewczych	Gmina Mirów	Gmina Mirów	W gminie, w tym na obszarze rewitalizacji funkcjonuje system ciepłowniczy oparty na tradycyjnych kotłach węglowych. Mieszkańcy obszaru rewitalizacji dysponują ograniczonymi środkami na paliwa mniej emisyjne: gaz, pompy ciepła. Jednocześnie wartości dopuszczalnych dobowych poziomów stężeń pyłu PM10 i PM2,5 w gminie są coraz częściej przekraczane. Potwierdzają to dane Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w Warszawie zaprezentowane w corocznych raportach pn. „Roczna ocena jakości powietrza w województwie mazowieckim”. Wobec tego konieczne jest podjęcie działań zmierzających do poprawy jakości powietrza m.in. poprzez ograniczenie „niskiej emisji”.	W ramach projektu możliwa będzie: wymiana starych kotłów, pieców, urządzeń grzewczych wykorzystujących paliwa stałe (wspierane będą kotły elektryczne, olejowe, spalające biomasę (np. drewno, pellet) lub paliwa gazowe, z wyłączeniem pieców węglowych; montaż pomp ciepła z podłączeniem do centralnego ogrzewania	Ograniczenie „niskiej emisji” poprzez wymianę urządzeń grzewczych	1 549 626,11 zł	2019-2020	RPO Województwa Mazowieckiego. Działanie 4.3 Redukcja emisji zanieczyszczeń powietrza Poddziałanie 4.3.1 Ograniczenie zanieczyszczeń powietrza i rozwój mobilności miejskiej typ projektów Ograniczenie „niskiej emisji”, wymiana urządzeń grzewczych; Środki własne	Wskaźnik produktu: Udział projektu w odniesieniu do obszaru objętego programem rewitalizacji [%]: 14,0% Wskaźnik rezultatu: Powierzchnia podlegająca zmianie sposobu ogrzewania [m ²]: 9 106,52 m ² Sposób oceny i zmierzania: Powierzchnia podlegająca zmianie sposobu ogrzewania – dane ze sprawozdań

Lista planowanych dodatkowych projektów rewitalizacyjnych - lista B

W poniższej tabeli przedstawiono zestawienie projektów rewitalizacyjnych zgłoszonych do Programu Rewitalizacji Gminy Mirów na lata 2016-2020 podczas konsultacji społecznych. W odniesieniu do inikatywnych ram finansowych, we wszystkich projektach zakłada się finansowanie z wkładu własnego i/lub kredytu oraz środków europejskich, Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020.

Tabela 47. Lista planowanych dodatkowych projektów rewitalizacyjnych (lista B)

Nr	Nazwa projektu	Lokalizacja projektu	Podmiot realizujący projekt	Opis stanu istniejącego – problemy do rozwiązania których przyczyni się realizacja przedsięwzięcia/projektu	Krótki opis projektu	Cel projektu	Łączna szacowana wartość projektu (brutto)	Okres realizacji projektu	Źródło finansowania	Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	Rozbudowa Gminnej Biblioteki Publicznej w Mirowie	Gminna Biblioteka Publiczna w Mirowie	Gmina Mirów	Brak warunków dla rozwoju edukacji, nauki i kultury na terenie sołectwa Mirów Nowy, umożliwiających rozwój zainteresowań i aktywizację dzieci i młodzieży.	Remont i rozbudowa budynku Gminnej Biblioteki w Mirowie wraz z zakupem wyposażenia. Projekt polegać będzie na pozyskaniu nowych przestrzeni oraz dostosowaniu obiektu do współczesnych wymogów prowadzenia działalności edukacyjno-kulturalnej. Rozbudowa umożliwi pozyskanie nowych przestrzeni niezbędnych do prowadzenia działalności dostosowanej do potrzeb odbiorców. Projekt ten jest komplementarny z projektami nr 5, 6 i 7 z listy podstawowej.	Poprawa jakości życia społeczności lokalnej poprzez stworzenie miejsca rozwoju edukacji, nauki i kultury, w którym dzieci i młodzież mogą spędzać czas wolny, odrabiać lekcje etc.	200 000,00 zł	2018-2020	RPO WM, Działanie 6.2. Rewitalizacja obszarów zmarginalizowanych (EFRR), Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko. Priorytet Inwestycyjny 5 II, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020- P6: Promowanie włączenia społecznego, zmniejszania ubóstwa oraz rozwoju gospodarczego na obszarach wiejskich	Wskaźnik produktu: Powierzchnia zmodernizowanej przestrzeni (288 m ²) Wskaźnik rezultatu: Liczba użytkowników (1000 os.) Sposób oceny i zmierzenia: sprawozdania z realizacji projektów, raporty ewaluacyjne
2	Modernizacja świetlicy wiejskiej w Mirowie Nowym	Świetlica wiejska w Mirowie Nowym	Gmina Mirów	Budynek, w którym mieści się świetlica to obiekt w którym mieściła się szkoła podstawowa, zlikwidowana w 2013 roku. Budynek od tego czasu był remontowany, dlatego działania modernizacyjne wpłynęłyby na poprawę warunków jego użytkowania i jakości świadczonych usług. Na terenie gminy Mirów występują problemy	Obecny stan budynku posiada szereg barier które ograniczają jego rolę. Podjęcie działań naprawczych w tym: wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, instalacji wodno-kanalizacyjnej, instalacji elektrycznej, wymiana dachu, montaż instalacji CO, montaż instalacji fotowoltaicznej, wymiana posadzek i malowanie ścian wewnątrz budynku. Projekt ten jest komplementarny z projektem nr 7 z listy podstawowej.	Celem projektu jest podwyższenie jakości świadczonych usług oraz rozszerzenie możliwości działania świetlicy. Wyremontowane pomieszczenia posłużą dodatkowym grupom odbiorców, służąc jako miejsce aktywizacji, edukacji i integracji wszystkich grup wiekowych.	190 000,00 zł	2018-2020	RPO WM, Działanie 6.2. Rewitalizacja obszarów zmarginalizowanych (EFRR), Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko. Priorytet Inwestycyjny 5 II, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020- P6: Promowanie włączenia społecznego, zmniejszania ubóstwa oraz rozwoju gospodarczego na obszarach wiejskich	Wskaźnik produktu: Powierzchnia zmodernizowanej przestrzeni (150 m ²) Wskaźnik rezultatu: Liczba użytkowników (150 os.) Sposób oceny i zmierzenia: sprawozdania z realizacji projektów, raporty ewaluacyjne

PROGRAM REWITALIZACJI GMINY MIRÓW NA LATA 2016 - 2020

Nr	Nazwa projektu	Lokalizacja projektu	Podmiot realizujący projekt	Opis stanu istniejącego – problemy do rozwiązania których przyczyni się realizacja przedsięwzięcia/projektu	Krótki opis projektu	Cel projektu	Łączna szacowana wartość projektu (brutto)	Okres realizacji projektu	Źródło finansowania	Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji
				społeczne, m.in. w zakresie braku miejsc dla dzieci i młodzieży, w których mogą spędzać czas wolny, odrabiać lekcje, itp. Ponadto remont świetlicy umożliwiłby integrację osób starszych poprzez jej wykorzystanie do prowadzenia zajęć z tą grupą wiekową.						
3	Zagospodarowanie terenu przy Publicznym Gimnazjum w Mirowie	Gimnazjum im. Jana Pawła II w Mirowie	Gmina Mirów	Brak infrastruktury rekreacyjnej, sportowej i turystycznej wspierającej rozwój zainteresowań i aktywizację mieszkańców.	Budowa siłowni terenowej i obiektów małej architektury służącej rekreacji, budowa parkingu, modernizacja ogrodenia. Podjęte działania przyczynią się do stworzenia miejsca spotkań i integracji mieszkańców, a także do rozwoju i popularyzacji kultury fizycznej. Projekt ten jest komplementarny z projektami nr 4 i 5 z listy podstawowej.	Rozwój infrastruktury rekreacyjnej, sportowej i turystycznej. Poprawa atrakcyjności miejsca zamieszkania, stworzenie klimatu dla rekreacji, integracji i spędzania wolnego czasu na świeżym powietrzu.	1 500 000,00 zł	2018-2020	RPO WM. Działanie 6.2. Rewitalizacja obszarów zmarginalizowanych (EFRR), Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko. Priorytet Inwestycyjny 5 II, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020-P6: Promowanie włączenia społecznego, zmniejszania ubóstwa oraz rozwoju gospodarczego na obszarach wiejskich	Wskaźnik produktu: Powierzchnia zmodernizowanego terenu (350 m ²) Wskaźnik rezultatu: Liczba uczestników (450 os.). Sposób oceny i zmierzenia: sprawozdania z realizacji projektów, raporty ewaluacyjne
4	Rozbudowa obiektów służących wypoczynkowi i rekreacji obok Urzędu Gminy w Mirowie	Mirów	Gmina Mirów	Brak infrastruktury służącej organizacji imprez plenerowych stwarzającej klimat dla integracji oraz spędzania czasu wolnego dla mieszkańców.	Budowa sceny widowiskowej w Mirowie Starym na terenie obok Urzędu Gminy Mirów służącej organizacji imprez plenerowych oraz organizacja przedsięwzięć na rzecz włączenia społecznego poprzez organizację cyklicznych wydarzeń kulturalno-rozrywkowych.	Poprawa jakości życia społeczności lokalnej poprzez stworzenie miejsca imprez kulturalno-rozrywkowych pozwalającego na integrację i aktywne uczestnictwo mieszkańców w życiu gminy.	350 000,00 zł	2018-2020	RPO WM. Działanie 6.2. Rewitalizacja obszarów zmarginalizowanych (EFRR). Działanie 5.3 Dziedzictwo kultury. Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020- P6: Promowanie włączenia społecznego, zmniejszania ubóstwa oraz rozwoju gospodarczego na obszarach wiejskich	Wskaźnik produktu: Powierzchnia zmodernizowanego terenu (120 m ²) Wskaźnik rezultatu: Liczba uczestników wydarzeń (400 os.) Sposób oceny i zmierzenia: sprawozdania z realizacji projektów, raporty ewaluacyjne
5	Wzrost poprawy bezpieczeństwa na ciągach komunikacyjnych na terenie obszaru rewitalizacji	Mirów i Mirów Stary	Powiat szydlowiecki	Brak chodników przy drodze powiatowej nr 4015W, które uniemożliwiają bezpieczne poruszanie się mieszkańców.	Budowa chodnika – długość 2,0 km	Celem projektu jest podwyższenie bezpieczeństwa oraz jakości życia mieszkańców poprzez uporządkowanie przestrzeni wokół drogi.	310 000,00 zł	2018-2020	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2013-2020, Narodowy Program Przebudowy Dróg Lokalnych	Wskaźnik produktu: Długość wybudowanego chodnika (2,0 km) Wskaźnik rezultatu: Liczba zdarzeń drogowych z udziałem pieszych (0 zdarzeń)

PROGRAM REWITALIZACJI GMINY MIRÓW NA LATA 2016 - 2020

Nr	Nazwa projektu	Lokalizacja projektu	Podmiot realizujący projekt	Opis stanu istniejącego – problemy do rozwiązania których przyczyni się realizacja przedsięwzięcia/projektu	Krótki opis projektu	Cel projektu	Łączna szacowana wartość projektu (brutto)	Okres realizacji projektu	Źródło finansowania	Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji
6	Przebudowa drogi powiatowej 3556W w Mirowie Starym	Mirów i Mirów Stary	Gmina Mirów	Zły stan infrastruktury drogowej	Przebudowa odcinka 980 metrów.	Modernizacja i rozbudowa infrastruktury technicznej	650 000,00 zł	2018-2020	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2013-2020, Narodowy Program Przebudowy Dróg Lokalnych	<p>Wskaźnik produktu:</p> <p>Długość zmodernizowanej drogi (0,980 km)</p> <p>Wskaźnik rezultatu: Liczba kolizji/wypadków (0 kolizji/wypadków)</p> <p>Sposób oceny i zmierzenia: sprawozdania z realizacji projektów, raporty ewaluacyjne</p>
7	Przebudowa drogi powiatowej 4015W w Mirowie Starym	Mirów i Mirów Stary	Gmina Mirów	Zły stan infrastruktury drogowej	Przebudowa odcinka 651 metrów	Modernizacja i rozbudowa infrastruktury technicznej	440 000,00 zł	2018-2020	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2013-2020, Narodowy Program Przebudowy Dróg Lokalnych	<p>Wskaźnik produktu:</p> <p>Długość zmodernizowanej drogi (0,651 km)</p> <p>Wskaźnik rezultatu: Liczba kolizji/wypadków (0 kolizji/wypadków)</p> <p>Sposób oceny i zmierzenia: sprawozdania z realizacji projektów, raporty ewaluacyjne</p>

Projekty z listy A oraz B, są ze sobą ściśle powiązane, przyczyniają się do kompleksowego niwelowania problemów występujących na obszarach rewitalizacji. Projekty twarde są wspierane działaniami miękkimi i odwrotnie.

INDYKATYWNE RAMY FINANSOWE

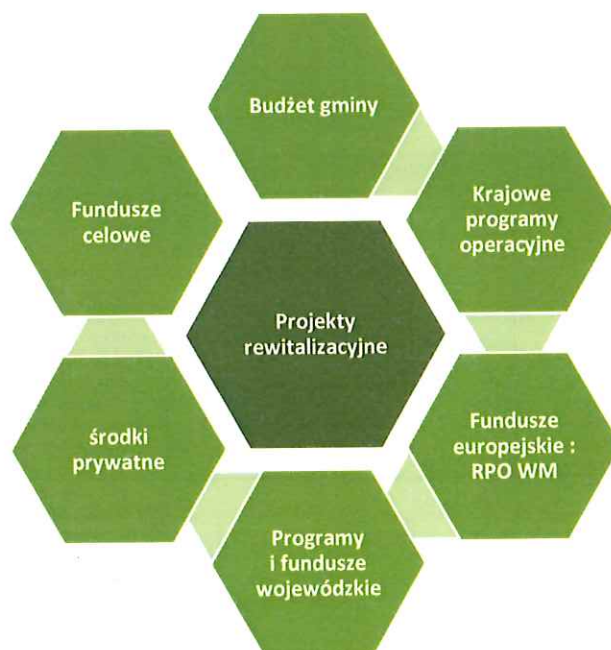
Wyprowadzenie obszarów zdegradowanych w gminie Mirów z sytuacji kryzysowej jest procesem pracochłonnym i długotrwałym, wymagającym znacznych nakładów finansowych na realizację poszczególnych projektów.

Realizacja celów oraz działań zawartych w Programie Rewitalizacji Gminy Mirów na lata 2016-2020 uzależniona jest nie tylko od zaangażowania samorządu lokalnego czy interesariuszy procesu rewitalizacji, ale przede wszystkim od środków finansowych.

Warto zaznaczyć, iż interesariusze procesu rewitalizacji mieli możliwość zgłaszania własnych projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych na specjalnie przygotowanych formularzach zgłoszeniowych. Wszystkie przesłane inicjatywy zostały przeanalizowane przez Zespół ds. rewitalizacji w kontekście kwalifikowalności do realizacji. Kluczowymi aspektami, które były brane pod uwagę w trakcie analizy zgłoszeń było ścisłe powiązanie z głównymi celami oraz kierunkami PR oraz czy planowany rezultat projektu/przedsięwzięcia przyczyni się do zniwelowania zdiagnozowanych problemów na obszarze rewitalizacji. Projekty, które spełniały wymogi formalne oraz zostały pozytywnie zaopiniowane przez Zespół ds. rewitalizacji zostały włączone do listy projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Indykatywne ramy finansowe realizacji projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych obejmować będą zarówno finansowanie z środków własnych podmiotów realizujących oraz ze środków zewnętrznych.

Rysunek 37. Źródła finansowania projektów rewitalizacyjnych.

PROGRAM REWITALIZACJI GMINY MIRÓW NA LATA 2016 - 2020

Źródła finansowania projektów rewitalizacyjnych:

L.p.	Nazwa projektu	Podmiot realizujący	Harmonogram realizacji projektów	Wartość projektu	Źródło dofinansowania projektu	% dofinansowania
Projekty z listy podstawowej						
1	Dokształcanie do zawodów	Gmina Mirów we współpracy z lokalnymi pracodawcami	2017-2020	80 000,00 zł	RPO WM (EFS) Działanie 9.1 Aktywizacja społeczno-zawodowa osób wykluczonych i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, POWER, środki własne	80% RPO WM/POWER 20% środki własne
2	Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych	Gmina Mirów we współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy	2017-2020	250 000,00 zł	RPO WM (EFS) Działanie 9.1 Aktywizacja społeczno-zawodowa osób wykluczonych i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, POWER, środki własne	80% RPO WM/POWER 20% środki własne
3	Utworzenie gminnego inkubatora przedsiębiorczości	Gmina Mirów we współpracy z lokalnymi pracodawcami	2017-2020	200 000,00 zł	RPO WM (EFS) 3.1 Poprawa rozwoju MŚP na Mazowszu, środki własne	80% RPO WM 20% środki własne
4	Realizacja dodatkowych zajęć edukacyjnych	Szkoły Podstawowe i Gimnazjalne dla których organem prowadzącym jest Gmina Mirów	2018-2020	240 000,00 zł	RPO WM (EFS) 9.2 Usługi społeczne i usługi opieki zdrowotnej, POWER, środki własne	80% RPO WM/POWER 20% środki własne
5	Powołanie Młodzieżowego Klubu Integracji Środowiskowej	Szkoły Podstawowe i Gimnazjalne dla których organem prowadzącym jest Gmina Mirów, Gminna Biblioteka Publiczna w Mirowie	2017-2020	320 000,00 zł	RPO WM (EFS) 9.2 Usługi społeczne i usługi opieki zdrowotnej, POWER, środki własne	80% RPO WM/POWER 20% środki własne
6	Spotkania rodzinne	Gmina Mirów, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	2018-2019	150 000,00 zł	RPO WM (EFS) 9.2 Usługi społeczne i usługi opieki zdrowotnej, środki własne	80% RPO WM/POWER 20% środki własne
7	Integracja seniorów z obszaru rewitalizacji	Stowarzyszenie dla Rozwoju Gminy Mirów	2018-2020	120 000,00 zł	Środki własne, wolontariat (niefinansowy wkład Stowarzyszenia dla Rozwoju Gminy Mirów)	100% środki własne
8	Wymiana urządzeń grzewczych	Gmina Mirów	2019-2020	1 549 626,11 zł	RPO WM Działanie 4.3 Redukcja emisji zanieczyszczeń powietrza Poddziałanie 4.3.1 Ograniczanie zanieczyszczeń powietrza i rozwój mobilności miejskiej typ projektów Ograniczenie „niskiej emisji”, wymiana urządzeń grzewczych; środki własne	80% RPO WM/ 20% środki własne
Projekty z listy dodatkowej						
1	Rozbudowa Gminnej Biblioteki Publicznej w Mirowie	Gmina Mirów	2018-2020	200.000,00	RPO WM. Działanie 6.2. Rewitalizacja obszarów zmarginalizowanych, Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko. Priorytet Inwestycyjny 5 II, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020- P6: Promowanie włączenia społecznego, zmniejszania ubóstwa oraz rozwoju gospodarczego na obszarach wiejskich, środki własne	80% RPO WM/POWER 20% środki własne
2	Modernizacja świetlicy wiejskiej w Mirowie Nowym	Gmina Mirów	2018-2020	190 000,00 zł	RPO WM. Działanie 6.2. Rewitalizacja obszarów zmarginalizowanych, Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko. Priorytet Inwestycyjny 5 II, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020- P6: Promowanie włączenia społecznego, zmniejszania ubóstwa oraz rozwoju gospodarczego na	80% RPO WM/POWER 20% środki własne

PROGRAM REWITALIZACJI GMINY MIRÓW NA LATA 2016 - 2020

L.p.	Nazwa projektu	Podmiot realizujący	Harmonogram realizacji projektów	Wartość projektu	Źródło dofinansowania projektu	% dofinansowania
					obszarach wiejskich, środki własne	
3	Zagospodarowanie terenu przy Publicznym Gimnazjum w Mirowie	Gmina Mirów	2018-2020	1.500.000,00	RPO WM. Działanie 6.2. Rewitalizacja obszarów zmarginalizowanych, Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko. Priorytet Inwestycyjny 5 II, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020- P6: Promowanie włączenia społecznego, zmniejszania ubóstwa oraz rozwoju gospodarczego na obszarach wiejskich, środki własne	80% RPO WM/POWER 20% środki własne
4	Rozbudowa obiektów służących wypoczynkowi i rekreacji obok Urzędu Gminy w Mirowie	Gmina Mirów	2018-2020	350.000,00	RPO WM. Działanie 6.2. Rewitalizacja obszarów zmarginalizowanych. Działanie 5.3 Dziedzictwo kultury. Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020- P6: Promowanie włączenia społecznego, zmniejszania ubóstwa oraz rozwoju gospodarczego na obszarach wiejskich, środki własne	80% RPO WM/POWER 20% środki własne
5	Wzrost poprawy bezpieczeństwa na ciągach komunikacyjnych na terenie obszaru rewitalizacji	Powiat sztydlowiecki	2018-2020	310 000,00 zł	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2013-2020 , Narodowy Program Przebudowy Dróg Lokalnych, środki powiatu sztydlowieckiego, środki własne	63,63% PROW, 26,37% środki powiatu sztydlowieckiego, 10,00% środki własne 50% NPPDL 40% środki powiatu sztydlowieckiego, 10% środki własne
6	Przebudowa drogi powiatowej 3556W w Mirowie Starym	Gmina Mirów	2018-2020	650.000,00	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2013-2020 , Narodowy Program Przebudowy Dróg Lokalnych, środki powiatu sztydlowieckiego, środki własne	63,63% PROW, 26,37% środki powiatu sztydlowieckiego, 10,00% środki własne 50% NPPDL 40% środki powiatu sztydlowieckiego, 10% środki własne
7	Przebudowa drogi powiatowej 4015W w Mirowie Starym	Gmina Mirów	2018-2020	440.000,00	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2013-2020 , Narodowy Program Przebudowy Dróg Lokalnych, środki powiatu sztydlowieckiego, środki własne	63,63% PROW, 26,37% środki powiatu sztydlowieckiego, 10,00% środki własne 50% NPPDL 40% środki powiatu sztydlowieckiego, 10% środki własne

POWIĄZANIE Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI

Program Rewitalizacji Gminy Mirów jest jednym z ważniejszych narzędzi wprowadzania zmian na obszarze Gminy, dlatego został opracowany w powiązaniu z istniejącymi dokumentami strategicznymi obowiązującymi na poziomie Gminy Mirów. W analizie wzięto pod uwagę następujące dokumenty:

- Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Mirów,
- Strategia Rozwoju Lokalnego Gminy Mirów na lata 2008-2020,
- Gminna strategia rozwiązywania problemów społecznych Gmina Mirów.

Powiązanie Programu Rewitalizacji Gminy Mirów z dokumentami strategicznymi na szczeblu lokalnym odpowiadającymi założonym celom przedstawiono w dwóch kolejnych tabelach poniżej.

Tabela 48. Powiązanie programu z dokumentami strategicznymi na szczeblu lokalnym

Powiązanie Programu rewitalizacji z dokumentami strategicznymi na poziomie lokalnym
<p style="text-align: center;">Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Mirów</p>
<p>Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Mirów przedstawia opis dotyczący uwarunkowań gminy Mirów oraz kierunki działań jakie powinny zostać objęte w trakcie planowania zmian w przestrzeni gminy.</p> <p>Z punktu widzenia realizacji Programu Rewitalizacji studium zawiera istotne cele oraz kierunki interwencji.</p> <p>Wśród podstawowych celów zagospodarowania przestrzennego wynikających z uwarunkowania rozwoju gminy, istotne są:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Spełnienie należnych potrzeb współczesnego człowieka • Zachowanie ładu przestrzennego i społecznego • Tworzenie szczególnie sprzyjających warunków dla wzrostu przedsiębiorczości i samoorganizacji społeczeństwa. <p>Podstawowymi celami rozwoju wynikającymi z uwarunkowań w zakresie układu komunikacji jest zwiększenie dostępności komunikacyjnej gminy oraz poprawa bezpieczeństwa ruchu.</p> <p>Cel 1 i 3 Programu Rewitalizacji nawiązują do celów i kierunków zawartych w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Mirów. Realizacja założeń Programu Rewitalizacji Gminy Mirów na lata 2016 - 2020 będzie determinować efektywniejsze wyniki działań wynikających ze Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Mirów.</p>
<p style="text-align: center;">Strategia Rozwoju Lokalnego Gminy Mirów na lata 2008 - 2020</p>
<p>Strategia Rozwoju Lokalnego Gminy Mirów określa wizję rozwoju, cele strategiczne i operacyjne oraz kierunki działań. Jest ona punktem odniesienia dla pozostałych dokumentów programowych i planistycznych</p> <p>Strategia jako cel generalny wyznacza Gminę Mirów stwarzającą warunki do harmonijnego rozwoju, rosnącej jakości życia i zamożności, sprzyjająca realizacji dążeń i aspiracji mieszkańców z poszanowaniem środowiska naturalnego i dziedzictwa miejscowej kultury.</p> <p>Strategia realizowana jest przez trzy obszary strategiczne, z punktu widzenia realizacji Programu Rewitalizacji istotne są następujące cele oraz kierunki interwencji:</p>

- Cel strategiczny I Wzrost spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy w warunkach zrównoważonego rozwoju.
- Cel strategiczny II Poprawa jakości życia mieszkańców Gminy poprzez budowę społeczeństwa opartego na wiedzy i aktywności społecznej.
  - 2.1.4. Podnoszenie kwalifikacji pracowników sektora usług publicznych.
- Cel strategiczny III Poprawa warunków życia mieszkańców Gminy poprzez zwiększenie dostępności i jakości infrastruktury technicznej i społecznej.
  - Cel operacyjny 3.1 Budowa i modernizacja infrastruktury technicznej, komunalnej i społecznej o podstawowym znaczeniu dla rozwoju Gminy.
    - 1.1.1. Poprawa stanu technicznego gminnej infrastruktury drogowej.
  - **Cel operacyjny 3.2 Zwiększenie efektywności wykorzystania walorów przyrodniczych, potencjału kulturowego Gminy oraz poprawa stanu środowiska naturalnego.**

W ramach opracowywania celów i kierunków działań *Programu Rewitalizacji dla Gminy Mirów na lata 2016 - 2020* zostały zdefiniowane przedsięwzięcia rewitalizacyjne, które również bezpośrednio odpowiadają celom *Strategii Rozwoju Lokalnego Gminy Mirów na lata 2008-2020*. Wyznaczone kierunki działań *Programu Rewitalizacji* stanowią dopełnienie czynności wykonywanych w ramach *Strategii Rozwoju Lokalnego Gminy Mirów na lata 2008-2020*.

Gminna strategia rozwiązywania problemów społecznych Gmina Mirów

Gminna strategia rozwiązywania problemów społecznych to dokument o wymiarze lokalnym. Określa misję oraz wyznacza cele strategiczne i działania. Celem dokumentu jest dążenie do realizacji wzorów interwencji społecznych, które pozwolą na poprawę jakości warunków życia mieszkańców, szczególnie tych, którzy są zagrożeni marginalizacją i wykluczeniem społecznym, i doprowadzić do integracji społecznej. Wdrożenie celów zawartych w strategii ma pozwolić na rozwiązanie istniejących problemów społecznych oraz zminimalizować społeczne skutki problemów społecznych.

Misją samorządu gminy Mirów w realizacji *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych* na lata 2016 – 2020 jest poprawa jakości życia mieszkańców gminy oraz dążenie do integracji społecznej poprzez stworzenie możliwości rozwoju oraz zaspokajanie potrzeb grup zagrożonych wykluczeniem i marginalizacją społeczną. W *Strategii* sformułowane zostały także cele strategiczne, których realizacja ma doprowadzić do poprawy sytuacji społecznej w gminie. Cele są następujące:

1. Tworzenie warunków do rozwoju zawodowego oraz przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu
2. Wzmacnianie rodzin oraz wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży

3. Wspieranie osób i rodzin dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie oraz zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia
4. Utrzymanie osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania oraz zwiększenie ich udziału w życiu społecznym.
5. Podniesienie poziomu bezpieczeństwa publicznego.
6. Rozwój kapitału społecznego i ludzkiego.

Powyższe cele są komplementarne z drugim celem oraz kierunkami działań powiązanych z tym celem, które zawarte zostały w Programie Rewitalizacji dla Gminy Mirów na lata 2016-2020, tj. ograniczanie wykluczenia społecznego i pobudzanie integracji społecznej, oraz wspieranie rodzin borykających się z problemem alkoholizmu modernizacja i rozwój przestrzeni publicznych służących wypoczynkowi i integracji mieszkańców, aktywizacja społeczna osób zmarginalizowanych, wykluczonych z powodu gorszego stanu zdrowia lub ograniczonej mobilności, rozwój zainteresowań i aktywizacja dzieci i młodzieży, angażująca ich w życie lokalne.

MECHANIZMY ZAPEWNIENIA KOMPLEMENTARNOŚCI

Szczegółowa diagnoza oraz udział społeczny w działaniach w kierunku tworzenia Programu Rewitalizacji komplementarność jest ważnym aspektem w jego realizacji. Według Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 opracowanych przez Ministerstwo Rozwoju wymogiem koniecznym dla wspierania projektów rewitalizacyjnych jest zapewnienie komplementarności w pięciu aspektach: przestrzennym, problemowym, proceduralno-instytucjonalnym, międzyokresowym i źródeł finansowania.

Program rewitalizacji złożony z wielu różnorodnych projektów będzie skutkował efektywnym wykorzystaniem środków finansowych przeznaczonych na rewitalizację.

Poszczególne projekty rewitalizacyjne będą wzajemnie powiązane. Zostanie zapewniona korelacja efektów oddziaływania na sytuację kryzysową. Na obszarze objętym programem rewitalizacji zapewniona zostanie komplementarność między poszczególnymi projektami i przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy.

Komplementarność przestrzenna

Zapewnienie komplementarności przestrzennej ma zagwarantować efektywne oddziaływanie programu rewitalizacji na cały obszar kryzysowy oraz synergii przestrzenną poszczególnych projektów rewitalizacyjnych. Umożliwi to synchronizację efektów oddziaływania na sytuację kryzysową. Co istotne, realizowane działania nie będą skutkowały transferem problemów na

inne obszary gminy oraz nie będą wyzwalaly niepożądanych problemów, takich jak segregacja społeczna i wykluczenie. Komplementarność przestrzenna została zapewniona poprzez koncentrację projektów na jednym, wyznaczonym i delimitowanym obszarze rewitalizacji. Skupienie projektów wyselekcjonowanych do realizacji na wyznaczonym obszarze rewitalizacji będzie w sposób pozytywny rzutować na całą gminę, ponieważ wiele z nich dotyczyć będzie działań podejmowanych dla miejsc użyteczności publicznej, dzięki temu korzystać z nich będą mogli mieszkańcy spoza obszaru bezpośrednio objętego procesem rewitalizacji. Obszarem realizacji wszystkich przedsięwzięć jest obszar rewitalizacji wskazany w delimitacji, odpowiadający w znacznej mierze swym zasięgiem terenowi funkcjonalnego centralny punkt gminy Mirów (sołectwo Mirów i Mirów Stary) oraz sołectwo Mirów Nowy. Większość projektów rewitalizacyjnych realizowanych będzie ściśle punktowo w różnych obszarach, ale ich oddziaływanie będzie obejmowało cały obszar rewitalizacji. Należy podkreślić, iż projekty rewitalizacyjne na obszarach wiejskich zlokalizowane są przede wszystkim w centralnych częściach miejscowości.

Komplementarność problemowa

Komplementarność problemowa występuje w Programie Rewitalizacji dla gminy Mirów. Komplementarność ta wyzwała konieczność wzajemnego dopełniania tematycznego realizowanych projektów. Dzięki temu dokument będzie oddziaływał na wszystkie wskazane sfery rewitalizacji: społeczną, gospodarczą, przestrzenno-funkcjonalną, techniczną i środowiskową. Służy to nie tylko przeciwdziałaniu problemom w różnych sferach, ale zapobiega również fragmentacji działań koncentrując uwagę na systemowym i kompleksowym spojrzeniu na źródła kryzysu danego obszaru. W Programie Rewitalizacji i określono prognozowane rezultaty realizacji projektów oraz spodziewane efekty rewitalizacji wskazane w wizji stanu obszaru po przeprowadzeniu procesu rewitalizacji. Efektem każdego z działań, będzie wspólne dążenie do osiągnięcia celów głównych. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne są powiązane ze strategicznymi kierunkami rozwojowymi miasta i gminy, co wykazano poprzez wskazanie zbieżności celów Programu z kluczowymi dokumentami strategicznymi i planistycznymi. Dodatkowo w zestawieniu planowanych przedsięwzięć uwzględniono problemy, jakie dane działanie pozwoli rozwiązać.

Działania rewitalizacyjne przewidziane w ramach Programu Rewitalizacji zostały zaplanowane w taki sposób, aby przedsięwzięcia rewitalizacyjne o charakterze infrastrukturalnym, w tym modernizacja obiektów, czy termomodernizacje, remonty i/lub budowy dróg, ścieżek rowerowych, czy również stworzenie/modernizacja atrakcyjnych miejsc rekreacji i integracji mieszkańców poprzez organizację różnego rodzaju imprez, dla których dominującą sferą interwencji jest przestrzenno-funkcjonalna, czy techniczna, stanowiły trwałe fundament dla rozwoju społecznych projektów rewitalizacyjnych (tabela projektów podstawowych) i były z

nimi ściśle powiązane. Projekty służące poprawie infrastruktury i atrakcyjności przestrzeni publicznych zawarte w Programie, jak również projekty społeczne służące pobudzeniu rynku pracy i aktywizacji zawodowej mieszkańców, przełożą się na wzmocnienie sfery gospodarczej.

Komplementarność problemowa została ujęta graficznie na poniższej korelacji projektów ze sferami (społeczną, gospodarczą, środowiskową, przestrzenno-funkcjonalną oraz techniczną).

Tabela 49. Macierz korelacji projektów z poszczególnymi sferami

Nazwa projektu	Spoleczna	Gospodarcza	Środowiskowa	Przestrzenno-funkcjonalna	Techniczna
Projekty podstawowe					
Dokształcanie do zawodów	X	X			
Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych	X	X			
Utworzenie gminnego punktu informacyjnego dla przedsiębiorców	X	X			
Realizacja dodatkowych zajęć edukacyjnych	X	X			
Powołanie Młodzieżowego Klubu Integracji Środowiskowej	X				
Spotkania rodzinne	X				
Integracja seniorów z obszaru rewitalizacji	X				
Wymiana urzędzeń grzewczych	X		X		X
Projekty dodatkowe					
Rozbudowa Gminnej Biblioteki Publicznej w Mirowie	X			X	X
Modernizacja świetlicy wiejskiej w Mirowie Nowym	X			X	
Zagospodarowanie terenu przy Publicznym Gimnazjum w Mirowie	X		X	X	
Rozbudowa obiektów służących wypoczynkowi i rekreacji obok Urzędu Gminy w Mirowie	X		X	X	
Wzrost poprawy bezpieczeństwa na ciągach komunikacyjnych na terenie obszaru rewitalizacji	X			X	X
Przebudowa drogi powiatowej 3556W w Mirowie Starym	X		X	X	X
Przebudowa drogi powiatowej 4015W w Mirowie Starym	X		X	X	X

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

Efektywne współdziałanie różnych instytucji i podmiotów na rzecz Programu jest możliwe dzięki odpowiednio zaprojektowanemu systemowi zarządzania. Komplementarność proceduralno-instytucjonalna stanowi wyraz prawidłowo zarządzanego oraz spójności procedur.

Dodatkowo zostaną powołane odpowiednie komórki organizacyjne Urzędu Gminy. Szczegółowy zakres kompetencji został określony w rozdziale *System wdrażania Programu Rewitalizacji*. W systemie zarządzania zaangażowani będą również lokalni partnerzy z sektorów: publicznych, społecznych i gospodarczych. Zespół ds. rewitalizacji zobowiązany będzie do konsultacji z interesariuszami, mając na uwadze całościowy system realizacji procesu rewitalizacji. Ponadto, do zadań Zespołu ds. rewitalizacji należało będzie opracowywanie i składanie wniosków o dofinansowanie dla projektów rewitalizacyjnych pozostających w gestii gminy Mirów.

Projekty rewitalizacyjne zawarte w niniejszym programie wskazują również spójność z celami oraz działaniami wskazanymi w innych dokumentach strategicznych, odnoszących się zarówno do szczebla lokalnego, jak i regionalnego (rozdział powiązanie z dokumentami strategicznymi). Najlepszym przykładem dokumentu jest Strategia Rozwiązywania problemów społecznych gminy Mirów oraz Strategia Rozwoju Gminy Mirów (aktualizacja). Powiązanie ww. dokumentów z Programem Rewitalizacji zapewni realizację założeń Programu poprzez dostosowanie ujętych w nim projektów do zdiagnozowanych problemów na wyznaczonym obszarze rewitalizacji.

Komplementarność międzyokresowa

Program Rewitalizacji Gminy Mirów na lata 2016-2020 zwraca uwagę na zachowanie ciągłości programowej. Projekty zaplanowane w Programie są komplementarne wobec przedsięwzięć już zrealizowanych w ramach polityki spójności na lata 2007-2013. Działania te dotyczą przede wszystkim walki z bezrobociem, integracji i aktywizacji społeczności. Proponowane projekty rewitalizacyjne zawarte w tym Programie są spójne z przedsięwzięciami realizowanymi w latach poprzednich. Efektywne wykorzystanie środków finansowych będzie możliwe poprzez doświadczenie zdobyte podczas realizacji innych projektów współfinansowanych m.in. z środków Unii Europejskiej. W poniższej tabeli zaprezentowano wybrane projekty realizowane na terenie gminy w ostatnich latach.

Tabela 50. Przykłady działań zrealizowanych w gminie Mirów, które współfinansowane były ze środków Unii Europejskiej.

Lp.	Nazwa projektu	Wartość projektu	Dofinansowanie z Unii Europejskiej
1	Przedszkole MIŚ	399 791.77 zł	339 823.00 zł
2	Nowe kwalifikacje szansą na lepsze jutro	917 464.94 zł	779 845.20 zł
3	Należę do świata - zajęcia dodatkowe dla uczniów szkół gminy Mirów	273 448.00 zł	232 430.80 zł
4	Modernizacja 4 oddziałów przedszkolnych w gminie Mirów	267 820.00 zł	227 647.00 zł
5	Ku rozwojowi z indywidualizacją	91 870.00 zł	78 089.50 zł
6	Przebudowa drogi gminnej nr 400302 Mirów - Mirów Stary wraz z budową oświetlenia.	1 201 145.98 zł	980 643.30 zł
7	Weź los w swoje ręce - bądź aktywny	49 890.00 zł	42 406.50 zł

Komplementarność źródeł finansowania

Projekty rewitalizacyjne zawarte w niniejszym Programie będą finansowane w oparciu o uzupełniające się środki z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR),

Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS), Europejskiego Funduszu Rolnego na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW), Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2013-2020, Narodowego Programu Przebudowy Dróg Lokalnych, własne gminy Mirów, innych krajowych i zagranicznych środków zewnętrznych. Jednakże należy pamiętać o dążeniu do wykluczenia ryzyka podwójnego dofinansowania. Dla realizacji zasady dodatkowości środków Unii Europejskiej niezbędna jest koordynacja środków programów operacyjnych ze środkami polityk i instrumentów krajowych, na co również zwrócono uwagę w Projekcie. Źródła finansowania projektów wraz z kosztem realizacji zostały omówione w rozdziale poświęconym indykatywnym ramom finansowym.

PARTYCYPACJA SPOŁECZNA

Kluczowy aspektem na każdym etapie tworzenia oraz wdrażania Programu Rewitalizacji jest włącznie szerokiego grona interesariuszy procesu rewitalizacji. Uspołecznienie procesu rewitalizacji dotyczyło przede wszystkim: mieszkańców, przedsiębiorców, przedstawicieli stowarzyszeń oraz innych podmiotów i grup aktywnych na terenie Gminy Mirów.

Partycypacja społeczna stanowi proces, w którym przedstawiciele władz przedstawiają obywatelom plany dotyczące np. aktów prawnych, inwestycji lub innych przedsięwzięć, które będą miały wpływ na życie codzienne i pracę obywateli. Pozwalają na uzyskanie opinii, stanowisk, propozycji, itp. od instytucji i osób, których dotkną w sposób bezpośredni lub pośredni skutki proponowanych przez administrację działań. W literaturze przedmiotu, wśród najważniejszych celów procesu uspołeczniania można wyróżnić:

- integrację społeczności lokalnej wokół wspólnego celu i w trakcie wspólnej pracy (aktualnie widoczny jest wciąż duży stopień dezintegracji);
- utworzenie realnej reprezentacji interesów lokalnych;
- rozwinięcie kultury rozwiązywania problemów na bazie faktów i szukaniu kompromisu (gdzie wszyscy mogą być wygranymi) w przeciwieństwie do eskalowania napięć emocjonalnych między ludźmi (gdzie wszyscy przegrywają lub tylko niektórzy wygrywają);
- zmianę świadomości i mentalności ludzi w gminie, niezbędną do wprowadzania zmian;
- współfinansowanie wybranych priorytetowych zadań.¹⁶

Do udziału w konsultacjach społecznych uprawnieni są mieszkańcy obszaru rewitalizacji oraz właściciele, użytkownicy wieczyści nieruchomości i podmiotów zarządzających nieruchomościami znajdującymi się na tym obszarze, w tym spółdzielnie mieszkaniowe, wspólnoty mieszkaniowe i towarzystwa budownictwa społecznego, mieszkańcy gminy,

¹⁶ A. Czyżewska: Jak planować proces rewitalizacji społeczno-gospodarczej przestrzeni miejskiej? Pracownia Badań i Innowacji Społecznych Stocznia.

podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność gospodarczą lub społeczną, w tym organizacje pozarządowe i grupy nieformalne, jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne, organy władzy publicznej, inne podmioty realizujące na obszarze rewitalizacji uprawnienia Skarbu Państwa.

W trakcie diagnozowania oraz programowania Programu Rewitalizacji Gminy Mirów zastosowano szereg form konsultacji społecznych, które nie ograniczały się jednak tylko do przedstawienia Programu, ale także do pozyskiwania opinii służących jego dalszym modyfikacjom, o których na bieżąco informowani byli sami zainteresowani. W trakcie konsultacji interesariusze, przede wszystkim mieszkańcy, ale także przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe i inne zainteresowane strony miały możliwość zapoznania się z treścią projektu rewitalizacji. Ponadto niniejszy dokument wskazuje także szereg działań, które będą podejmowane w trakcie wdrażania oraz monitorowania Programu Rewitalizacji Gminy Mirów.

Na każdym z etapów tworzenia Programu Rewitalizacji (diagnozowanie, programowanie) zapewniono udział interesariuszy procesu rewitalizacji. Włączenie społeczeństwa w proces opracowywania dokumentu miało zarówno charakter komunikacji jednostronnej, jak i komunikacji ze sprzężeniem zwrotnym. Interesariusze procesu rewitalizacji informowani byli o prowadzonych konsultacjach za pomocą ogłoszenia na stronie internetowej Gminy Mirów jak również za pośrednictwem plakatów. W celu przybliżenia tematu rewitalizacji społeczności opublikowano w lokalnej prasie artykuły dotyczące procesu rewitalizacji. Co więcej społeczność lokalna była informowana o podstępnie prac nad Programem na specjalnej podstronie poświęconej procesowi rewitalizacji.

Ważnym ogniwem w tworzeniu Programu Rewitalizacji był Zespół ds. Rewitalizacji. Wśród członków zespołu znaleźli się przedstawiciele wydziałów Urzędu Gminy. Dzięki współpracy wewnątrz Urzędu Gminy możliwe było określenie istotnych informacji, które nie zostały pozyskane w trakcie badań ilościowych oraz jakościowych. Powstał w ten sposób szeroki materiał do analizy możliwie obiektywnej, uwzględniającej różnorodną optykę postrzegania wybranych problemów i zagadnień.

W ramach pierwszych etapów tworzenia Programu – diagnozowania (wyznaczenie obszarów kryzysowych oraz obszaru rewitalizacji), interesariusze procesu rewitalizacji mieli możliwość wzięcia udziału w następujących formach konsultacji społecznych:

- **Badania sondażowe (ankiety)** – badanie przeprowadzone zostało techniką badawczą CATI/CAWI. Łącznie przebadano 100 interesariuszy procesu rewitalizacji. Podczas badania, respondenci poproszeni zostali m.in. o obszarów Gminy Mirów, które należy poddać rewitalizacji oraz działań jakie należy podjąć, aby zniwelować negatywne zjawiska występujące na wskazanych obszarach. Co więcej, ankietowani wskazywali także problemy ze sfery społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-

funkcjonalnej, technicznej. Wyniki przeprowadzonych badań stanowiły uzupełnienie wcześniej przeprowadzonej analizy desk research oraz analizy wskaźnikowej.

- **Spotkanie informacyjne połączone z debatą** – miało na celu przedstawienie m.in. mieszkańcom dotychczasowych postępów opracowywania Programu Rewitalizacji. Spotkanie odbyło się w 15 września 2016 roku w budynku Urzędu Gminy. Podczas spotkania, uczestnicy mieli możliwość przedstawić projekty/przedsięwzięcia, jakie w ich opinii należy podjąć na wyznaczonym obszarze rewitalizacji. Wszystkie pomysły zostały zapisane na specjalnie przygotowanych formularzach i przeanalizowane w kontekście opracowywania listy projektów planowanych do realizacji w ramach tworzonego programu rewitalizacji. Na końcu została przeprowadzona debata umożliwiająca zgłaszanie uwag.
- **Warsztat diagnostyczno-projektowy** – przeprowadzony został z udziałem przedstawicieli Urzędu Gminy oraz jednostek podległych, przedstawicieli organizacji społecznych oraz mieszkańców. Warsztat odbył się w 27 września 2016 roku w budynku Urzędu Gminy. Głównym celem warsztatów było omówienie kluczowych problemów zdiagnozowanych na obszarze rewitalizacji. Ponadto przeprowadzone warsztaty pozwoliły stworzyć m.in. wizję obszaru rewitalizacji po przeprowadzonym procesie rewitalizacji. Czynny udział osób obecnych na spotkaniu umożliwił opracowanie wstępnej wersji listy projektów rewitalizacyjnych.
- **Wywiady (telefoniczne wywiady pogłębione)** – stanowią jedną z bardziej popularnych metod badań jakościowych, polegającą na szczegółowej, wnikliwej rozmowie z informatorem/ respondentem, której celem jest dotarcie do precyzyjnych informacji bądź wiedzy związanej z tematem badania. Przeprowadzono łącznie 3 wywiady z przedsiębiorcami, organizacjami pozarządowymi w terminie od 19 września 2016 r. do 23 września 2016 r. Podczas wywiadów poruszone zostały tematy bezpośrednio związane z obszarem rewitalizacji. Co więcej respondenci mieli możliwość wskazania istotnych problemów występujących w Gminie, w tym problemów społecznych, gospodarczych.
- **Zbieranie uwag w postaci papierowej oraz elektronicznej** – podczas trwania konsultacji społecznych, interesariusze procesu rewitalizacji mieli możliwość składania uwag co do opracowanych dokumentów. Specjalnie przygotowany formularz został zamieszczony m.in. na stronie internetowej Gminy Mirów. Osoby, które chciały złożyć uwagi mogły to zrobić na adres mailowy bądź też w Urzędzie Gminy Mirów w godzinach pracy urzędu.
- **Zbieranie uwag ustnych** - miało miejsce zarówno w Urzędzie Gminy Mirów jak i w trakcie spotkania konsultacyjnego, warsztatu diagnostyczno-projektowego. Uwagi zgłoszone przez interesariuszy procesu rewitalizacji zostały uwzględnione w raporcie z konsultacji oraz poddane dyskusji na spotkaniu Zespołu ds. rewitalizacji.

Podczas drugiego etapu opracowywania Programu Rewitalizacji – programowania, wykorzystano następujące formy konsultacji społecznych:

- **Spotkania informacyjne** – miały na celu przedstawienie interesariuszom procesu rewitalizacji projektu dokumentu. Spotkania odbyły się w budynku Urzędu Gminy Mirów 14 listopada 2016 r. oraz 17 listopada 2016 r. W trakcie spotkań omówione zostały wszystkie rozdziały Programu Rewitalizacji w tym: cele, wizja, lista projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych.
- **Zbieranie uwag ustnych** – miało miejsce zarówno w Urzędzie Gminy Mirów jak i w trakcie spotkań informacyjnych. Uwagi zgłoszone przez interesariuszy procesu rewitalizacji zostały uwzględnione w raporcie z konsultacji oraz poddane dyskusji na spotkaniu Zespołu ds. rewitalizacji.
- **Zbieranie uwag w postaci papierowej oraz elektronicznej** – podczas trwania konsultacji społecznych, interesariusze procesu rewitalizacji mieli możliwość składania uwag co do opracowanych dokumentów. Specjalnie przygotowany formularz został zamieszczony m.in. na stronie internetowej Gminy Mirów. Osoby, które chciały złożyć uwagi mogły to zrobić na adres mailowy bądź też w Urzędzie Gminy Mirów w godzinach pracy urzędu.

Zarówno po zakończeniu konsultacji społecznych procesu diagnozowania oraz procesu programowania sporządzony został raport podsumowujący ich przebieg. Zebrany podczas wyżej wymienionych form konsultacji społecznych materiał badawczy, został wykorzystany do uzupełnienia wcześniej przygotowanej diagnozy Gminy Mirów oraz podczas programowania Programu Rewitalizacji.

W sierpniu 2019 roku przeprowadzono aktualizację Programu Rewitalizacji. Zaproponowane zmiany w dokumencie skonsultowano z interesariuszami procesu rewitalizacji. Konsultacje społeczne odbyły się w dniach od 12 do 18 sierpnia 2019 roku. Przeprowadzono je w trzech formach: (1) zbierania uwag w postaci papierowej oraz elektronicznej, (2) zbierania uwag ustnych oraz (3) spotkanie informacyjne w Urzędzie Gminy w Mirowie w dn. 16.08.2019. Podczas konsultacji nie wniesiono uwag do projektu aktualizacji dokumentu.

Kluczowym aspektem partycypacji społecznej interesariuszy rewitalizacji na etapie wdrażania oraz monitorowania Programu Rewitalizacji będzie włączenie szerokiego grona partnerów tj. mieszkańców, podmiotów prowadzących działalność gospodarczą lub społeczną (w tym organizacji pozarządowych oraz grup nieformalnych), jednostki samorządu terytorialnego, z terenu objętego rewitalizacją. Istotne będzie wykorzystanie współdecydowania w/w podmiotów w trakcie wdrażania. Co więcej, interesariusze procesu rewitalizacji stale będą informowali o postępach we wdrażaniu programu m.in. na stronie internetowej, zatem zastosowana zostanie kontrola obywatelska. Współdecydowanie interesariuszy w trakcie procesu wdrażania i monitorowania PR polegać będzie na rozwijaniu dialogu między

partnerami, zgłaszaniu propozycji nowych projektów rewitalizacyjnych, uczestnictwie w przygotowaniu raportów z realizacji Programu Rewitalizacji, zaangażowaniu przy realizacji projektów i rozległych tematycznie zadań. Na dalszych etapach wdrażania programu rewitalizacji mieszkańcy będą informowani za pomocą strony internetowej <http://www.mirów.pl/> powstanie specjalna zakładka poświęcona tylko i wyłącznie rewitalizacji. W zakładce znajdować się będzie formularz do zgłaszania uwag lub sugestii, podany zostanie również numer telefonu na który każdy z interesariuszy będzie mógł porozmawiać o etapach prac nad Programem. Zakładka, będzie pełnić również funkcję informacyjną, tzn. umieszczane będą terminy spotkań z interesariuszami rewitalizacji, raporty z monitoringu realizacji Programu. Oprócz wspomnianej zakładki, interesariusze zostaną poinformowani o spotkaniach konsultacyjnych z wykorzystaniem ogłoszeń kościelnych oraz prasy lokalnej. Zastosowanie różnych form konsultacji na etapie wdrażania, umożliwi jak najlepsze dopasowanie harmonogramu prac do potrzeb mieszkańców. W najbliższej perspektywie rekomenduje się wdrożenie w gminie budżetu obywatelskiego, który umożliwi mieszkańcom rozdysponowania kwoty przeznaczonej w budżecie obywatelskim.

SYSTEM WDRAŻANIA PROGRAMU REWITALIZACJI

Wdrażanie zapisów Programu Rewitalizacji Gminy Mirów jest zasadniczym elementem jego realizacji. Pozyskanie środków finansowych z funduszy zewnętrznych, krajowych i zagranicznych umożliwi realizację projektów. Sukcesywne wdrażanie i realizacji Programie Rewitalizacji zapewnia jego efektywność.

Zaprojektowanie systemu zarządzania Programem Rewitalizacji determinuje efektywne współdziałanie na jego rzecz różnych podmiotów oraz wzajemne korespondowanie i spójność procedur. Ważne jest ulokowanie systemu zarządzania programem rewitalizacji w praktykowanym w Urzędzie systemie zarządzania w ogóle.

Głównym podmiotem odpowiedzialnym za realizację zapisów Programu Rewitalizacji jest Urząd Gminy Mirów w ramach Zespołu ds. rewitalizacji, który powołany zostanie zarządzeniem przez Wójta Gminy Mirów. Zespół ds. rewitalizacji stanowić będzie podmiot odpowiedzialny za sprawną komunikację, efektywną realizację poszczególnych projektów oraz przeciwdziałanie ewentualnym ryzykom oraz bieżącym nieprawidłowościom powstałym w trakcie realizacji Programu Rewitalizacji. W skład zespołu będą wchodzić pracownicy Urzędu Gminy Wydziału Gospodarczego i Funduszy Unijnych. Osoby te posiadają doświadczenie w realizacji projektów dofinansowanych z środków Unii Europejskiej, w tym projektów społecznych i infrastrukturalnych realizowanych przez Gminę Mirów. Nadzór nad działaniami Zespołu ds. rewitalizacji sprawować będzie Wójt Gminy Mirów.

Do zadań Zespołu ds. rewitalizacji należeć będzie:

- bieżąca obsługa organizacyjna i administracyjna programu rewitalizacji;
- koordynowanie programu rewitalizacji zgodnie z budżetem i harmonogramem;
- nadzór nad finansami - zapewnienie obsługi finansowo-księkowej programu rewitalizacji;
- kontakt z lokalnymi partnerami z sektorów publicznych, społecznych, gospodarczych;
- promocja i bieżąca informacja, prowadzenie konsultacji społecznych;
- koordynowanie wdrażania projektów przewidzianych w programie rewitalizacji;
- opracowywanie i składanie wniosków o dofinansowanie dla projektów rewitalizacyjnych;
- realizacja projektów z zakresu rewitalizacji obszarów zdegradowanych będących w gestii gminy;
- prowadzenie monitoringu oraz ewaluacji wdrażania projektu;
- pomiar efektywności i aktualizacja zapisów Programu Rewitalizacji, co trzy lata na koniec roku kalendarzowego.

Zespół ds. rewitalizacji to podmiot odpowiedzialny za sprawną komunikację i realizację Programu Rewitalizacji oraz sprawne przeciwdziałanie potencjalnym ryzykom i nieprawidłowościom powstałym podczas realizacji Programu Rewitalizacji. Ponadto Zespół zobowiązany jest do kontaktu z interesariuszami. Proces podejmowania decyzji uwzględni będzie opinie wszystkich członków i zostanie oparty na zasadzie porozumienia. Funkcję kontrolną wobec Zespołu ds. rewitalizacji pełni będzie Wójt Gminy Mirów, który uczestniczyć będzie w istotnych spotkaniach i podejmowaniu ważnych decyzji.

System wdrażania Programu Rewitalizacji obejmuje następujące etapy:

1. Podjęcie uchwały przez Radę Gminy o przyjęciu do realizacji „Programu Rewitalizacji Gminy Mirów na lata 2016-2020”.
2. Przekazanie Programu Rewitalizacji do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego w celu jego analizy i zgłoszenia ewentualnych zastrzeżeń.
3. Opracowanie dokumentacji technicznej dla projektów wpisanych do PR, kosztorysów, uzyskiwanie wszelkich niezbędnych pozwoleń.
4. Opracowanie wniosków aplikacyjnych, studiów wykonalności, rozliczania projektów oraz niezbędnych załączników do Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020.
5. Realizacja projektów wpisanych do PR zgodnie z terminarzem i harmonogramem.
6. Wsparcie beneficjentów w działaniach rewitalizacyjnych.
7. Promocja oraz udzielanie informacji nt. Programu Rewitalizacji.

8. Monitoring i ewaluacja Programu Rewitalizacji, według harmonogramów opracowania, składania, realizacji i rozliczenia poszczególnych projektów z uwzględnieniem ich specyfiki.
9. Pomiar efektywności Programu Rewitalizacji w oparciu o przewidziane wskaźniki- ewaluacja będzie przeprowadzana na koniec co drugiego roku kalendarzowego.
10. Aktualizacja Programu Rewitalizacji o nowe projekty zgłaszane przez instytucje, organizacje i firmy działające na obszarze rewitalizacji.

Istotnym składnikiem biorącym udział w realizacji Programu Rewitalizacji jest kampania Informacyjna i promocyjna, popularyzująca dokument w celu rozszerzenia grupy potencjalnych odbiorców działań rewitalizacyjnych. Obowiązek realizacji wskazanych prac spoczywa na Zespole ds. rewitalizacji oraz Urzędzie Gminy Mirów. Skuteczne upowszechnienie i upublicznienie Programu Rewitalizacji wymaga zastosowania zróżnicowanych instrumentów trafiających do różnorodnych odbiorców. Skutecznymi sposobami włączania interesariuszy w proces wdrażania Programu Rewitalizacji są informacje zamieszczane w lokalnej prasie, w materiałach i broszurach informacyjnych i promocyjnych, a także plakaty informujące o możliwościach pozyskiwania finansowania inwestycji ze środków zewnętrznych. Istotną będzie bezpośrednia prezentacja Programu Rewitalizacji podczas spotkań z mieszkańcami, przedstawicielami środowisk lokalnych, organizacjami pozarządowymi.

Istotnym czynnikiem determinującym sukces Programu Rewitalizacji jest uspołecznienie procesów związanych z jego realizacją. Uspołecznienie jest oparte o zasady partnerstwa i partycypacji. Partnerami w procesie rewitalizacji są podmioty prywatne lub organizacje non-profit, które mogą podejmować przedsięwzięcia w ramach poprawy stanu budynków, budowli oraz ich otoczenia, rozbudowy lub modernizacji infrastruktury technicznej, lub też działania dotyczące sfery społecznej tj. przeciwdziałanie patologiom społecznym, aktywizacja mieszkańców, promocja kultury. Z uwagi na to, że uczestnictwo partnerów w procesie nie jest obowiązkowe, władze samorządowe są odpowiedzialne za angażowanie lokalnych partnerów, bieżące informowanie lub też prowadzenie konsultacji, podczas których opracowuje się koncepcje, proponuje rozwiązania oraz w końcowym etapie, realizuje projekty rewitalizacji.

SYSTEM MONITOROWANIA I OCENY SKUTECZNOŚCI DZIAŁAŃ

System monitorowania i oceny skuteczności działań to proces periodycznego zbierania i analizowania danych zarówno ilościowych, jak i jakościowych dot. wdrażania projektów realizowanych w ramach Programu Rewitalizacji Gminy Mirów. Opracowanie prawidłowo funkcjonującego monitoringu i oceny działań stanowi integralną część codziennego zarządzania projektem. Monitoring służy wczesnemu ostrzeganiu i informowaniu o ewentualnych nieprawidłowościach, a także weryfikuje skuteczność działań ujętych w dokumencie. Systematyczny monitoring umożliwi korygowanie działań determinując tym samym optymalne wykorzystanie środków finansowych oraz wzrost efektywności podejmowanych działań w ramach polityk publicznych.

W ramach informowania o postępach realizacji założeń Programu Rewitalizacji, zaleca się sporządzenie „Raportu z monitoringu”, uzupełnionego o „Formularz efektów monitorowania programów rewitalizacji”, który będzie wypełniany raz na dwa lata.

Dzięki powtarzalności procesu pozyskiwania danych, monitoring umożliwia porównanie rezultatów z różnych okresów analiz. Monitoring Programu Rewitalizacji Gminy Mirów będzie odbywał się raz na dwa lata. Koordynacja monitoringu należy do obowiązków Zespołu ds. rewitalizacji, a w sam proces zaangażowani są interesariusze z obszaru rewitalizacji. Bardzo istotna jest ocena mieszkańców oraz innych interesariuszy w zakresie wizerunku obszaru zdegradowanego, poziomu partycypacji społecznej, lub też integralności projektów.

W ramach tzw. monitoringu ciągłego poszczególne jednostki odpowiedzialne za realizację projektów sporządzają raporty, które zostają przedłożone Zespołowi ds. rewitalizacji. Na ich podstawie zostają opracowane raporty okresowe, które z kolei stanowią bazę dla raportów ewaluacyjnych, weryfikujących efektywność realizacji.

Proces monitoringu przebiegać będzie w następujący sposób:

- Monitorowanie w całym okresie realizacji PR, czy wskazane cele są osiągnięte poprzez realizację poszczególnych projektów oraz, czy cele realizowane w ramach dokumentu są nadal aktualne i zgodne ze stanem faktycznym,
- Kontrolowanie etapów systemu wdrażania PR,
- Adekwatny dobór wskaźników produktu i rezultatu dla poszczególnych projektów przygotowywanych przez jednostki odpowiedzialne za realizację projektów,
- Zaprojektowanie formy z realizacji poszczególnych projektów, które będą składane w standardowej formie przez beneficjentów końcowych.

W poniższej tabeli przedstawiono sumaryczne zestawienie wartości docelowych prognozowanych wskaźników realizacji projektów podstawowych i dostawowych.

PROGRAM REWITALIZACJI GMINY MIRÓW NA LATA 2016 - 2020

Tabela 51. Sumaryczne zestawienie wartości docelowych prognozowanych wskaźników realizacji projektów podstawowych i dostawowych

Wskaźnik realizacji projektów	Projekty	Sumaryczna docelowa wartość wskaźników	Cel szczegółowy
<p>Wskaźnik produktu: Liczba osób objętych wsparciem w programie, Liczba osób długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem w programie</p> <p>Wskaźnik rezultatu: Liczba osób pracujących po opuszczeniu programu</p>	<p>Projekty podstawowe: Dokształcanie do zawodów, Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych</p>	<p>15 osób 10 osób 12 osób</p>	<p>1. Aktywizacja zawodowa mieszkańców i pobudzanie przedsiębiorczości</p> <p>2. Ograniczanie wykluczenia społecznego i pobudzanie integracji społecznej</p>
<p>Wskaźnik produktu: Liczba przeprowadzonych konsultacji</p> <p>Wskaźnik rezultatu: Liczba osób, które otrzymały wsparcie na działalność gospodarczą</p>	<p>Projekty podstawowe: Utworzenie gminnego punktu informacyjnego dla przedsiębiorców</p>	<p>39 konsultacji 10 osób</p>	<p>1. Aktywizacja zawodowa mieszkańców i pobudzanie przedsiębiorczości</p> <p>2. Ograniczanie wykluczenia społecznego i pobudzanie integracji społecznej</p>
<p>Wskaźniki produktu: Liczba przeprowadzonych zajęć</p> <p>Wskaźniki rezultatu: Liczba dzieci i młodzieży z obszaru rewitalizacji zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, która wzięła udział w zajęciach</p>	<p>Projekty podstawowe: Realizacja dodatkowych zajęć edukacyjnych, Powołanie Młodzieżowego Klubu Integracji Środowiskowej</p>	<p>147 zajęć 40 osób</p>	<p>2. Ograniczanie wykluczenia społecznego i pobudzanie integracji społecznej</p>
<p>Wskaźniki produktu: Liczba spotkań rodzinnych</p> <p>Wskaźniki rezultatu: Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które wzięły udział w spotkaniu</p>	<p>Projekty podstawowe: Spotkania rodzinne</p>	<p>24 spotkania 60 osób</p>	<p>2. Ograniczanie wykluczenia społecznego i pobudzanie integracji społecznej</p>
<p>Wskaźniki produktu: Liczba zorganizowanych spotkań/warsztatów/zajęć -</p> <p>Wskaźniki rezultatu: Liczba osób uczestniczących w spotkaniu powyżej 60 roku życia</p>	<p>Projekty podstawowe: Integracja seniorów z obszaru rewitalizacji</p>	<p>36 spotkań/ warsztatów /zajęć 45 osób</p>	<p>2. Ograniczanie wykluczenia społecznego i pobudzanie integracji społecznej</p>
<p>Wskaźnik produktu: Udział projektu w odniesieniu do obszaru objętego programem rewitalizacji [%]</p> <p>Wskaźnik rezultatu: Powierzchnia podlegająca</p>	<p>Projekt podstawowy: wymiana urządzeń grzewczych</p>	<p>14,0% 9 106,52 m²</p>	<p>4. Poprawa jakości powietrza</p>

Wskaźnik realizacji projektów	Projekty	Sumaryczna docelowa wartość wskaźników	Cel szczegółowy
zmianie sposobu ogrzewania [m²]			
Wskaźnik produktu: Powierzchnia zmodernizowanej przestrzeni	Projekty dodatkowe: Rozbudowa Gminnej Biblioteki Publicznej w Mirowie	438 m ²	1. Aktywizacja zawodowa mieszkańców i pobudzenie przedsiębiorczości
Wskaźnik rezultatu: Liczba użytkowników	Modernizacja świetlicy wiejskiej w Mirowie Nowym	1150 osób	2. Ograniczenie wykluczenia społecznego i pobudzenie integracji społecznej
Wskaźnik produktu: Powierzchnia zmodernizowanego terenu	Projekty dodatkowe: Zagospodarowanie terenu przy Publicznym Gimnazjum w Mirowie	470 m ²	1. Aktywizacja zawodowa mieszkańców i pobudzenie przedsiębiorczości
Wskaźnik rezultatu: Liczba uczestników	Rozbudowa obiektów służących wypoczynkowi i rekreacji obok Urzędu Gminy w Mirowie	850 osób	2. Ograniczenie wykluczenia społecznego i pobudzenie integracji społecznej
Wskaźnik produktu: Długość wybudowanego chodnika	Projekty dodatkowe: Wzrost poprawy bezpieczeństwa na ciągach komunikacyjnych na terenie obszaru rewitalizacji	2,0 km	1. Aktywizacja zawodowa mieszkańców i pobudzenie przedsiębiorczości
Wskaźnik rezultatu: Liczba zdarzeń drogowych z udziałem pieszych		0 zdarzeń	3. Rozwój układu komunikacyjnego ułatwiającego bezpieczne przemieszczanie się
Wskaźnik produktu: Długość zmodernizowanej drogi	Projekty dodatkowe: Przebudowa drogi powiatowej 3556W w Mirowie Starym	1,631 km	1. Aktywizacja zawodowa mieszkańców i pobudzenie przedsiębiorczości
Wskaźnik rezultatu: Liczba kolizji/wypadków	Przebudowa drogi powiatowej 4015W w Mirowie Starym	0 kolizji/wypadków	3. Rozwój układu komunikacyjnego ułatwiającego bezpieczne przemieszczanie się

Ocena Programu Rewitalizacji ma na celu potwierdzenie spełniania wymagań określonych w „Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020”. Ocena wszystkich projektów i zadań rewitalizacyjnych będzie brała pod uwagę poniższe kryteria:

- Skuteczność - pozwala ocenić, w jakim stopniu zostały osiągnięte cele dokumentu opracowane na etapie planowania,
- Efektywność – umożliwia ocenę stosunek poniesionych nakładów do uzyskanych efektów (poziom „ekonomiczności” projektów),
- Użyteczność - pozwala określić, do jakiego stopnia oddziaływanie Programu odpowiada zdiagnozowanym potrzebom grupy docelowej,
- Trafność - pozwala ocenić, do jakiego stopnia cele określone w Programie odpowiadają potrzebom wskazanym w odniesieniu do obszaru rewitalizowanego,
- Trwałość – umożliwia określenie, w jakim stopniu pozytywne zmiany wywołane oddziaływaniem Programu będą nadal widoczne po zakończeniu jego realizacji.

Ewaluacja Programu Rewitalizacji pozwala dokonać oszacowania oddziaływania Programu, jak i pomocy publicznej, w tym pomocy strukturalnej Unii Europejskiej w odniesieniu do założonych celów Programu. Dostępność danych oraz terminowe, regularne sporządzanie raportów warunkują sprawną ewaluację Programu Rewitalizacji. Oceny powinny zostać wykorzystane w celu odpowiedniego dopasowania planowanych przedsięwzięć do rzeczywistych potrzeb oraz efektywnego wydatkowania dostępnych środków.

Monitoring stosuje się w dwóch formach:

- **Monitoring rzeczowy** – bieżąca kontrola inwestycji, zapewnienie zgodności z Programem Rewitalizacji,
- **Monitoring finansowy** – bieżąca kontrola aspektów finansowych inwestycji, dostarczanie informacji interesariuszom nt. możliwości finansowania zewnętrznego.

Efektywne przeprowadzenie działań rewitalizacyjnych w Gminie Mirów będzie polegało na monitorowaniu wydatków oraz efektów rzeczowych przedsięwzięć. Proces powinien obejmować następujące etapy: zbieranie, raportowanie i interpretowanie danych, w tym opisywanie postępów i efektów realizowanego dokumentu.

Narzędziem monitorowania rezultatu pojedynczych inwestycji jest karta monitoringowa projektu. Karty, wypełniane przez poszczególne podmioty po zakończeniu realizacji projektu,

umożliwiają ocenę rezultatu w sposób czytelny i jednoznaczny. Karty monitoringu mogą się okazać bardzo przydatnym narzędziem w kolejnych latach, umożliwiając oszacowanie szans i zagrożeń realizacji podobnych inwestycji.

Tabela 52. Wzór karty monitoringu projektu Programu Rewitalizacji

Nazwa Projektu		
Opis realizowanych zadań w roku sprawozdawczym		
Podmiot realizujący projekt		
Partnerzy realizacji projektu uczestniczący w zadaniach w danym roku (Zaangażowani interesariusze)		
Sposób włączenia interesariuszy		
Wartość wskaźników produktu:		
Data rozpoczęcia realizacji:		
Data zakończenia :		
Planowane nakłady finansowe na realizację projektu w trakcie roku	własne	zewnętrzne
Całkowite poniesione nakłady finansowe na realizację projektu:		
Możliwe ryzyka dalszej realizacji projektu:		
Propozycje działań minimalizujących ryzyka		

Raport monitoringu składa się m.in. z zestawienia mierników realizacji Programu Rewitalizacji. Mierniki realizacji pozwalają na wymierne określenie efektów rzeczowych realizacji przedsięwzięć. Wskaźniki przedstawione w tabeli poniżej zostały przygotowane zgodnie z analizą wskaźnikową dokonaną w Diagnostyce.

Tabela 53. Wskaźniki monitorujące

Nazwa wskaźnika	Źródło danych	Wartość wskaźnika dla obszaru rewitalizacji 2015 r. (bazowa)	Wartość wskaźnika dla obszaru rewitalizacji 2020 r. (docelowa) / tendencja
Liczba osób bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym	Powiatowy Urząd Pracy	20,56	19,53 spadek o 5%
Liczba osób długotwale bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym		14,99	13,49 spadek o 10%
Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu choroby w przeliczeniu na 100 mieszkańców		0,32	0,31 spadek o 5%
Liczba osób niepełnosprawnych korzystających z pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	0,73	0,69 spadek o 5%
Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu w przeliczeniu na 100 mieszkańców		0,32	0,29 spadek o 10%
Liczba osób objętych pomocą w ramach procedury „Niebieska karta” w przeliczeniu na 100 mieszkańców		0,16	0,15 spadek o 5%
Liczba przestępstw w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Komenda Policji	2,67	2,54 spadek o 10%

PROGRAM REWITALIZACJI GMINY MIRÓW NA LATA 2016 - 2020

Nazwa wskaźnika	Źródło danych	Wartość wskaźnika dla obszaru rewitalizacji 2015 r. (bazowa)	Wartość wskaźnika dla obszaru rewitalizacji 2020 r. (docelowa) / tendencja
Wskaźnik obciążenia demograficznego		0,64	0,64 pozostanie na tym samym poziomie
Frekwencja wyborcza w II turze wyborów Prezydenckich w 2020 roku		0,54	0,59 wzrost o 10%
Liczba podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców		3,40	3,74 wzrost o 10%
Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Urząd Gminy Mirów	0,49	0,53 wzrost o 10%
Wskaźnik nagromadzenia wyrobów zawierających azbest [tona]		102,48	92,23 spadek o 10%
Gęstość zabudowy - obciążenie paleniskami [szt/ha]		0,188 (2019 r.)	0,182 spadek o 3%
Liczba przystanków komunikacji publicznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców		0,49	0,51 wzrost o 5%
Liczba wydanych pozwoleń na budowę w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Starostwo Powiatowe	0,16	0,17 wzrost o 5%

Biorąc pod uwagę czas obowiązywania dokumentu może wystąpić konieczność aktualizacji Programu Rewitalizacji. Z uwagi na to dokument będzie posiadać formę otwartą. W przypadku zmian wymogów prawnych, pojawienia się nowych problemów w gminie Mirów, zmian w otoczeniu oraz potrzeby utworzenia nowych projektów-aktualizacja. Zmiany sytuacji społeczno-gospodarczej gminy, potrzeby mieszkańców obszarów zdegradowanych, możliwości budżetu oraz dostępność środków zewnętrznych będą determinować nowych odbiorców i zakres nowych projektów. Informacje dotyczące stanu realizacji Programu Rewitalizacji oraz ewentualne zamierzenia aktualizacji dokumentu będą publicznie udostępniane. W przypadku ewentualnej aktualizacji dokument zostanie poprzedzony konsultacjom społecznym w zakresie identyfikacji nowych problemów i potrzeb rewitalizacyjnych.

PRZEWODNICZĄCY
Rady Gminy Mirów
Wiesław Morawiak